

REGION DOLNY ŚLĄSK

NR 9 • MARZEC 2004

ISSN 1506-29-29

STOWARZYSZENIE NA RZECZ
PROMOCJI DOLNEGO ŚLĄSKA

Wrocław, 14-15 kwietnia 2004

Konferencja

Polska jako region inwestycyjny

Trwały rozwój - Inwestycje - Samorząd

Edycja Regionalna Dolny Śląsk - Opolskie

Patronat:

Jerzy Hausner, Wicepremier, Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej

Henryk Gołębiowski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego

Ryszard Lacher, I Wicewojewoda Dolnośląski

Inicjatywa poświęcona atrakcyjnym sposobom aktywizacji działalności inwestycyjnej w Regionie Dolnośląskim i na Opolszczyźnie. Informacje n/t nowych rozwiązań prawnych i źródeł finansowania. Tworzenie nowych miejsc pracy. Warsztaty poświęcone e-Centrom telepracy oraz funkcjonowaniu Regionalnego Funduszu Inwestycyjnego.

Informacje:

Procesy Inwestycyjne S.A. tel. 0-22 424 82 00, biuro@proinwestycje.pl, www.proinwesycje.pl

WYDAWCA

Stowarzyszenie na Rzecz Promocji
Dolnego Śląska

Przewodniczący Walnego
Zgromadzenia Stowarzyszenia
SŁAWOMIR NAJNIGIER

Prezes Zarządu
BOGDAN CYBULSKI

Wiceprezesa
JERZY DUDZIK
JÓZEF KRÓL
JÓZEF SPYRA

Sekretarz
RYSZARD CHRUSCICKI

BIURO STOWARZYSZENIA

54-613 WROCLAW
ul. Krzemieniecka 60a
tel./fax +4871/354-57-00
tel. centr. 0-71/357-55-60 w. 15
e-mail: spds@dolnyslask.wroc.pl
www.dolnyslask.wroc.pl
Nr konta
BZWBK SA 1 O/Wroclaw
91 1090 2398 0000 0006 0802 4693

REDAGUJE ZESPÓŁ

MIROSLAW DURCZAK
– redaktor naczelny
RYSZARD KLUZIEWICZ
MAREK SZPYRA
BORYSLAW ZATOKA

Korespondencję do redakcji
prosimy nadsyłać pod adresem
Biura Stowarzyszenia.

DRUK

Drukarnia PRINT

Okładka:

Sanatorium POLONIA
w Kudowie Zdroju
Fot. R. Gałęcki

*W dniach 10–12 marca 2004 roku
odbędzie się w Kudowie Zdroju
V Dolnośląskie Forum Samorządu Terytorialnego*

Życzymy owocnych obrad

W NUMERZE:

Region dziś i jutro

str. 4–14

O wypowiedź na temat minionego roku i najbliższych
zamierzeń poprosiliśmy marszałka województwa
dolnośląskiego, wojewodę, prezydentów Wrocławia,
Legnicy, Wałbrzycha, Jeleniej Góry i Bolesławca,
burmistrza Kudowy Zdroju oraz wójta gminy Kunice

Turystyka na Dolnym Śląsku

str. 15

O szansach i zagrożeniach rozwoju.

Inwestycje drogowe

str. 18

Budowa dróg na Dolnym Śląsku jest jednym z największych
infrastrukturalnych programów w kraju

Port lotniczy Wrocław

str. 20

Już w przyszłym roku powinna się rozpocząć
rozbudowa wrocławskiego lotniska

**Dotacje Urzędu Marszałkowskiego
w 2003 roku**

str. 22

Komu – ile, o dotacjach bez tajemnic

Festiwal Trzebnicki

str. 26

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej
w Trzebnicy ma już dziesięć lat

**Przeobrażenia ciepłownictwa komunalnego
w Polsce**

str. 28

Na kogo spada odpowiedzialność za zapewnienie ciepła w gminie

Kolegium Europy Wschodniej

str. 31

Pokojowe relacje między narodami buduje się najszybciej
na poziomie obywateli...

Po uśmiech do Legnicy

str. 32

Złotoryjskie dymarki

str. 34

Lądeckie lato baletowe

str. 36

Dom Śląski

str. 37

Klub Dolnośląski w Warszawie

str. 38

O działalności pożytku publicznego

str. 43

Nie zmarnowaliśmy czasu

Wywiad z marszałkiem Henrykiem Gołębiewskim

Redakcja: Wśród pierwszoplanowych zadań samorządu województwa w ubiegłym roku znalazły się zagadnienia wynikające ze zbliżającego się przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Jak ocenia Pan stan przygotowań naszego regionu do tego wydarzenia?

– To zrozumiałe, że do najważniejszych zadań samorządu należą kwestie związane z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej. Chcielibyśmy bowiem w pełni wykorzystać możliwości i szanse wynikające z uczestnictwa w strukturach tej organizacji, co wiąże się dla nas z dodatkowymi, nowymi obowiązkami. Szczególnie istotne jest odpowiednie przygotowanie do wykorzystania środków unijnych, które zapewnią rozwój naszego regionu.

Jeśli chodzi o konkretne osiągnięcia dotyczące pozyskania środków przedakcesyjnych w roku 2003, chciałbym podać Państwu kilka najważniejszych przykładów. I tak w ramach ostatniej edycji programu „Phare CBC Polska – Niemcy 2003” kwota, którą dysponowaliśmy w wysokości 9,36 milionów euro została przeznaczona na cztery duże projekty inwestycyjne, m.in. na modernizację drogi krajowej nr 4 i na budowę Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Lubomierzu. Z kolei z funduszy „Phare CBC Polska – Czechy 2003” nasze województwo otrzymało 2,3 mln euro, które przeznaczone zostały na rozbudowę drogi krajowej nr 8 na odcinku Lewin Kłodzki-Duszniki Zdrój. Ponadto Komisja Europejska zatwierdziła już projekty z naszego regionu do programu „Phare 2003 Spójność Społeczna i Gospodarcza”, w ramach którego otrzymamy dotacje w wysokość 9,8 mln euro. Środki te będą przeznaczone na duże projekty infrastrukturalne.

Rolą służb podległych marszałkowi jest dopilnowanie sprawnej realizacji przedsięwzięć realizowanych z funduszy unijnych. Traktując to jako szczególne zadanie, w ubiegłym roku dostosowaliśmy strukturę Urzędu Marszałkowskiego do zarządza-

nia tymi środkami – na bazie istniejącego wcześniej Biura Programów Operacyjnych, utworzony został Wydział Funduszy Europejskich i Polityki Regionalnej, który odpowiedzialny jest za całościową koordynację prac związanych z wdrażaniem programów europejskich, będących w kompetencji samorządu województwa.

W czerwcu natomiast zakończył się projekt współpracy bliźniaczej (twinningowej) z Hiszpanią. W ramach tego projektu wydano szereg publikacji na temat zasad programowania, zarządzania i monitoringu funduszy strukturalnych, przeprowadzono również szkolenia dla pracowników administracji odpowiedzialnych za te kwestie. Cały czas w naszym urzędzie trwają bieżące prace związane z przygotowaniem konkretnych projektów do funduszy pomocowych UE.

Pragnę podkreślić, że udało nam się ustalić odpowiednie relacje z administracją samorządów powiatowych i gminnych. Jest to szczególnie istotne, ponieważ obowiązek dobrego przygotowania projektów spoczywa przede wszystkim na tych jednostkach.

Jako przykład takiej współpracy chciałbym podać „Program Wspierania Finansowego Małych i Średnich Gmin w Obszarze Ochrony Środowiska i Infrastruktury”, do którego, na mocy porozumienia między samorządem wojewódzkim a burmistrzami i wójtami, przystąpiło w ubiegłym roku 19 gmin Dolnego Śląska. Działania te są finansowane z Funduszu Phare Tacis.

Prace w ramach Programu przynoszą już wymierne efekty dla naszego województwa: minister środowiska zatwierdził do realizacji projekt zgłoszony przez Urząd Marszałkowski w imieniu 13 gmin dolnośląskich, który dotyczy ochrony środowiska rzek Oławy i Ślęzy. Wartość projektu oszacowano na ponad 320 mln zł.

Podsumowując ubiegły rok uważam, że dotychczasowe przygotowania dają bardzo pozytywne rokowania.

Redakcja: Oceniając miniony rok nie sposób uciec od skomplikowanej sytuacji, jaka panuje w dolnośląskiej służbie zdrowia...

Henryk Gołębiewski

– Sytuacja w ochronie zdrowia jest problemem na skalę całego kraju i nie dotyczy tylko naszego województwa. Od pierwszego dnia, w którym objąłem stanowisko marszałka, musiałem zmierzyć się z wyjątkową sytuacją panującą w tej dziedzinie w naszym regionie i znaleźć sposób na jej rozwiązanie.

Samorządowi Województwa Dolnośląskiego podlega 50 jednostek służby zdrowia na Dolnym Śląsku, w niektórych z nich praca przebiega bez większych zakłóceń, w niektórych niestety nastąpiło załamanie finansowe. W ubiegłym roku udało się jednak wyhamować tempo zadłużania się szpitali podległych samorządowi województwa – obecnie 7 z nich bilansuje bieżącą działalność.

Urząd Marszałkowski realizuje program restrukturyzacji służby zdrowia, zaakceptowany przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego. W ramach tej strategii cały czas dokonujemy przekształceń w sieci szpitali – można tu wspomnieć choćby o konsolidacji trzech szpitali wałbrzyskich czy też łączeniu Dolnośląskiego Szpitala im. Marciniaka ze Szpitalem Specjalistycznym im. Falkiewicza we Wrocławiu.

Za szczególnie istotne w tej kwestii uznajemy ściśle współdziałanie ze środowiskiem służby zdrowia. Od pierwszego dnia pracy nowego zarządu podjęliśmy się trudnych rozmów z przedstawicielami placówek, w których sytuacja jest szczególnie skomplikowana. Wiadomo przecież, że taki dialog umożliwia poznanie wzajemnych racji i uwarunkowań, poma-

ga wypracować sposoby rozwiązywania konfliktów.

Oczywiście w tak trudnych społecznie sprawach, program zmian nie zawsze spotyka się z aprobatą, zwłaszcza, jeśli wiąże się z redukcją zatrudnienia. W ubiegłym roku Regionalny Komitet Sterujący pozyskał ze środków budżetu państwa 13 mln zł na odprawy i odszkodowania dla zwalnianych pracowników służby zdrowia. Oprócz tego od września realizowany jest „Wojewódzki program wspierania ponownego zatrudnienia pracowników zwalnianych w wyniku restrukturyzacji dolnośląskiej służby zdrowia „IMPULS”. Programem tym zostanie objętych 1800 osób z całego województwa, całkowity koszt jego realizacji wyniesie ponad 8 mln zł. Jest on finansowany z Funduszu Pracy, ze środków otrzymanych od Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, z rezerwy samorządu województwa oraz ze środków PHARE 2001.

Zapaść służby zdrowia to wciąż szczególnie i aktualny problem, ale jego całkowite rozwiązanie wymaga niestety trochę więcej czasu niż jeden rok...

Redakcja: Jednym z najtrudniejszych problemów dolnego Śląska jest wciąż bardzo wysokie bezrobocie. Jak ocenia Pan ubiegłoroczne efekty przeciwdziałania temu zjawisku w naszym regionie?

– To zagadnienie podkreślałem w wystąpieniu przed Sejmikiem Wojewódzkim rozpoczynając moją kadencję. Jestem

świadomy, że bezrobocie jest obecnie jednym z najbardziej dokuczliwych problemów dla mieszkańców Dolnego Śląska. Skala tego zjawiska jest nadal duża, ale możemy odnotować pewne pozytywne osiągnięcia w walce z negatywnymi tendencjami na rynku pracy.

W 2003 roku w Województwie Dolnośląskim bezrobocie zmalało o prawie siedem i pół tysiąca osób. Ten wynik zawdzięczamy głównie sprawnej realizacji programów rynku pracy, finansowanych ze środków Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych, które były dwukrotnie większe niż w roku poprzednim. Istotnym instrumentem działań był Program Aktywizacji Zawodowej Absolwentów, pod nazwą „Pierwsza Praca”. Na Dolnym Śląsku różnymi formami aktywizacji objęto ponad 17 tysięcy absolwentów, w tym najwięcej (ponad 10 tysięcy) zatrudniono w ramach staży pracy.

Zadowolony jestem również z pilotażowego programu pod nazwą „Kiosk Multimedialny”, nad którym sprawuję patronat. Program ten działa już w naszym województwie i obejmuje kompleks instrumentów skierowanych do bezrobotnych oraz poszukujących pracy - począwszy od ofert pracy, lokalnych informacji gospodarczych, informacji o szkoleniach i przekwalifikowaniach, poprzez wiedzę zawodoznawczą, aż do obszarów związanych z motywowaniem do aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia. „Kioski Multimedialne” zainstalowano w gminach

Świeradów Zdrój, Olszyna, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu oraz w Filii Dolnośląskiego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze.

Problem bezrobocia usiłujemy rozwiązywać również w ramach współpracy przygranicznej. Opracowany został program „Praca ponad granicami – transgraniczny rynek pracy oraz utworzenie przygranicznej sieci współpracy na obszarze Euroregionu Nysa”. Ułatwia on podjęcie pracy u zachodnich i południowych sąsiadów tym bezrobotnym, którzy są zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy w strefie przygranicznej. Za pośrednictwem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w ubiegłym roku do pracy za granicą wyjechało ponad 43 tysiące Dolnoślązaków.

Najważniejsze działania związane z rozwojem gospodarczym i co za tym idzie, również ze zmniejszeniem skali bezrobocia, znalazły miejsce w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Kładzie ona nacisk na konkurencyjny rozwój Dolnego Śląska poprzez innowacyjną przedsiębiorczość. Nasz region oferuje korzystne i bezpieczne warunki dla długoletnich, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, stwarzających nowe miejsca pracy i dynamizujących wzrost gospodarczy. Funkcjonujące w naszym województwie trzy Specjalne Strefy Ekonomiczne są tego najlepszym dowodem.

– **Dziękujemy za rozmowę.**

Siedziba Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu.

To będzie rok ważnych zdarzeń

Wypowiedź Stanisława Łopatowskiego – wojewody dolnośląskiego

Stanisław Łopatowski

Ubiegły rok dla województwa dolnośląskiego pod wieloma względami można uznać za udany. Pozyskailiśmy nowych inwestorów, zrealizowaliśmy i zainicjowaliśmy szereg istotnych inwestycji infrastrukturalnych oraz nawiązaliśmy nowe kontakty zagraniczne.

Bardzo korzystny wpływ na utrwalenie pozytywnego wizerunku Dolnego Śląska miały liczne – precyzyjnie przygotowane i przeprowadzone – wizyty ważnych gości. Przypomnę tylko niektóre. Historyczne spotkanie prezydentów Francji i Polski oraz Kanclerza Niemiec w ramach Trójkąta Weimarskiego. Spotkanie Ministrów Spraw Zagranicznych Państw Inicjatywy Środkowoeuropejskiej. Zorganizowane we Wrocławiu przez mój urząd dziesiąte, jubileuszowe spotkanie członków Stowarzyszenia Przedstawicieli Rządu w Terenie – podczas którego gościliśmy ponad 100 gubernatorów, prefektów i wojewodów z 23 państw europejskich. Istotna była także wizyta dyplomatów z krajów arabskich w ramach organizowanego w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim Forum Gospodarczego „Dolny Śląsk – Kraje Arabskie”. Duże znaczenie miały również wizyty prezydenta Angoli Jose Eduardo dos Santos i Księcia Yorku Andrzeja.

Wielkim wydarzeniem 2003 r. było referendum europejskie, w którym społeczeństwo wyraziło zdecydowaną wolę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Na Dolnym Śląsku frekwencja wyniosła 60%, a 84% spośród głosujących poparło akcesję. Ten korzystny wynik to nasze wspólne osiągnięcie. Nie byłoby to możliwe bez szerokiej współpracy samorządów wszystkich szczebli oraz organizacji pozarządowych.

Ubiegły rok był także udany pod względem realizacji nowych inwestycji infrastrukturalnych. Oddano do użytku kolejne odcinki autostrady A-4, unowocześniono węzeł komunikacyjny na Bielanach Wrocławskich. W ubiegłym roku dzięki staraniom moim, wojewody łódzkiego Krzysztofa Makowskiego i lobby posłów województwa dolnośląskiego powstał projekt drogi ekspresowej Wrocław–Warszawa.

Udało nam się również pozyskać kolejnych zagranicznych inwestorów. W Jelczu-Laskowicach powstała nowa fabryka Toyoty, a w Mirkowie wybudowano nową fabrykę układów hamulcowych Bosch. Inwestycje te są przykładem atrakcyjności naszego regionu dla zagranicznych przedsiębiorców.

Pod względem liczby zagranicznych inwestycji powyżej 1 mln dolarów województwo dolnośląskie plasuje się na trzecim miejscu z liczbą ponad 200 spółek (w 2002 roku było na 4. miejscu). Oczekuję, że już w najbliższym czasie koncern Whirlpool podejmie decyzję o uruchomieniu we Wrocławiu kolejnej, wartej 120 mln dolarów inwestycji. Pozwoliłoby to na stworzenie ponad 1300 nowych miejsc pracy.

Wciąż trwają negocjacje, dotyczące lokalizacji nowej fabryki koncernu Hyundai w Europie Środkowej. Przy dużym zaangażowaniu polskiego rządu i Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych staramy się pozyskać dla Dolnego Śląska kolejnego, wyjątkowo ważnego inwestora. Nie byłoby to możliwe bez modelowej wręcz współpracy marszałka województwa dolnośląskiego i prezydenta Wrocławia przy znaczącym udziale mojego urzędu. Współdziałanie to

może stać się symbolem pozytywnych relacji samorządów z administracją rządową w terenie.

Miniony rok był pierwszym, w którym z budżetu państwa rozpoczęto inwestycje „Programu dla Odry 2006”. Oddano do użytku zbiorniki retencyjne „Koziełno” i „Topola” na Nysie Kłodzkiej; odbudowano Jaz Szczytniki i Jaz Lipki.

Za najpilniejsze zadania należy uznać budowę zbiornika w Kamieńcu Ząbkowickim, modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego, budowę stopnia wodnego w Malczycach oraz wpisanie kilkunastu zadań do projektów, które będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej. Realizacja „Programu dla Odry 2006” to zadanie długofalowe, którego efekty będą widoczne za parę lat i oprócz poprawy bezpieczeństwa przyczynią się do rozwoju gospodarczego.

Rok 2004 to rok przełomowy dla nas wszystkich. Przystąpienie 1 maja Polski do Unii Europejskiej będzie jednym z najważniejszych wydarzeń w historii naszego kraju i regionu. Aby uczcić ten dzień, obok licznych imprez, które odbędą się z tej okazji na Dolnym Śląsku w ramach „Dni Akcesji”, zaprosiliśmy wszystkich żyjących doktorów honoris causa, wśród których znajdują się wybitne postacie światowej i krajowej polityki, kultury i nauki.

Goście wezmą udział w okolicznościowej sesji pod tytułem „Zjednoczona Europa jako fundament nowego porządku globalnego”. Jestem przekonany, iż sesja, którą honorowym patronatem objął Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, w sposób szczególny podkreśli rolę nauki w procesie integracji z Unią Europejską. Trudno o godniejsze uczczenie integracji Polski ze strukturami europejskimi. To kolejna, ważna międzynarodowa inicjatywa, budująca wizerunek Wrocławia i Dolnego Śląska jako istotnego miejsca na mapie Europy.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej otwiera kolejne perspektywy rozwoju Dolnego Śląska. Głęboko wierzę, że nasz region ma realne szanse, aby pełnić istotną rolę w strukturach europejskich i stać się silnym, aktywnym i równorzędnym partnerem dla Regionów Zjednoczo-

nej Europy. Cieszę się również, że stale rozwija się nasza bardzo dobra współpraca z przyjaciółmi z naszych partnerskich regionów z Czech i Niemiec.

To, czym region się szczyci, to jego bogata i różnorodna kultura, czerpiąca z tradycji wielu narodów. Dolny Śląsk to także jeden z najatrakcyjniejszych regionów Polski pod względem walorów turystycznych. Ciągłe stoi przed nami wyzwanie podjęcia wspólnych działań umożliwiających faktyczne stworzenie w naszym regionie zaplecza turystycznego i uzdrowiskowego na miarę XXI wieku.

Niestety, w 2004 rok wkroczyliśmy z wieloma nabrzmiałymi problemami społecznymi. Do największych bolączek Dolnego Śląska wciąż należy bardzo duże bezrobocie, niezadowolające funkcjonowanie służby zdrowia oraz nie satysfakcjonujący rozwój infrastruktury.

Nikt nie wymyślił lepszego sposobu walki z bezrobociem niż tworzenie nowych miejsc pracy. Wspieranie możliwości inwestycyjnych i stwarzanie najlepszych warunków dla firm, szczególnie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw – to jeden z kierunków działań. Będę nieustannie o to zabiegał zarówno poprzez dbanie o rzetelność i sprawność urzędników, jak i przez udział w szerokim i skutecznym lobbingu naszego regionu.

Cieszę się, że stale podnosi się poziom rozwoju demokracji lokalnej, której dobrym przejawem jest rosnąca sprawność funkcjonowania samorządów lokalnych i coraz ściślejsza ich współpraca z woje-

wodą, jako organem nadzoru prawnego. Wyraźnie widać, że dzięki temu osiągnęliśmy wysoki poziom partnerstwa dla dobra regionu. Nieznaczny odsetek uchylonych w ubiegłym roku uchwał samorządów wszystkich szczebli daje podstawę do optymizmu i wyrażenia opinii, że demokracja lokalna stale się rozwija i umacnia.

Profesjonalne programy rozwoju, inwestycje w nowe technologie, kreatywne wykorzystywanie atutów regionu, takich jak: położenie geograficzne, międzynarodowy port lotniczy, wyższy niż w sąsiednich regionach poziom wydajności i przedsiębiorczości w różnych sektorach działalności gospodarczej oraz różnorodność kwalifikacji zawodowych kadr pracowniczych – to szansa na dalszy rozwój Dolnego Śląska.

W przededniu wstąpienia do Unii Europejskiej priorytetowym dążeniem jest sprawne i efektywne wykorzystanie funduszy strukturalnych. Już teraz korzystamy z unijnej pomocy w zakresie wspomagania inicjatyw gospodarczych w naszym województwie. Udział Dolnego Śląska w funduszach strukturalnych szacuje się na 216,3 mln. Lokuje to nasz region na trzecim miejscu po Mazowieckim i Śląskim.

Ważne jest wszechstronne przygotowanie kadr do współpracy z instytucjami Zjednoczonej Europy. Mamy na tym polu niemałe osiągnięcia. W ciągu ostatnich dwóch lat przeprowadziliśmy serię szkoleń i praktyk adresowanych do pracowników administracji rządowej i samorządowej. W tym zakresie wykorzystujemy bo-

gate doświadczenia naszych przyjaciół z Alzacji i Saksonii, którzy pomagają nam w jak najlepszym przygotowaniu do korzystania z unijnych funduszy. Jesteśmy świadomi, że wiedza jest najlepszym narzędziem w pracy nad kształtowaniem przyszłości naszego regionu. Nie możemy pozwolić sobie na niekompetencję i błędzenie w skomplikowanym systemie unijnych przepisów i procedur.

Wkraczamy w nowy okres przygotowań do członkostwa w Unii Europejskiej związany z udziałem Polski w Parlamencie Europejskim. Według obecnych zasad po czerwcowych wyborach zasiądzie w nim po raz pierwszy 54 deputowanych z naszego kraju, w tym liczna grupa euro-parlamentarzystów z Dolnego Śląska. Głęboko wierzę, że swoją aktywnością przyczynią się nie tylko do tworzenia mądrego europejskiego prawa, ale i do budowania pozytywnego wizerunku Polski i Dolnego Śląska. Zachęcam wszystkich Dolnoślązaków do podnoszenia poziomu demokracji lokalnej i wyrażania swoich opinii poprzez udział w głosowaniu.

Przed nami ambitne, niełatwe zadania. Najważniejsze jest, aby wszelkie działania odbywały się w atmosferze dialogu społecznego. Tylko działając wspólnie, wykazując dobrą wolę, zaradność, solidarność, przedsiębiorczość i uczciwość będziemy mogli mieć pełną satysfakcję z tego, co wspólnie czynimy.

Mam nadzieję, że rok 2004 pod tym względem będzie prawdziwym przełomem. ■

Dolnośląski Urząd Wojewódzki

Fot. Mirosław Durczak

Wrocław miastem przyjaznym i otwartym

Wypowiedź prezydenta Rafała Dutkiewicza

Rafał Dutkiewicz

Dokonania Wrocławia w roku 2003, traktuję jako początek procesu koniecznych i właściwych zmian w naszym mieście. W takiej perspektywie łatwiej wymieniać przyszłe zamierzenia. Tym niemniej, miniony rok oceniam pozytywnie.

Stoimy przed ogromnym wyzwaniem jakim jest wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Należyte przygotowanie miasta na tę chwilę to bardzo istotne zadanie. Pracujemy usilnie nad tym, aby w przyszłości móc w jeszcze większym stopniu wykorzystywać środki finansowe z instytucji Unii Europejskiej. Już teraz Wrocław jest jednym z większych beneficjentów środków europejskich w Polsce. Szczególnie tych, dystrybuowanych przez Fundusz ISPA.

W ciągu pięciu lat Wrocław otrzyma ponad 81 mln euro bezzwrotnej dotacji z unijnego programu ISPA, na realizację dwóch projektów z zakresu ochrony środowiska: poprawy jakości wody i gospodarki odpadami komunalnymi. W sumie gmina zainwestuje ponad 141,5 mln euro m.in. na budowę sieci kanalizacyjnej, deszczowej, wodociągowej oraz dróg w południowej i zachodniej części miasta, budowę kolektorów Bystrzyca i Ślęza, modernizację Zakładu Produkcji Wody

„Na Grobli” oraz rekultywację składowiska odpadów na Maślicach.

Ostatnio podpisaliśmy umowę na rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej w północno-zachodniej części miasta. Prace potrwają 25 miesięcy. Łączny koszt inwestycji wyniesie prawie 11 mln euro, z czego około 80 proc. to dotacja z funduszu ISPA. W sumie na kanalizację osiedli wrocławskich przeznaczymy 120 mln euro.

W ubiegłym roku udało się ograniczyć deficyt budżetowy gminy. W stosunku do roku ubiegłego, jest to spadek zadłużenia z 70 do 28 mln zł. Co najważniejsze, cięcia dotyczyły w większości wydatków własnych. Jednocześnie środki na edukację czy sport są większe niż w roku ubiegłym. Udało nam się też wygospodarować dodatkową pulę 14, 4 mln zł na bieżące remonty dróg.

Po 4 latach starań zawarto w dniu 23 lipca 2003 r. lokalne porozumienie dotyczące budowy obwodnicy Południowo-Wschodniej Wrocławia łączącej Bielany – Łany - Długolękę. Koszt inwestycji to ok. 360 mln zł, a termin realizacji wyznaczono na 2008 rok. W trakcie realizacji jest już element tej drogi – rondo Żemiki.

Osobiście bardzo silnie lobbuję na rzecz uwzględnienia interesów i potrzeb Wrocławia w rządowym programie rozwoju infrastruktury transportowej. Mam tu na myśli takie inwestycje jak : autostrada A-8 wraz z autostradą obwodnicą Wrocławia, autostrada A-3, rozbudowa międzynarodowego portu lotniczego we Wrocławiu oraz uruchomienie taniej komunikacji lotniczej, a także modernizacja tras kolejowych Wrocław–Warszawa i Wrocław–Berlin.

Wrocław jako jedno z pierwszych miast w Polsce zaczęło wdrażać bezpłatne uwłaszczenia użytkowników wieczystych. Skorzystało z tego już ok. 30 tys. osób. Wystąpiliśmy też z pomysłem uwłaszczenia spółdzielni mieszkaniowych. Pierwsze wnioski zostały już rozpatrzone. Uwłaszczając spółdzielnie zagwarantowaliśmy ich mieszkańcom równie korzystne warunki uwłaszczenia.

Pracujemy też nad zapewnieniem ładu przestrzennego Wrocławia. W ciągu ubiegłego roku przedłożyliśmy Radzie Miej-

skiej do uchwalenia 27 planów zagospodarowania przestrzennego.

Systematycznie wzbogacamy ofertę inwestycyjną Wrocławia. W ramach zintegrowanej, kompleksowej wizji rozwoju miasta wyodrębniono pasma aktywności gospodarczej: północne, północno – wschodnie oraz południowo – zachodnie. Inwestorzy, którzy zdecydują się ulokować w nich swoje przedsięwzięcie, zainwestują w pierwszym roku działalności 250 tys. euro i utworzą 50 nowych miejsc pracy, zostaną zwolnieni z podatku od nieruchomości.

Podejmowane są wysiłki w celu zagospodarowania i udostępniania nowym inwestorom terenów będących niegdyś własnością wielkich firm, obecnie wymagających restrukturyzacji. Tak zrodziła się wspólna inicjatywa Zarządu Miasta z Hydralem, Dolmelem czy Pafawagiem.

Powstała nowa fabryka francuskiego koncernu Macopharma, który zatrudnił 140 osób. Poczta Polska planuje budowę nowej sortowni, w której przewiduje się zatrudnienie 400 osób.

Staramy się nie tylko ściągać inwestorów zagranicznych, ale również aktywizować lokalną przedsiębiorczość. Służyć temu ma system atrakcyjnych ulg w czynszach najmu, ulg w podatkach od nieruchomości, wreszcie różnicowanie stawek czynszu w zależności od lokalizacji, branży i stanu technicznego lokalu. W ubiegłym roku przeprowadziliśmy akcję prywatyzacji lokali użytkowych na rzecz najemców. Program „Puste lokale za złotówkę”, który objął około 150 lokali użytkowych, jest dla osób przedsiębiorczych szansą na własną działalność gospodarczą.

Dużą wagę przywiązujemy do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. W ubiegłym roku Gmina Wrocław wspomożła Policję i Straż Pożarną na łączną kwotę 900 tys. zł. Łącznie dla obu służb mundurowych wraz ze środkami na monitoring przekazano w latach 2000-2003 blisko 8 mln zł. Poprawiliśmy też zdecydowanie koordynację działań miejskich służb ratowniczych.

Staramy się, by petenci Urzędu Miejskiego byli obsługiwani szybciej i efektywniej. W tym celu utworzono Centrum Obsługi Mieszkańca, gdzie wrocławianie mogą załatwić kompleksowo wiele formalności związanych z dowodem osobistym, prawem jazdy, paszportem, meldunkiem, itp.

Chodzi o to żeby mieszkańcy i ich goście czuli się we Wrocławiu komfortowo.

Przede wszystkim drogi, szkoły i infrastruktura sportowa

Wypowiedź Tadeusza Krzakowskiego – prezydenta Legnicy

Tadeusz Krzakowski

W 2003 roku gmina Legnica wydała na inwestycje komunalne blisko 29 mln zł. Pod względem liczby zrealizowanych i oddanych do użytku obiektów, nie było równie korzystnego okresu od wielu lat.

Inwestycyjny wysiłek miasta koncentrował się przede wszystkim na przedsięwzięciach służących poprawie jakości i bezpieczeństwa układu komunikacyjnego, ekologii, edukacji i rozwojowi infrastruktury sportowej. Większość środków finansowych pochodziła z gminnego budżetu, ale znaczące wsparcie miasto pozyskiwało także ze źródeł zewnętrznych, takich jak: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Ministerstwo Kultury, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu (UKFiS), Ministerstwo Finansów, Sejmik i Wojewoda Dolnośląski.

W kwietniu oddaliśmy do użytku stółkę w Szkole Podstawowej nr 10, której uczniowie wcześniej obiady jadali na korytarzu. Dwa miesiące później zakończyła się kosztowna modernizacja dachu

nad zabytkową aulą w I Liceum Ogólnokształcącym.

Lipiec przyniósł koniec budowy mostu na rzece Wierzbak w ciągu ul. Kunickiej, co umożliwiło między innymi dojazd wielkogabarytowych samochodów do siedziby Urzędu Celnego. W tym samym miesiącu dobiegły końca prace remontowe i modernizacyjne przy wałach przeciwpowodziowych na Kaczawie w centrum miasta. Było to związane z przekazaniem mieszkańcom bardzo ciekawej architektonicznie promenady oraz rekreacyjnej plaży na terenie zalewowym.

Początek sierpnia przyniósł oddanie do użytku drugiego pasa jezdni na ulicy Grabskiego, dzięki czemu możliwy stał się szybki dojazd z miasta do dzielnicy zwanej kwadratem oraz do kilku instytucji użyteczności publicznej. W końcu sierpnia ekipy budowlane przekazały miastu salę gimnastyczną wraz z boiskiem w V Liceum Ogólnokształcącym. Inwestycja ta, kosztująca 2,3 mln złotych, uświetniła 10-lecie istnienia szkoły.

29 sierpnia pierwsze samochody przejechały nowym odcinkiem zachodniej obwodnicy miasta (od ul. Złotoryjskiej do Nowodworskiej). Dzięki tej budowie, która od początku swej realizacji kosztowała już blisko 59 mln zł, tranzytowy ruch ciężkich samochodów, tak bardzo uciążliwy dla miasta i jego mieszkańców, wyprowadzony został ze śródmieścia.

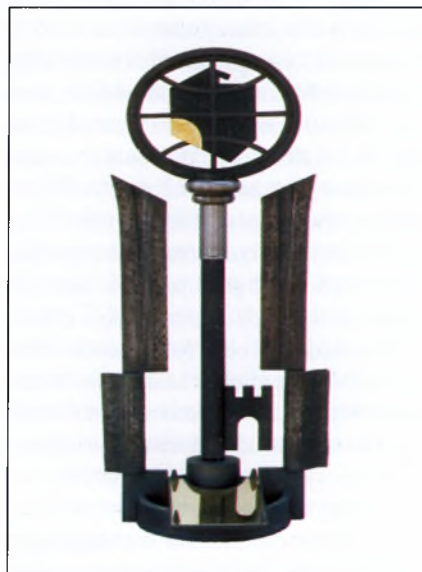
Wkrótce potem rozpoczęliśmy budowę dwóch mostów na Kaczawie i Młynówce. Zakończenie tych inwestycji w sierpniu br. pozwoli na szybkie połączenie obwodnicy zachodniej z autostradą A-4. Legnica jest jedynym dużym miastem w tej części Polski, które posiada własną obwodnicę.

Wrzesień przyniósł włączenie do eksploatacji kolejnego węzła ciepłego zasilanego z miejskiej sieci – w Przedszkolu nr 2. Tym samym zlikwidowano ostatnią już lokalną kotłownię w centrum miasta, co służy poprawie czystości powietrza atmosferycznego.

W październiku uczniowie Zespołu Szkół Integracyjnych oraz mieszkańcy osiedla „Piekary” otrzymali bardzo nowoczesną halę sportową z wielofunkcyjnym zapleczem i kompleksem boisk. Kosztowało to blisko 11 milionów zł.

W listopadzie zakończono termiczną modernizację jednego z segmentów dydaktycznych w Szkole Podstawowej nr 9.

Rok 2004 przyniesie kontynuację wcześniej rozpoczętych inwestycji komunalnych, wśród nich – tzw. lokalnych inicjatyw, w których finansowaniu uczestniczą także mieszkańcy. Modernizowane lub budowane będą hale sportowe przy szkołach podstawowych nr 10, nr 1 oraz w Zespole Szkół Samochodowych i Gimnazjum nr 5. Rozpocznie się też modernizacja i wymiana nawierzchni legnickiego rynku oraz prowadzących doń uliczek. Pieczołowicie odnawiane będą cenne zabytki architektoniczne, wśród nich: Akademia Rycerska i kramy śledziowe. Budżet Legnicy przewiduje, że 12 proc. wydatków gminy, czyli kwotę rzędu 28 mln zł, w 2004 roku miasto przeznaczy na komunalne inwestycje.

W 2003 roku Legnica była laureatem wyróżnienia Dolnośląski Klucz Sukcesu w kategorii najbardziej gospodarna gmina miejska i wiejsko-miejska.

Wałbrzych się zmienia

Rozmowa z prezydentem Piotrem Kruczkowskim

– Panie prezydencie, miniony rok 2003 był pierwszym pełnym rokiem Pana kadencji w Wałbrzychu.

Piotr Kruczkowski: – Tak, to prawda. I trzeba dodać, że nie był to rok łatwy. Rozpoczęliśmy go z bagażem kłopotliwych problemów. Najważniejsze z nich to trudna sytuacja finansowa gminy i wysokie bezrobocie.

Na początek rozwiązaliśmy problem około 200 nielegalnych przewoźników. Po określeniu warunków transportu i pomocy w zorganizowaniu firm przewozowych z odpowiednim taborem, problem praktycznie przestał istnieć.

Zlikwidowaliśmy także konflikt wokół targowiska Manhattan na Piaskowej Górze. Obecnie zwaśnione stowarzyszenia kupców wspólnie występują z ofertą na zagospodarowanie placu.

Ostatecznie załatwiliśmy też sprawę dzierżawy Zamku Książ, który stał się jednocześnie jedną z najatrakcyjniejszych ofert inwestycyjnych na Dolnym Śląsku.

– Wydaje się jednak, że najtrudniejszym i ciągle aktualnym problemem są wałbrzyskie biedaszyby.

– Rzeczywiście, choć trzeba powiedzieć, że wiele w tym zakresie udało się zrobić. Jedynym sposobem na rozwiązanie tego problemu, są nowe miejsca pracy. Dzięki naszym parlamentarzystom, wywołaliśmy dyskusję na forum parlamentu i zdobyliśmy akceptację Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej dla naszych działań. Pozyskaliśmy ponad 10 mln zł na uruchomienie programu „Wałbrzyskie biedaszyby – alternatywne miejsca pracy”. Zatrudniliśmy na okres ponad jednego roku 500 bezrobotnych pracujących w nielegalnych wyrobiskach. Znaczna część z nich, według deklaracji obecnych pracodawców, zachowa swoje miejsca i ma szansę na stałe umowy o pracę. Dodatkowo prawie 400 osób zostało zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych.

W tym roku natomiast przygotowaliśmy program stworzenia Wałbrzyskiego Centrum Zatrudnienia Socjalnego z pracą dla kolejnych 500 osób.

Efektem dotychczasowych działań jest ograniczenie nielegalnego wydobycia z około 3000 kopiących w wyrobiskach na

przełomie 2002/2003 roku, do około 200-300 w chwili obecnej. Trzeba jednocześnie dodać, że dzięki przeprowadzonej rekultywacji nielegalne wyrobiska praktycznie znikły z terenów należących do gminy Wałbrzych.

Istnieją natomiast nadal na terenach prywatnych, na terenach Lasów Państwowych i ościennych gmin. Dlatego zaproponowaliśmy zainteresowanym stronom wspólne próby rozwiązania problemu.

– Jakie są plany władz Wałbrzycha na najbliższą przyszłość?

– Przygotowaliśmy specjalny pakiet uchwał o budżetowych nazwany przez nas „pakietem przedsiębiorczość”. Poprawia on warunki prowadzenia działalności gospodarczej m.in. poprzez ustalenie preferencyjnych stawek podatków i opłat lokalnych. Na przykład ze zwolnienia z podatku od nieruchomości może skorzystać przedsiębiorca rozpoczynający inwestycje na terenie gminy już na etapie budowy. Zwolniony z tego podatku może być też przedsiębiorca zwiększający zatrudnienie.

Drugim czynnikiem poprawiającym sytuację wałbrzyskich przedsiębiorców będzie przygotowany w ubiegłym roku plan stworzenia „strefy aktywności gospodarczej”. Ma ona powstać w bezpośrednim sąsiedztwie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Bliskość obu stref pozwoli na wspólne korzystanie z infrastruktury oraz ułatwi poszukiwanie rynków zbytu, szczególnie firmom

zajmującym się usługami dla przedsiębiorstw.

– Wydaje się, że stwarza to szansę nie tylko na poprawę sytuacji lokalnych przedsiębiorców, ale też na przyciągnięcie nowych inwestorów?

– Bardzo na to liczymy. Wiążemy z tym nadzieję na nowe miejsca pracy, poprawę sytuacji mieszkańców Wałbrzycha. Dążymy do poprawy wizerunku miasta. Już teraz zaczyna być postrzegany inaczej.

Coraz częściej Wałbrzych wymieniany jest jako miejsce jednej z najprężniej działających Specjalnych Stref Ekonomicznych ze stale się rozrastającą inwestycją TOYOTY i wieloma innymi fabrykami światowych koncernów, głównie branży motoryzacyjnej.

Dzisiejszy Wałbrzych to miasto, w którym szybko rośnie liczba inwestycji i systematycznie, od ubiegłego roku, spada liczba bezrobotnych. To miasto, o którym coraz głośniej w całym kraju. Jesteśmy świetnie przygotowani do organizacji dużych imprez sportowych. W ostatnim czasie gościliśmy w Wałbrzychu Wyścig Pokoju, Tour de Pologne, Memoriał Zapaśniczy im. Pytlasińskiego ze światową obsadą oraz Mistrzostwa Europy Juniorów w Koszykowie. Te imprezy pozwoliły nam zdobyć uznanie w oczach europejskiego świata sportowego. Dzięki temu Europejski Związek Kolarski powierzył Wałbrzychowi organizację Mistrzostw Europy w Kolarstwie Górskim MTB. Odbędą się one w lipcu i sierpniu tego roku we wspaniałym otoczeniu Zamku Książ i okolicznych gór.

– Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Borysław Zatoka

Prezydent Piotr Kruczkowski – pierwszy z prawej, z Markiem Szczepańskim, podsekretarzem stanu w MGPIPS na terenach biedaszybów.

Teraz kolej na lotnisko

Wypowiedź Józefa Kusiaka – prezydenta Jeleniej Góry

– Gdybym miał w dwóch słowach określić, jaki to był rok dla miasta, to powiedziałbym – dobry i trudny. Dobry, bo udało się większość planowanych spraw inwestycyjnych rozwiązać zgodnie z założeniami, a także skutecznie sfinalizować kilkuletnie starania o środki pozabudżetowe na kolejne inwestycje.

Trudny, bo pierwszy rok kadencji samorządu zawsze rozbudza w społeczności nowe emocje i oczekiwania, które trudno jest zmieścić w planach finansowych. Te bowiem rządzi się prawami matematyki i ekonomii, a nie emocjami.

Rok 2003 był niezwykle ważny dla ekologii miasta. Po pierwsze – udało się zakończyć I etap prac nad likwidacją byłego wylewiska ścieków, nieistniejącej od ponad 20 lat Celwiskozy. Miasto zyskało kilkadziesiąt hektarów atrakcyjnych widokowo terenów dla potrzeb rekreacji. Po drugie – zakończono negocjacje z funduszem ISPA, co oznacza możliwość uruchomienia największej w historii ostatnich lat inwestycji – modernizacji i rozbudowy Miejskiej Oczyszczalni Ścieków oraz budowy Zakładu Uzdatniania Wody na kwotę 172 mln zł. To kwota porównywalna z całorocznym budżetem Jeleniej Góry.

Ta inwestycja jest ważna we wszelkich przekrojach – społecznym, bo poprawi standard bytu, gospodarczym, bo pozwoli na nowe inwestycje wytwórcze, i ekologicznym. Z kolei ZUW to ostatni etap prac, które umożliwią wykorzystywanie dla miasta wody ze zbiornika SOSNÓWKA. Jelenia Góra ma obecnie sześć ujęć wody, z tego pięć powierzchniowych. Upalne lata (a takie zdarzają się ostatnio często), są zagrożeniem dla stabilności dopływu wody do mieszkań, a z pewnością determinują ograniczenia jej wykorzystywania dla celów innych, niż spożywcze. ZUW i równolegle budowane rurociągi przesyłowe sprawią, że to zagrożenie zniknie, a dodatkowo będzie można zaopatrywać w wodę peryferyjne części miasta, gdzie eksploatowane są jeszcze studnie.

Jeśli do tego dodać, że w ub. roku trwały rozmowy ze Związkiem Gmin Karkonoskich w sprawie partycypowania Jeleniej

Góry w eksploatacji wysypiska odpadów Ściegny – Kostrzyca, (dotychczas używane wysypisko musi być za kilka lat zamknięte) to widać, iż rok 2003 stał pod znakiem ekologii w każdym obszarze.

Kolejnym problemem naszej codzienności była komunikacja. Od kilku lat corocznie przebudowujemy, modernizujemy lub odbudowujemy co najmniej jeden, a czasami kilka mostów w mieście i sukcesywnie remontujemy całe ciągi dróg. O ile w ub. roku kończyliśmy kolejne fazy robót przy oddanej dwa lata temu obwodnicy północnej, to równolegle angażujemy się w planowanie obwodnicy południowej, pozyskujemy i wykupujemy tereny, rozpoczynamy budowę obejść i w tym roku zaczniemy już pierwszy etap tej budowy.

Zakończymy jednocześnie gruntowną przebudowę ostatniego, kilkusetmetrowego odcinka ulicy Wolności, najważniejszej arterii łączącej centrum miasta z centrum uzdrowiska. Ze względu na konieczność utrzymania płynnego ruchu, prace musiały być realizowane etapami, a ponadto wyprzedziliśmy je przebudową instalacji podziemnych. Za kilka miesięcy roboty z tym związane zostaną definitywnie zakończone.

W ub. roku wybudowano też efektywną ścieżkę rowerową. Można wręcz mówić o „rewitalizacji” szlaku nad Bobrem, wiodącego do niezwykle malowniczych miejsc, m.in. Wzgórza Krzywoustego i „Perły Zachodu”, a także do źródła, z którego wielu mieszkańców wciąż czerpie wodę, uznając, że jest ono niemal ... magiczne. Specjaliści na temat magii nie chcą się wypowiadać, ale na wszelki wypadek sprawdzono stan fizyko-chemiczny wody. Jest bez zarzutu.

Warto dodać, że budowa tej ścieżki była jednym z najbardziej udanych przedsięwzięć łączonych, bo Jelenia Góra włożyła własne środki, skorzystała z dofinansowania PHARE, a część pieniędzy na odbudowę tego najpopularniejszego przed laty szlaku spacerowego przeznaczyła gmina Jeżów Sudecki, na terenie której znajduje się schronisko „Perła Zachodu”.

Mamy już gotowe „Studium komunikacji”. Są w nim plany rozwoju sieci po-

Józef Kusiak

łączeń Cieplic i centrum Jeleniej Góry, w świetle sukcesywnej rozbudowy dzielnicy przemysłowej w rejonie obecnej ulicy Spółdzielczej.

Przymierzamy się też do modernizacji i rozbudowy lotniska Aeroklubu Jeleniogórskiego. To ma być mały port lotniczy, który będzie przyjmował nie tylko samoloty sportowe, ale też nieduże, kilkunastoosobowe samoloty pasażerskie. Potrzebne jest wydłużenie oraz przebudowa pasa i kilka innych zmian, jednak w perspektywie akcesji do UE, a także rozwoju ruchu turystycznego w Karkonoszach takie lotnisko jest niezbędne dla gości z Berlina, Wiednia, czy z Warszawy. Karkonosze są przecież ciągle wielkim magnesem dla ludzi. Chodzi tylko o to, by były odpowiednie możliwości komunikacyjne. Weekend w Karkonoszach dla berlińczyka czy warszawiaka może być kuszący, o ile podróż zajmie im nie więcej niż 100 minut. Taką szansę daje samolot.

Władze Jeleniej Góry zabiegają równolegle o sukcesywne poszerzanie wizji rozwoju. Kanwą tego może być „park wodny”, który szybko obrośnie siecią usług towarzyszących. Potencjalni inwestorzy wciąż krążą wokół tej sprawy, można sądzić, że czekają na wyraźniejsze oznaki ożywienia gospodarczego i lepszą wizję rentowności tej budowy.

Co najmniej tak samo ważny jest przemysł. Dla samorządu jest oczywiste, że tylko wytwórczość gwarantuje stabilność rozwoju regionu. I mamy satysfakcję, że od kilku lat wciąż powstają nowe zakłady, wprowadzane najczęściej niewielkie, ale są i spore, jak Draexmaier, czy Jelenia

➤ Plast. Najbardziej cieszy, że te, które powstają, sukcesywnie powiększają liczebność swoich załóg. Jeleniogórskie zakłady mają dobrą produkcję i szczytą się dobrą organizacją pracy, czego przykładem jest choćby fakt, że 8 firm ma certyfikaty ISO, siedem w ostatnim roku zdobyło tytuł „Gazeli Biznesu”, a jedna go dło „Teraz Polska”.

W tym roku powstanie co najmniej jeden znaczący nowy zakład i określenie „dzielnica przemysłowa” nie jest już na wyrost. Ale też ta dzielnica jest ekologicznie bez zarzutu, nowe zakłady wytwórcze mają albo niekolidujące technologie, albo też są hermetyczne i nie przynoszą szkód środowisku naturalnemu.

W dodatku – co należy podkreślić z przyjemnością – nasze zakłady współpracują z samorządem lokalnym i społecznością. JZO, producent szkielek okularowych, współorganizuje z nami akcję profilaktyki wzroku dla dzieci, JELFA sponsoruje świetny zespół piłkarek ręcznych Miejskiego Klubu Sportowego VITAL, PMPoland przyczynił się do przebudowy jednego z mostów, potrzebnego wprowadzić jemu, ale też i miastu. Takich przykładów można wyliczać sporo.

Wiele dzieje się też u nas w dziedzinie kultury. „Wrzesień Jeleniogórski”, Międzynarodowy Festiwal Organowy Silesia Sonans, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych, Tour de Pologne i dwa inne wyścigi kolarskie, Festiwal Muzyki Wiedeńskiej, Festiwal Filmów Optymistycznych i dziesiątki innych imprez. A na drugim biegunie – kluby jazzowe, występy zespołów amatorskich – muzyki i tańca w Rynku i naprawdę dobra praca Teatru Jeleniogórskiego – to wszystko są wartości, jakich nie sposób przeliczyć na pieniądze.

Częste relacje telewizyjne z tych imprez pomagają nam w popularyzacji regionu i naszych osiągnięć.

Nawiązujemy kontakty zagraniczne, chcemy by w procesie akcesji – a przecież będzie on trwał długo – z odwiedzin u nas skorzystali przede wszystkim nasi partnerzy z zaprzyjaźnionych miast – włoskiej Cervi, niemieckich Bautzen i Erfstadt, fińskiego Valkeakoski, duńskiego Rander, rosyjskiego Władymira, czy – jeśli tylko zechcą – meksykańskiej Tequili. Ale przede wszystkim liczymy na Dolnoślązaków. Mają najbliżej i mogą być pewni, że tu warto spędzić kilka atrakcyjnych dni. ■

BOLESŁAWIEC

Wypowiedź prezydenta Piotra Romana

Piotr Roman

– Rok 2003 był pierwszym rokiem mojej kadencji prezydenckiej. Zaczęliśmy pracę od porządkowania wielu spraw i problemów, które zaistniały. Myślę, że dzisiaj można już w prawie każdej sferze bolesławieckiego życia, zauważyć perspektywy i pozytywne działania.

W budowie jest nowy zakład pracy, w którym znajdzie zatrudnienie około 80 osób. Rozwijają się istniejące przedsiębiorstwa, jak Zehnder, czy bolesławieckie Zakłady Ceramiczne. Przy naszej pomocy udało się zachować miejsca pracy w dawnej „Sławie”, a dzięki współpracy z przedsiębiorcami uratowaliśmy przed zamknięciem Urząd Celny. Rozpoczęliśmy segregację odpadów, a pod koniec roku uruchomiliśmy Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych – naszą największą inwestycję, kosztującą ponad 19 mln zł. Pierwszy, próbny etap segregacji – zazwyczaj znacznie dłużej trwający – zakończył się absolutnym sukcesem. Duży udział mają w tym sami mieszkańcy Bolesławca, którym zależy na czystości miasta.

Ponadto Rada Miasta uchwaliła ulgi podatkowe, które – moim zdaniem – wpłyną na zwiększenie aktywności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy. To ważne, bo mamy dzisiaj ponad 3 tys. bezrobotnych i od razu nie da się doprowadzić do zmiany tej sytuacji.

W mieście wzrosło poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Nie jest ono jeszcze najlepsze, ale staramy się to zmienić. Przekazaliśmy pieniądze do Komendy Powiatowej Policji, dzięki którym jest m.in. więcej pieszych patroli. Poza tym zamontowaliśmy w Bolesławcu trzy pierwsze kamery monitorujące miejsca niebezpieczne. Myślę, że tegoroczne rozszerzenie monitoringu o kolejne 11 kamer w znacznym stopniu poprawi bezpieczeństwo w mieście.

Od ubiegłego roku Bolesławiec ma strategię rozwoju miasta i wieloletni program inwestycyjny. Prowadzone są również zaawansowane działania dotyczące poprawy pracy Urzędu Miejskiego w Bolesławcu.

Przyszłość miasta, to także wykształcenie jego mieszkańców. Obiekty oświatowe zastaliśmy w nie najlepszym stanie. Dzisiaj realizowanych jest szereg inwestycji mających zmienić tę sytuację. Zakończyliśmy termomodernizację Szkoły Podstawowej nr 1 w Bolesławcu, a tym roku zostaną wyremontowane jej wnętrza. Postawiliśmy na informatyzację i zakupy komputerów. Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja mają już pracownię komputerowe. Znaczne środki przeznaczyliśmy także na remonty przedszkoli. Ponadto dokończyliśmy duży remont Szkoły Podstawowej nr 3. Warto wspomnieć także o podpisaniu listu intencyjnego z krakowską Akademią Górniczo-Hutniczą w sprawie utworzenia w Bolesławcu zamiejscowego wydziału tej uczelni.

Wraz z Polskim Czerwonym Krzyżem doprowadziliśmy do utworzenia schroniska dla bezdomnych, czego nie udało się załatwić przez ostatnie 12 lat. Oddaliśmy przy ul. Kościuszki dom socjalny z dwunastoma mieszkaniami. Zmodernizowaliśmy zaplecza przy niektórych ulicach i wybudowaliśmy ciągi pieszo-jezdne.

W budżecie na 2004 r. spore nakłady przewidzieliśmy na remonty szkół i przedszkoli. Zgromadzone dochody przeznaczamy na realizację zadań własnych, które stanowią 95,9 proc. wszystkich naszych zadań.

W 2003 r. Gminie Miejskiej Bolesławiec przyznano tytuł i certyfikat Gmina Fair Play.

KUDOWA ZDRÓJ

Wypowiedź burmistrza Czesława Kręcichwosta

– W ubiegłym roku Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłosił konkurs pn. „Nasza Gmina w Europie”. Jego celem było m.in. upowszechnianie stosowanych do dyrektyw Unii Europejskiej nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami oraz ograniczania emisji zanieczyszczeń atmosferycznych. Także promocja działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju gmin.

Oficjalne ogłoszenie wyników konkursu i rozdanie nagród nastąpiło na Międzynarodowych Targach Ekologicznych „POLEKO 2003” w Poznaniu w listopadzie 2003 roku.

Werdykt był dla nas wielką satysfakcją. Kudowa Zdrój otrzymała główną nagrodę W DZIEDZINIE OGÓLNEJ. Nasze miasto zostało najwyżej ocenione w kraju pod względem działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Ta nagroda to uznanie dla wszystkich mieszkańców naszej miejscowości. Ogromny udział w tym sukcesie mają dzieci i młodzież oraz ich wychowawcy.

Wymiernym efektem nagrody jest dotacja w wysokości 400 000 zł przyznana przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zgodnie z deklaracjami zawartymi w materiałach konkursowych, przeznaczyliśmy ją w całości na inwestycje z ochrony środowiska, a konkretnie na rewaloryzację zabytkowego parku zdrojowego w Kudowie Zdroju.

Targi POLEKO 2003 były dla nas wyjątkowe, bowiem odebraliśmy tam jeszcze jedną nagrodę czyli nominację dla naszej gminy do finału konkursu ekologicznego pn. „GMINA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU” – organizowanego pod honorowym patronatem prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego.

Uzdrowiska kojarzą się zawsze z wodami leczniczymi, parkiem zdrojowym, pięknym krajobrazem i ciekawą architekturą. Sercem każdego uzdrowiska jest Park

Zdrojowy będący terenem wypoczynku dla kuracjuszy, turystów i mieszkańców.

W Kudowie Zdroju bardzo dbamy o to, by wyglądał on atrakcyjnie. Trzeba sobie jednak zdawać sprawę z tego, że same zabiegi pielęgnacyjne i bieżące utrzymanie kosztuje budżet miasta ok. 100 tys. zł rocznie. Przy bardzo skromnych możliwościach gminy postanowiliśmy więc szukać wsparcia na wydatki inwestycyjne związane z parkiem.

W 2000 roku zlecieliśmy wykonanie koncepcji pod nazwą „Rewaloryzacja Zabytkowego Parku Zdrojowego w Kudowie Zdroju”. Głównym celem tego opracowania było wskazanie co należy zrobić, aby przywrócić parkowi charakter z lat 20-tych XX wieku – czyli z okresu największego rozkwitu.

Koszt całkowity zadania oszacowano na kwotę ponad 8 mln zł. Jego realizację podzielono na etapy, a ich zakończenie ma nastąpić w 2006 roku. Do końca ubiegłego roku wydatkowano już kwotę 2,2 mln zł, z czego 553 tys. zł to dotacja z NFOŚiGW, a 534 tys. zł dotacji otrzymaliśmy z WFOŚiGW. Pozostałe wydatki pokryliśmy z budżetu gminy.

Rok 2003 to umownie III etap rewaloryzacji. Wiosną na centralnym placu parku wykonano wymianę nawierzchni asfaltowo – betonowej na nawierzchnię z kostki brukowej, granitowej. Przy okazji zlikwidowano wszystkie schody przy pijalni co poprawiło wygodę poruszania się, w szczególności osobom niepełnosprawnym. Wykonano nowe sieci oświetlenia parkowego. Zespół Uzdrowisk Kłodzkich wykonał również nową obudowę i podświetlenie XVI-wiecznego źródła wody mineralnej przy pijalni oraz podświetlenie elewacji Pijalni i Sali Koncertowej.

Ponadto wykonano system nawadniającego parku poprzez montaż ponad 6 km sieci wodociągowej (deszczowej) oraz linii kropujących wraz ze zraszacami. Prace sfinansowano w całości z NFOŚiGW (170,5 tys. zł). W sumie koszt ubiegłorocznych prac zamknął się kwotą 1 mln 270 tys. zł, z czego udział własny gminy wyniósł 411,7 tys. zł. Pozostałe środki to dotacje z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Czesław Kręcichwost

Intensyfikacja tych prac w latach następnych będzie uzależniona od pozyskania zewnętrznych środków finansowych. Szansą dla parku są środki z Unii Europejskiej oraz oczywiście z Narodowego i Wojewódzkiego FOŚiGW. Nasz wniosek w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego został oceniony przez Urząd Marszałkowski jako jeden z najlepiej przygotowanych i dzięki temu rewaloryzacja parku ma szansę na kontynuację.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2003 Kudowa Zdrój dołączyła do miast tworzących Wałbrzyską Specjalną Strefę Ekonomiczną. Jednocześnie stała się pierwszą w Polsce miejscowością uzdrowiskowo-turystyczną posiadającą tak atrakcyjną ofertę inwestycyjną dla potrzeb przedsiębiorców nastawionych na produkcję.

Według szacunków, w okresie 3–4 lat od powstania podstrefy możliwe jest utworzenie na tym terenie ok. 215 miejsc pracy w strefie oraz 40 poza nią.

Jednocześnie podejmujemy wiele działań mających na celu zwiększanie atrakcyjności miasta. Dążymy do poprawy infrastruktury sieci szlaków pieszych i rowerowych. Włączyliśmy się do prac przy projekcie Drogi Śródsudeckiej – wojewódzkiej koncepcji zagospodarowania turystycznego regionu. Dużą wagę przykładamy do współpracy ze stroną czeską w zakresie turystyki, kultury, sportu oraz poprawy sytuacji gospodarczej regionu. Aktywnie gromadzimy doświadczenia niezbędne do łatwego poruszania się w strukturach unijnych.

GMINA KUNICE

Wypowiedź wójta Janusza Mikulicza

Janusz Mikulicz

– Gmina Kunice w 2002 roku ukończyła budowę sieci infrastrukturalnych (kanalizacja, woda, gaz). Od kilku lat należy do najbardziej dynamicznie rozwijających się jednostek samorządowych na Dolnym Śląsku. Rok 2003 zaliczamy także do udanych. Zakończyliśmy budowę ważnych dróg gminnych we wsiach Rosochata, Jaśkowice i Kunice, o łącznej wartości 150 tys. zł.

Obiecujące są także efekty naszych starań o kolejne drogi. We wrześniu 2003 r. zarejestrowaliśmy w Internetowym Systemie Ewidencji Kart Projektów INSEKP, w programie operacyjnym rozwoju regionalnego, projekt pn. „Rozwój sieci drogowej w gminie Kunice”. Dotyczy on budowy dróg gminnych w Ziemnicach i Kunicach, z kanalizacją deszczową w tej ostatniej wsi. Nadrzędnym celem projektu jest realizacja priorytetowych zadań gminy w zakresie kształtowania jej atrakcyjności, jako miejsca przyjaznego mieszkańcom, potencjalnym inwestorom i osobom korzystającym z jej walorów rekreacyjnych. Całkowity koszt przyszłej inwestycji to prawie 8,5 mln zł. Z zadowoleniem przyjęliśmy informację, że projekt został

wysoko oceniony przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego oraz roboczy zespół ekspertów z Francji i Włoch. Zakwalifikowano go, jako dobrze przygotowany, do ubiegania się o współfinansowanie ze środków funduszy strukturalnych w latach 2004–2006.

Równie obiecująco zapowiada się 2004 rok. Rozpoczęły się właśnie prace przy budowie nowego Ośrodka Zdrowia. Już w listopadzie planujemy zakończenie tej inwestycji. Całość będzie nas kosztować ok. 951 tys. zł, w tym roboty budowlane pochłoną 893 tys. zł. Cieszymy się z tego tym bardziej, że Ośrodek Zdrowia w Kunicach, mimo nienajlepszych warunków w starym budynku, jest bardzo dobrze oceniany przez mieszkańców. Jego kierownik, lekarz Eugeniusz Gajkowski, wygrał regionalny plebiscyt pn. „Mój Doktor 2003” organizowany przez jedną z dolnośląskich gazet. Tytuł ten jest wyróżnieniem nie tylko dla samego zainteresowanego, lecz również dla całej gminy. Tym bardziej, że w ubiegłorocznej edycji brało udział 127 lekarzy ze wszystkich powiatów regionu legnickiego! Dzięki doktorowi Gajkowskiemu nasza placówka medyczna należy do najbardziej przyjaznych dla pacjentów.

Zaawansowane są także prace na budowie remizy w Miłogostowicach. W tej chwili mamy stan surowy zamknięty, a otwarcie planujemy na przełom czerwca i lipca tego roku. Nowa remiza będzie kosztować 640 tys. zł. Zakończyliśmy natomiast modernizację istniejącej remizy w Kunicach, w której przebudowano dach oraz zrobiono ocieplenie. Ponadto zakupiliśmy dwa nowoczesne wozy strażackie.

Warto również wspomnieć o już oddanym w tym roku do użytku Gminnym Centrum Informacji w Kunicach. Przewidujemy szeroki zakres usług tej placówki, ale nie wszystkie będą dostępne od razu. W początkowym okresie centrum będzie się zajmować głównie udzielaniem informacji bezrobotnym, przedsiębiorcom, studentom, emerytom itp. Pracownicy tej placówki będą również organizowali szkolenia dla młodzieży i absolwentów w zakresie obsługi programów komputerowych, takich jak Office, Corel, Photoshop. Pozwoli to

uczestnikom podnieść kwalifikacje i zwiększyć szanse na rynku pracy. Oczywiście dostępna będzie również możliwość korzystania z Internetu oraz wszelkich usług poligraficznych, takich jak ksero, skanowanie. Dla osób nie mających orientacji w urzędowych przepisach przewidzieliśmy również pomoc w wypełnianiu PIT-ów czy dokumentów ZUS.

W drugiej fazie działalności Gminnego Centrum Informacji przewidujemy już zbudowanie systemu zbierania i udostępniania bieżących informacji o nowych projektach, regulacjach prawnych, szkoleniach itp., które na pewno będą cennym źródłem wiedzy dla osób aktywnych czy członków organizacji wiejskich.

W dalszym etapie chcemy stworzyć w szkołach na terenie gminy wiejskie punkty informacyjne, jako elementy sieci informacyjnej centrum. Mamy również ambicje poszerzyć działalność centrum na inne gminy. Taka placówka może mieć duże znaczenie w przyszłości dla promocji lokalnych przedsiębiorstw.

Priorytety rozwojowe gminy Kunice

Szanse na rozwój gmina Kunice widzi w swoim położeniu i walorach przyrodniczych – bliskość Legnicy oraz fakt posiadania na terenie gminy dużych, czystych zbiorników wodnych predysponuje Kunice do roli miejscowości, w której można zamieszkać i wypocząć z dala od wielkomiejskiego zgiełku i zanieczyszczeń. Priorytetowym celem gminy jest wykonanie pełnej infrastruktury technicznej na terenach nowo powstałych osiedli mieszkaniowych, co zachęci potencjalnych inwestorów do zamieszkania na naszym terenie i będzie sprzyjało rozwojowi drobnej wytwórczości oraz powstawaniu większych zakładów produkcyjnych. Przygotowano już 2 osiedla mieszkaniowe: Ziemnice i Kunice jednostka B. Osiedla te obejmują ok. 300 działek budowlanych.

Studium kierunków i uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy Kunice przewiduje w każdej miejscowości tereny pod rozwój sektora usługowego i nieuciążliwych gałęzi przemysłu.

Turystyka na Dolnym Śląsku szansą rozwoju gospodarczego

Turystyka traktowana jako gałąź gospodarki narodowej jest istotnym czynnikiem stymulującym rozwój regionu. Dlatego też podjęto działania zmierzające do stworzenia strategii rozwoju turystyki na Dolnym Śląsku.

Na zlecenie Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej opracowała ją Polska Agencja Rozwoju Turystyki S.A. w Warszawie. Sformułowano w niej wizję oraz cele strategiczne rozwoju turystyki na Dolnym Śląsku. Wizja strategiczna regionu została określona następująco:

„Województwo dolnośląskie jako region turystyczny o bogatych, różnorodnych walorach kulturowych i naturalnych zapewnia wypoczynek szerokiej grupie turystów zagranicznych i krajowych oraz mieszkańcom regionu. Buduje potencjał gospodarczy w oparciu o turystykę, która stanowi atrakcyjne źródło dochodów, zapewnia miejsca pracy i angażuje ludzi. Rozwój

turystyki odbywa się w poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju w oparciu o krajowe i międzynarodowe trendy, regionalne uwarunkowania środowiska przyrodniczego i dziedzictwo kulturowe. Jest miejscem otwartym na różnorodne formy aktywności, którego potencjałem i wyróżnikiem jest zróżnicowanie kulturowe i turystyczne.”

Analiza walorów i zasobów regionu pozwala na sformułowanie następujących celów strategicznych:

1. Zrównoważony rozwój turystyki na obszarze województwa dolnośląskiego poprzez aktywizowanie obszarów w niewielkim stopniu zagospodarowanych i wykorzystywanych turystycznie.
2. Optymalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz dziedzictwa kulturowego regionu.
3. Podnoszenie jakości i konkurencyjności oferty turystycznej regionu poprzez markowe produkty oraz rozbudowę mar-

kowej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

4. Integracja wiodących form turystyki na poziomie lokalnym, regionalnym i międzynarodowym.

5. Kształtowanie przestrzeni turystycznej regionu zgodnie z naturalną pojemnością recepcyjną i chłonnością terenów oraz w poszanowaniu środowiska naturalnego.

6. Wzmocnienie wizerunku regionu jako obszaru atrakcyjnego turystycznie dla turystów krajowych i zagranicznych

Strategia Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego w swoich podstawowych założeniach jest zgodna z celem zasadniczym Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, jakim jest:

„Żyć w spokoju ducha, w zgodzie z ludźmi i w harmonii z naturą”.

Cele strategii w większości są zgodne z zadaniami służącymi realizacji celów strategicznych rozwoju województwa dolnośląskiego określonych w domenach działań oraz celami „Zintegrowanego Pro-

Dobre drogi to jeden z warunków rozwoju turystyki

Jeleniogórska Starówka

gramu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006” w obszarach dotyczących rozwoju turystyki.

Zestaw zadań zaproponowany w strategii rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego uwzględnia działania w ramach jednego z priorytetów rozwoju gospodarczego Dolnego Śląska, jakim jest rozwój turystyki połączony z rozwojem usług rekreacyjnych i uzdrowiskowych. W opracowaniu zidentyfikowano szanse i zagrożenia oraz silne i słabe strony województwa.

Szanse i zagrożenia dla rozwoju turystyki wynikające z otoczenia

SZANSE

1. Korzystne położenie geograficzne i geopolityczne.
2. Rozwijająca się współpraca przygraniczna z Niemcami i Czechami.
3. Zmniejszanie się stopy inflacji.
4. Pozycja złotego jako waluty budzącej zaufanie.
5. Wchodzenie Polski do Unii Europejskiej.
6. Sprawne funkcjonowanie rynku kapitałowego.
7. Rozwój lobby proturystycznego w Polsce.
8. Nowe trendy w międzynarodowej turystyce.
9. Znaczna mobilność zawodowa ludności.
10. Dobre i poprawne stosunki ze wszystkimi krajami sąsiednimi.
11. Znaczne zainteresowanie Dolnym Śląskiem ze strony partnerów zagranicznych.

12. Możliwość wykorzystania programów i funduszy pomocowych dla rozwoju turystyki.

ZAGROŻENIA

1. Drogie kredyty.
2. Niska siła nabywcza społeczeństwa (bariera popytu).
3. Zmienna, niekorzystna koniunktura gospodarcza na świecie.
4. Nadmierny fiskalizm w polityce gospodarczej państwa.
5. Wysoki poziom patologii społecznej (przestępczości, narkomanii, alkoholizmu).
6. Silna konkurencyjność turystycznych wyjazdów zagranicznych dla turystyki krajowej.
7. Wysoki poziom bezrobocia.
8. Spadkowa tendencja w turystyce przyjazdowej do Polski.

Mocne i słabe strony rozwoju turystyki na Dolnym Śląsku

MOCNE STRONY

1. Docenianie turystyki jako ważnego czynnika restrukturyzacji i aktywizacji gospodarczej przez administrację rządową i samorządową w regionie.
2. Przebudowa autostrady A-4 – klarowny system połączeń samochodowych z Europą Zachodnią.
3. Spodziewane zwiększenie ilości międzynarodowych i krajowych połączeń lotniczych, zwłaszcza ze strony tanich przewoźników.

4. Wysokie i różnicowane walory przyrodnicze.
5. Wysokie walory kulturowe łączące dorobek kultur: polskiej, czeskiej, austriackiej i niemieckiej.
6. Rozwinięty system parków narodowych, krajobrazowych.
7. Bogate zasoby źródeł leczniczych i wód mineralnych.
8. Rozbudowana baza turystyczna, zwłaszcza w rejonach górskich i uzdrowiskowych.
9. Postępujący proces rozwoju infrastruktury technicznej, zwłaszcza miejscowości uzdrowiskowych, polepszający w efekcie warunki wypoczynku.
10. Istnienie znacznych rezerw siły roboczej, możliwych do wykorzystania w usługach turystycznych.

SŁABE STRONY

1. Niedostatek autostrad i dróg szybkiego ruchu.
2. Zły stan techniczny nawierzchni dróg.
3. Słabe skomunikowanie Dolnego Śląska z innymi regionami, w tym z Warszawą.
4. Niedostatek połączeń kolejowych typu „Inter City” i regionalnych kolei turystycznych.
5. Ciągłe znaczne, choć zmniejszające się zagrożenie ekologiczne.
6. Niezadowalający stan sanitarny w obszarach turystycznych.
7. Zły stan zabytków, zwłaszcza rezydencjonalnych i zespołów parkowych, wymagający

ponoszenia dużych nakładów finansowych.

8. Duży stopień wyeksploatowania bazy turystycznej, w szczególności uzdrowiskowej, wczasowej i schronisk górskich.
9. Stosunkowo niski poziom kwalifikacji kadr turystycznych.
10. Brak sprawnego regionalnego i lokalnego systemu informacji turystycznej.
11. Zmniejszające się zainteresowanie turystyką sentymentalną wśród Niemców.

Wyznaczenie dolnośląskich turystycznych produktów markowych wymaga analizy potencjału gospodarczo-inwestycyjnego Dolnego Śląska. Zostały one wyodrębnione i staną się zadaniami priorytetowymi w rozwoju turystyki na Dolnym Śląsku. Oto one:

- turystyka uzdrowiskowa,
- turystyka kulturowa,
- turystyka aktywna,
- turystyka biznesowa,
- turystyka przygraniczna i tranzytowa,
- turystyka na obszarach wiejskich.

Pod względem natężenia ruchu turystycznego (tab. 1) województwo dolnośląskie zajmuje trzecią pozycję w kraju. Gorzej wygląda wykorzystanie miejsc noclegowych i pokoi, co świadczy, iż region posiada znaczny, ale niewykorzystany potencjał bazy noclegowej. Należy zaznaczyć, iż w 2002 roku województwo dolnośląskie posiadało 147 hoteli co stanowi 13,7 % potencjału Polski i stawia region na pierwszej pozycji w kraju.

Z danych w tab. 2 wynika, że województwo dolnośląskie posiada znaczący potencjał gospodarczo-inwestycyjny umożliwiający rozwój turystyki. Jest to czwarty region w Polsce pod względem wytworzonego Produktu Krajowego Brutto, a udział PKB wytworzonego w turystyce stawia Dolny Śląsk na trzeciej pozycji w Polsce.

Podobnie wygląda sytuacja w ogólnych nakładach inwestycyjnych w gospodarce, gdzie Dolny Śląsk zajmuje czwartą pozycję w kraju. Natomiast inwestycje w zakresie hoteli i restauracji stawiają województwo dolnośląskie w ścisłej czołówce krajowej.

Ta czołowa pozycja nie znajduje jednakże odzwierciedlenia w regionalnych działaniach wspierających turystykę gospodarczo.

P. Gryszel, L. Nowak

Tabela 1. Ruch turystyczny na Dolny Śląsku na tle innych regionów Polski w roku 2002

województwo	korzystający	korzystający turyści zagraniczni	udzielone noclegi	udzielone noclegi turystom zagranicz.	wyk. m. nocl. %	wyk. pokoi %
Polska	14244477	3150150	44510381	7104974	32,9	35,7
Małopolskie	1944160	528070	6230615	1179867	34,2	40,6
Mazowieckie	1855694	619507	3526109	1130686	34,1	43,5
Dolnośląskie	1587245	321837	5232620	795855	29,5	31,7
Zachodniopomorskie	1364469	298681	8784704	1267830	44,7	36,3
Pomorskie	1226947	234258	5144740	551714	34,5	38,6
Wielkopolskie	1095472	219207	2398591	395825	26,2	31,9
Śląskie	1059006	135316	2560885	318128	27,9	32,6
Warmińsko-mazurskie	711507	205212	1868491	480120	29,5	33,0
Łódzkie	540421	74885	1347511	156373	30,6	32,7
Kujawsko-pomorskie	534399	64503	1988775	114749	37,4	35,0
Podkarpackie	531227	73918	1337198	134135	24,4	26,6
Lubuskie	507496	147767	1090157	219268	28,5	33,8
Lubelskie	494969	85743	1281902	130204	28,9	30,0
Podlaskie	355009	85623	772873	124370	28,1	33,1
Świętokrzyskie	291619	28308	577516	51257	26,7	26,5
Opolskie	144837	27315	367694	54593	25,2	31,9

Źródło: Dane GUS

Tabela 2. Potencjał gospodarczo-inwestycyjny Dolnego Śląska na tle innych regionów Polski w roku 2001.

Województwo	Udział województwa w PKB	Udział województwa w PKB wytworzonym w turystyce	Poziom nakładów inwestycyjnych w sekcji hotele i restauracje w mln złotych	Udział nakładów inwestycyjnych w sekcji hotele i restauracje	Udział województwa w ogólnych nakładach inwestycyjnych w całej gospodarce
Polska	100,0	100,0	1392,2	100,0	100,0
Małopolskie	7,5	17,2	111,9	8,0	6,5
Mazowieckie	19,9	16,4	336,2	24,1	31,0
Dolnośląskie	8,0	11,4	256,6	18,4	9,1
Pomorskie	5,7	8,2	129,0	9,3	4,9
Wielkopolskie	9,3	7,5	137,0	9,8	9,5
Warmińsko-mazurskie	2,8	7,2	74,5	5,4	2,1
Śląskie	13,8	6,3	91,6	6,6	10,4
Zachodniopomorskie	4,4	5,6	74,3	5,3	3,5
Łódzkie	6,1	4,0	44,6	3,2	5,6
Kujawsko-pomorskie	4,9	3,6	43,6	3,1	3,9
Lubuskie	2,4	2,8	14,1	1,0	2,1
Lubelskie	4,0	2,6	13,1	0,9	3,1
Podkarpackie	3,9	2,5	29,8	2,1	3,0
Świętokrzyskie	2,7	2,0	8,5	0,6	1,9
Podlaskie	2,4	1,8	14,8	1,1	1,7
Opolskie	2,4	1,1	12,5	0,9	1,8

Źródło: Łapiński K.: „Analiza rynku inwestycji turystycznych w Polsce”. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2003.

Inwestycje drogowe

Budowa i modernizacja dróg na Dolnym Śląsku jest jednym z największych infrastrukturalnych programów w kraju. Jego szybka i sprawna realizacja będzie miała decydujący wpływ na rozwój naszego regionu. Prezentujemy zestawienie oparte na materiałach Oddziału Wrocławskiego Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, które pozwoli Czytelnikom na zorientowanie się co zostało zrealizowane w 2003 roku i jakie są plany na 2004 rok.

ROK 2003 INWESTYCJE ZAKOŃCZONE

W 2003 roku została ukończona jedna inwestycja. Kosztem 18 mln zł wybudowano most przez rzekę Bóbr długości 174 m wraz z dojazdami o długości 1700 m, łączący Gólnice z Olszyną. Most zostanie włączony w ciąg autostrady A18.

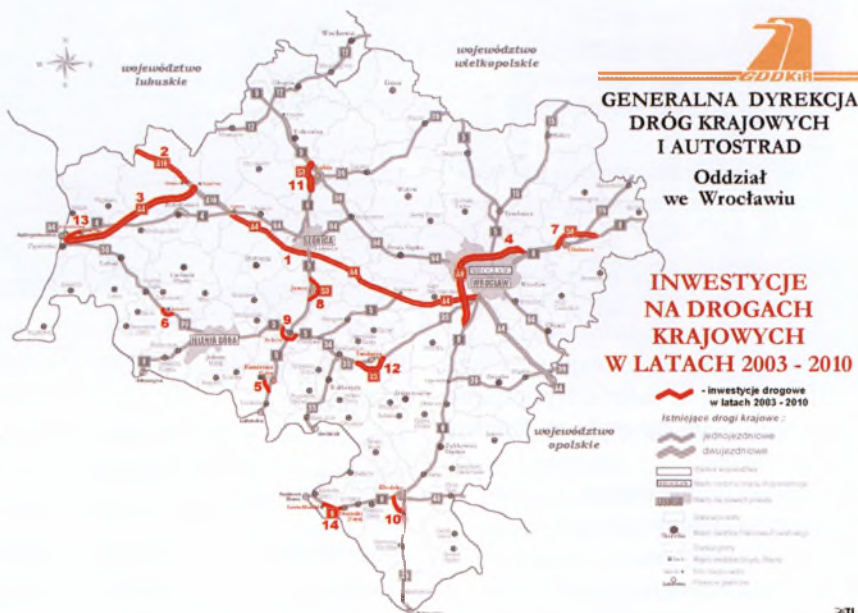
INWESTYCJE W REALIZACJI

Odcinek autostrady A18 Olszyna – Gólnice

Inwestycja rozpoczęła się w 2002 roku budową mostu, o którym była mowa powyżej. Projekt uzyskał dofinansowanie w wysokości 350 mln zł z Unii Europejskiej w ramach programu ISPA. Przewidywany koszt całej inwestycji to 500 mln zł. Jego realizacja jest na etapie pozyskiwania nieruchomości, co według GDDKiA zostało zrealizowane w 83 proc.

Modernizacja drogi krajowej nr 4

Zadanie podzielono na II etapy. W projekcie przewidziano modernizację korony drogi oraz budowę dodatkowego pasa postojowego dla pojazdów ciężarowych oczekujących w kolejce do przejścia granicznego w Olszynie. Koszt inwestycji wyniesie 6,65 mln euro. Pierwszy etap uzyskał dofinansowanie w wysokości 2 mln euro z programu PHARE Polska – Niemcy 2000, zaś drugi z programu PHARE Polska – Niemcy 2002. Inwestycja została rozpoczęta w marcu 2003 roku a zakończenie robót nastąpi w sierpniu 2005 roku.

Modernizacja autostrady A-4 Wrocław–Krzywa

Długość odcinka 91,812 km. Przewidywany koszt inwestycji 305 mln euro. Na realizację tego zadania Unia Europejska W ramach programu ISPA przeznaczyła 189 mln euro. Zadanie podzielono na III etapy. Pierwszy etap rozpoczęto w sierpniu 2003 roku z przewidywanym terminem zakończenia w 3 kwartale 2004 roku. Termin zakończenia inwestycji wyznaczono na czwarty kwartał 2005 roku.

Budowa obwodnicy Radoniowa w ciągu drogi krajowej nr 30

Budowa tej obwodnicy o długości 2900 metrów będzie kosztować 4 mln euro. Połowę tej kwoty pokryje budżet państwa. 2mln euro uzyskano z programu PHARE CBC 2001. Rozpoczęcie robót nastąpiło w 2003 roku, a zakończenie przewidziano na 2005 rok.

ROK 2004 INWESTYCJE ROZPOCZYNANE

Budowa obwodnicy Kamiennej Góry w ciągu drogi krajowej nr 5

Długość odcinka 3,3 km. Koszt inwestycji wyniesie 4,8 mln euro. Program uzyskał dofinansowanie z programu

PHARE CBC 2001. Zakres robót obejmuje budowę nowego odcinka jezdni o długości 3300 metrów, oświetlenie, odwodnienie oraz dostosowanie uzbrojenia terenu obwodnicy do już istniejącego. Zakończenie robót zaplanowano na 2005 rok.

Budowa obwodnicy Oleśnicy w ciągu drogi krajowej nr 8 (docelowo S-8)

Długość odcinka 12,5 km. Przewidywany koszt 281 mln zł. Te 12,5 km to chyba najbardziej wymarzone kilometry tak przez mieszkańców Oleśnicy, jak i wszystkich podróżujących w kierunku Warszawy i z powrotem. Przez miasto w ciągu doby przejeżdża 27 tysięcy samochodów. Zakończenie tej inwestycji przewidziane zostało na 2006 rok.

Budowa pasa ruchu przy drodze krajowej nr 8 na odcinku Lewin Kłodzki – Duszniki Zdrój

Długość odcinka 7,9 km. Koszt tej inwestycji wyniesie 3,2 mln euro. Projekt został zgłoszony i uzyskał wstępną akceptację dofinansowania w wysokości 2,3 mln euro z programu PHARE CBC Polska – Czechy 2003. Planowany termin rozpoczęcia prac wyznaczono na lipiec 2004 r., a zakończenie inwestycji przewidziano na listopad 2005 r.

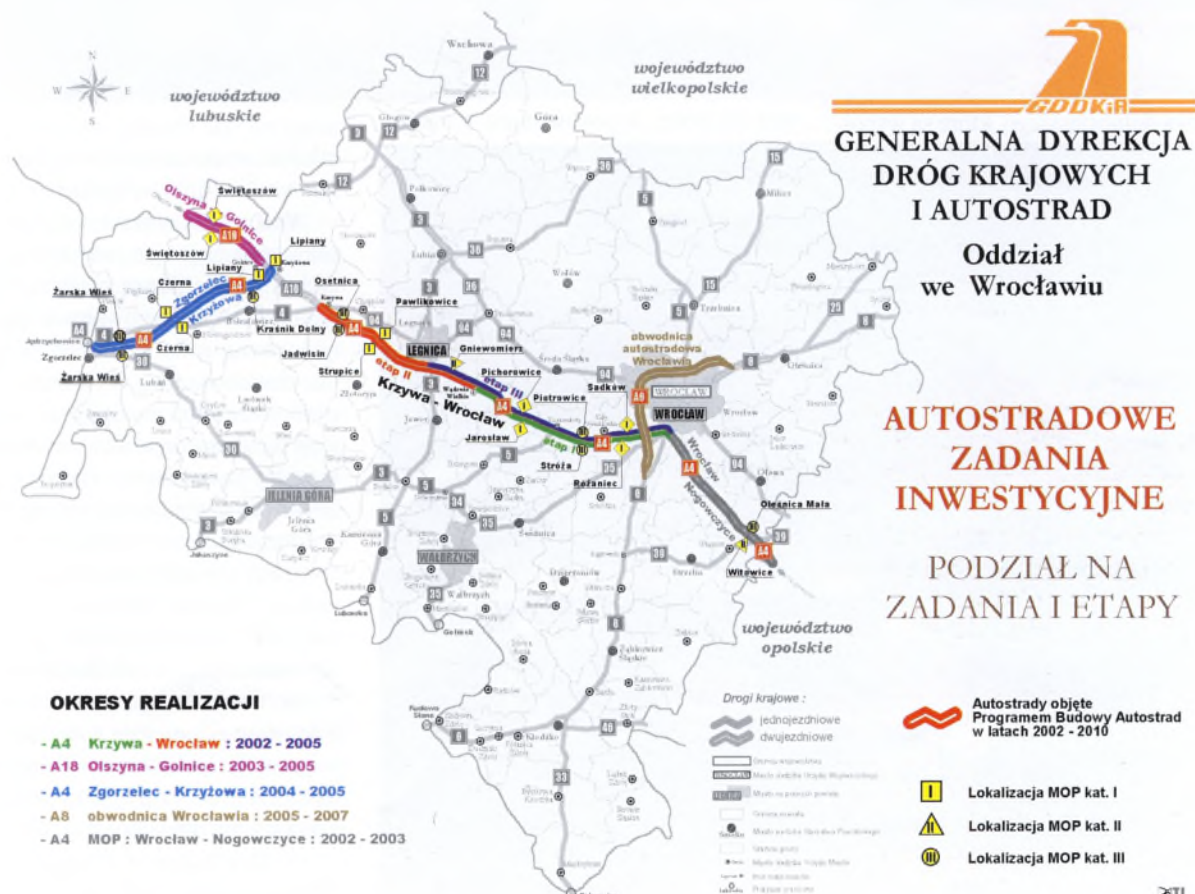
w Szklarskiej Porębie

Długość mostu 49 m, dojazdy 0,15 km.

w ciągu drogi krajowej nr 35

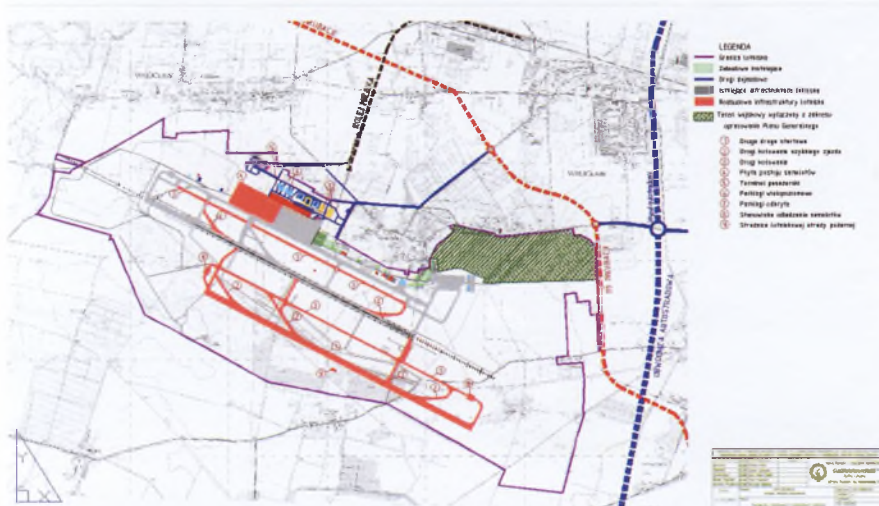
Długość wiaduktu pozwalającego na ruch

Wymienione w materiale inwestycje to

PORT LOTNICZY WROCLAW SA

W okresie szybkich przemian, a właśnie takim podlega świat w XXI wieku, stolica każdego większego regionu powinna mieć lotnisko zapewniające możliwie największą liczbę połączeń krajowych i zagranicznych.

Ambicją władz Wrocławia i województwa dolnośląskiego, które są współ-

właścicielami spółki Port Lotniczy Wrocław, jest ciągły, dynamiczny rozwój lotniska. Od momentu uruchomienia w 1993 roku pierwszego połączenia międzynarodowego ruch na lotnisku wzrósł ponad trzykrotnie, osiągając w 2003 roku ponad 280 tysięcy pasażerów. Zdecydowanie szybciej rozwija się ruch międzynarodowy, który w ubiegłym roku wzrósł o prawie 30 proc. w porównaniu z rokiem

2002. W tym samym okresie ruch krajowy powiększył się tylko o niecałe 10 proc.

Jeszcze szybszego wzrostu należy się spodziewać w najbliższych latach, poczynając od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Liberalizacja rynku lotniczego (otwarte niebo) powinna doprowadzić do spadku cen biletów, co zawsze powoduje zwiększone zainteresowanie podróżami samolotem. Na rynek Polski wejdą zapewne także linie lotnicze dotychczas praktycznie nieobecne, a mianowicie przewoźnicy niskokosztowi. Zwiastunem takich działań są tanie loty do Warszawy, jakie oferuje AIR POLONIA. Pojawienie się tego połączenia spowodowało, że część osób dotychczas podróżujących pociągiem lub samochodem przesiadła się do samolotu.

Podobnej reakcji można się spodziewać po wprowadzeniu tanich połączeń międzynarodowych. Tu jednak, oprócz podróżnych korzystających dotąd z połączeń kolejowych i autobusowych, liczy się także na zwiększone zainteresowanie naszym regionem wśród turystów z państw Europy Zachodniej.

– Jesteśmy przekonani, że miłośnicy turystyki miejskiej znajdą we Wrocławiu, jak i w mniejszych miastach regionu, wiele ciekawych obiektów historycznych, a zwolennicy kontaktu z naturą zainteresują się naszymi górami, uzdrowiskami itp. Magnesem przyciągającym turystów mogą się stać również wydarzenia kulturalne, których nie brakuje na Dolnym Śląsku – mówi Andrzej Barski.

Wraz z lokalnym samorządem i regionalnymi organizacjami turystycznymi przygotowujemy ciekawą ofertę turystyczną. Zamierzamy ją promować w krajach z którymi mamy nadzieję uruchomić połączenia niskokosztowe. Chociaż rozmowy z przewoźnikami nie są zakończone, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że pierwsze takie połączenia do Londynu i Paryża zostaną uruchomione już wiosną tego roku.

Oczywiście nie zaniebujemy także połączeń obsługiwanych przez tradycyjne linie lotnicze oferujące za wyższą cenę większy komfort i elastyczność, czyli czynniki bardzo ważne dla podróżujących w interesach. Trwają poważne rozmowy z Austrian Airlines na temat uruchomienia nowego połączenia z Wiedniem, ale ostateczna decyzja zostanie podjęta po zakończeniu dokładnych analiz rynku.

Według prognoz Portu Lotniczego Wrocław z jego usług skorzysta w tym

roku ponad 350 tys. pasażerów. Obecny terminal pozwala na obsługę 600 tys. pasażerów rocznie. Oznacza to, że już w roku 2006 niezbędne może się okazać oddanie do użytku nowych obiektów. Plan Generalny rozwoju lotniska do 2025 roku, sporządzony w 2003 roku, przewiduje rozpoczęcie prac przygotowawczych i dokumentacyjnych już w 2004 roku. Natomiast główna część tej inwestycji, polegająca na budowie nowego terminala pasażerskiego oraz rozbudowie infrastruktury lotniczej (wydłużenie drogi startowej, budowa płyt postojowych itp.) powinna rozpocząć się w 2005 roku.

Według wstępnych szacunków, cała inwestycja pochłonie ok. 250 mln zł. Pozyskanie funduszy na jej zrealizowanie będzie jednym z najważniejszych zadań Spółki w najbliższych latach. Z uwagi na ograniczone możliwości Portu Lotniczego Wrocław, konieczne stanie się znalezienie zewnętrznych źródeł finansowania oraz udział finansowy akcjonariuszy.

Dotacje Urzędu Marszałkowskiego w 2003 roku

Treść	(w złotych)		
Turystyka	164 999,96	stowarzyszeniom	40 000,00
Ośrodki informacji turystycznej	21 123,00	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Grupa	
dotacja celowa z budżetu na finansowanie		Karkonoska w Jeleniej Górze	20 000,00
i dofinansowanie zadań zleconych do realizacji		Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Grupa	
stowarzyszeniom	21 123,00	Wałbrzysko-Kłodzka w Wałbrzychu	20 000,00
Dolnośląska Organizacja Turystyczna we Wrocławiu	21 123,00	Oświata i wychowanie	93 000,00
Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	143 876,96	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie	
dotacja celowa z budżetu na finansowanie		lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji	
i dofinansowanie zadań zleconych do realizacji		fundacjom	70 000,00
stowarzyszeniom	143 876,96	Fundacja Edukacji Międzynarodowej we Wrocławiu	70 000,00
Dolnośląska Federacja Sportu we Wrocławiu	2 461,00	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie	
Dolnośląska Organizacja Turystyczna we Wrocławiu	64 000,00	lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji	
Dolnośląskie Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek		stowarzyszeniom	23 000,00
Zagranicznych	3 000,00	Dolnośląski Klub Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki	
Dolnośląskie Zrzeszenie LZS	3 000,00	Niewidomych i Słabowidzących w Kłodzku	1 500,00
Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Kłodzkiej		Dom Kultury Głuchych Polskiego Związku Głuchych	
w Kłodzku	3 988,22	z siedzibą we Wrocławiu	500,00
Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa		Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób	
Dolnośląskiego we Wrocławiu	3 000,00	Niepełnosprawnych	2 000,00
Powiatowe Zrzeszenie LZS Jelenia Góra	1 000,00	Polskie Stowarzyszenie Edukacji Plastycznej	
PTSM Oddział Dolnośląski	6 000,00	Zarząd Delegatury w Sobótce	1 500,00
PTSM Zarząd Oddziału Kamienna Góra	2 000,00	Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych	
PTSM Zarząd Oddziału Miejskiego Luban	2 538,66	Oddział Dolnośląski we Wrocławiu	2 500,00
PTTK Legnica	1 500,00	Stowarzyszenie na Rzecz Wyrównania Szans	
PTTK Oddział „Pogórze Izerskie” w Lubaniu	3 000,00	Rozwojowych Dziecka o Obniżonej Sprawności	
PTTK Oddział „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze	14 500,00	HANDICAP we Wrocławiu	2 000,00
PTTK Oddział „Zagłębie Miedziowe” w Lubinie	1 000,00	Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej	
PTTK Oddział „Ziemi Lwóweckiej” w Lwówku Śl.	2 000,00	w Lewinie Kłodzkim	5 000,00
PTTK Oddział w Międzygórzu	3 000,00	Stowarzyszenie Pomocy Szkole we Wrocławiu	2 000,00
PTTK Oddział Wojskowy przy Klubie Śląskiego		Towarzystwo „Pro Sinfonica” w Legnicy	2 500,00
Okręgu Wojskowego	1 500,00	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Chorągwi	
PTTK Oddział Ziemi Kamiennogórskiej	2 389,08	Dolnośląskiej we Wrocławiu	3 500,00
PTTK Oddział Ziemi Strzelińskiej	3 500,00	Ochrona zdrowia	
PTTK Wałbrzych	7 000,00	Programy polityki zdrowotnej	29 850,00
PTTK Wrocław	4 000,00	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie	
PTTK Wrocław Fabryczna	1 500,00	lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji	
Sudeckie Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej „Zdroje”		pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora	
w Lewinie Kłodzkim	2 000,00	finansów publicznych	29 850,00
Sudeckie Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej		NZOZ Ośrodek Medycyny Pracy Sp. z o.o. w Lubinie	5 000,00
w Jeleniej Górze	3 000,00	NZOZ Sal-Med. S.C. w Dzierżoniowie	4 850,00
Sudeckie Towarzystwo Turystyki Wiejskiej		NZOZ Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego	
w Jeleniej Górze	2 000,00	Rehabilitacji, Opieki Paliatywnej CARITAS Archidiecezji	
UKS OHP „Dolnoślązak”	1 000,00	Wrocławskiej	10 000,00
Nauka	5 000,00	Polkowickie Centrum Usług Zdrowotnych	10 000,00
Pozostała działalność	5 000,00	Zwalczanie narkomanii	20 000,00
dotacja celowa z budżetu na finansowanie		Dotacja celowa z budżetu na finansowanie	
lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji		lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji	
fundacjom	5 000,00	fundacjom	10 000,00
Fundacja Kalos Kai Agthos we Wrocławiu	2 000,00	„Fundacja Przyszłość dla Dzieci” we Wrocławiu	5 000,00
Kolegium Europy Wschodniej we Wrocławiu	3 000,00	Fundacja „Na Rzecz Dzieci Uzależnionych”	
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	40 000,00	we Wrocławiu	5 000,00
Zadania ratownictwa górskiego i wodnego	40 000,00	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie	
dotacja celowa z budżetu na finansowanie		lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji	
lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji		stowarzyszeniom	10 000,00
		Stowarzyszenie „MONAR” w Warszawie	8 680,00
		Towarzystwo Społeczne „Razem” w Kłodzku	1 320,00

Przeciwdziałanie alkoholizmowi	2 273 546,00	Stowarzyszenie Samopomocowa Grupa Rodzin i Przyjaciół Osób z Problemami Psychicznymi „NIE JESTEŚ SAM” we Wrocławiu	10 000,00
Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	151 672,00	Stowarzyszenie Wspierania Kształcenia Młodzieży we Wrocławiu	18 900,00
Fundacja „Na Rzecz Dzieci Uzależnionych” we Wrocławiu	10 000,00	Stowarzyszenie Wzajemnej Tolerancji i Pomocy „ŁEZKA” we Wrocławiu	5 274,00
Fundacja „NON LICET” Pomoc Ofiarom Przemocy w Rodzinie we Wrocławiu	15 000,00	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Wałbrzychu	6 000,00
Fundacja „PRAESTERNO” we Wrocławiu	47 280,00	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Zarząd Oddziału Okręgowego w Wałbrzychu	10 910,00
Fundacja Kalos kai Agathos we Wrocławiu	18 000,00	Towarzystwo Rozwoju Rodziny — Zarząd Wojewódzki we Wrocławiu	25 000,00
Fundacja Kalós Agathós we Wrocławiu	13 000,00	Związek Harcerstwa Polskiego, Komenda Chorągwi Dolnośląskiej, Komenda Hufca ZHP w Miliczu	3 000,00
Fundacja na Rzecz Zapobiegania Narkomanii „MARATON” w Głogowie	38 392,00	Związek Harcerstwa Polskiego, Komenda Hufca w Złotoryi	24 000,00
Fundacja Przyszłość dla Dzieci we Wrocławiu	10 000,00		
Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	833 344,00	Opieka społeczna	47 000,00
Akademicki Związek Sportowy — Klub Środowiskowy we Wrocławiu	15 000,00	Pozostała działalność	47 000,00
Akademickie Stowarzyszenie „VERUM” we Wrocławiu	30 000,00	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie i dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	47 000,00
Bolesławieckie Stowarzyszenie Abstynentów PRZEMIANA	10 000,00	Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. St. Kardynała Wyszyńskiego we Wrocławiu	47 000,00
Centrum Profilaktyki Dzieci i Młodzieży GAWROSZ			
Stowarzyszenia MONAR w Zgorzelcu	11 160,00	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	882 389,79
Dolnośląskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wałbrzychu	15 750,00	Pozostałe zadania w zakresie kultury	457 389,79
Dolnośląskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom społecznym „KUŹNIA” we Wrocławiu	85 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	77 000,00
Klub Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ODNOWA” we Wrocławiu	60 600,00	Fundacja dla Uniwersytetu we Wrocławiu	10 000,00
Klub Profilaktyki Środowiskowej — Akademicki Związek Sportowy we Wrocławiu	16 000,00	Fundacja im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu	7 000,00
Komenda Chorągwi Dolnośląskiej Związku Harcerstwa Polskiego we Wrocławiu	24 000,00	Fundacja Kulturalno-Społeczna w Legnicy	8 000,00
Miejski Klub Sportowy „ROKITA” w Brzegu Dolnym	11 600,00	Fundacja Lubiąż	3 000,00
Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Miliczu	23 000,00	Fundacja Międzynarodowych Festiwalu Chopinowskich	10 000,00
Nadodrzańskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar		Fundacja Muzyki Dawnej CANOR w Toruniu	5 000,00
– Markot Stowarzyszenia MONAR w Warszawie		Fundacja na Rzecz Rozwoju Wrocławskiej Tkaniny Artystycznej	10 000,00
– ośrodek w Ścinawie	4 000,00	Fundacja Pro Arte we Wrocławiu	16 000,00
Nadodrzańskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT w Głogowie	10 000,00	Fundacja WRO Centrum Sztuki Mediów	8 000,00
Ośrodek Leczenia Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” we Wrocławiu	10 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	363 389,79
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Wałbrzychu	14 000,00	Akademickie Stowarzyszenie VERUN	1 500,00
Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Wałbrzychu	50 000,00	Bystrzyckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne	2 500,00
Stowarzyszenie „JOWISZ” w Wałbrzychu	52 000,00	Dolnośląski Zespół Pieśni i Tańca „Wrocław”	4 000,00
Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży „SZANSA” w Głogowie	43 160,00	Dolnośląskie Forum Środowiska Kulturowego „Millenium” we Wrocławiu	5 000,00
Stowarzyszenie Edukacji Społecznej „ALFA” we Wrocławiu	30 000,00	Dolnośląskie Stowarzyszenie Artystów Fotografików i Twórców Audiowizualnych we Wrocławiu	2 000,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych w Legnicy	10 931,00	Dolnośląskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne we Wrocławiu	5 000,00
Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży wobec Zagrożeń Społecznych „WYSPA”	3 520,00	Dolnośląskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne we Wrocławiu	3 000,00
Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „DOM w GŁOGOWIE”	21 840,00	Jaworskie Stowarzyszenie Rozwoju Kultury w Jaworze	3 000,00
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Krzywdzonych „PRZYSTAN” w Wałbrzychu	18 000,00	Klub Górski Doliny Białej Łądeckiej w Łądku Zdroju	10 000,00
Stowarzyszenie Ocalić Szansę SOS we Wrocławiu	5 540,00	Klub Inteligencji Niewidomej RP we Wrocławiu	5 000,00
Stowarzyszenie Pomocy „AKSON” we Wrocławiu	20 000,00	Legnickie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne	41 000,00
Stowarzyszenie Pomocy „LUDZIE LUDZIOM” we Wrocławiu	38 959,00	Łemkowski Zespół Pieśni i Tańca „Kyczer” w Legnicy	5 000,00
Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „SERCE” w Świdnicy	88 200,00	Międzynarodowa Kapituła Orderu Uśmiechu w Warszawie	3 000,00
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej	8 000,00	Międzynarodowy Związek Plastyków Przygranicza, Delegatura Polska w Międzyzlesiu	2 000,00
		Moniuszkowskie Towarzystwo Kulturalne w Kudowie Zdroju	10 000,00
		Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział Dolnośląski we Wrocławiu	4 000,00
		Polski Związek Chórów i Orkiestr we Wrocławiu	2 000,00

DOTACJE

➤ Polski Związek Głuchych Oddział Dolnośląski we Wrocławiu	3 000,00	Związek Ukraińców w Polsce z siedzibą we Wrocławiu	3 500,00
Polskie Stowarzyszenie Estradowe „Polest” we Wrocławiu	4 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	17 000,00
Polskie Stowarzyszenie Jazzowe O/Wrocław	7 000,00	Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Trójcy w Świdnicy	2 000,00
Polskie Stowarzyszenie Pedagogów Śpiewu we Wrocławiu	3 000,00	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Jeleniej Górze	5 000,00
Polskie Towarzystwo Badań Reformacji		Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Krzyża w Jeleniej Górze	10 000,00
Oddział Wrocławski	5 000,00		
PTTK Oddział Ziemi Lwóweckiej	5 000,00	Ochrona i konserwacja zabytków	425 000,00
Stowarzyszenie „Międzynarodowe Targi Chleba” w Jaworze	10 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	40 000,00
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich we Wrocławiu	1 500,00	Fundacja Lubiąż we Wrocławiu	40 000,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych „Silesia Europea” w Jeleniej Górze	2 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	20 000,00
Stowarzyszenie Komitet Obywatelski Ziemi Kłodzkiej	18 000,00	Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych NOT „Zagłębia Miedziowego” w Legnicy	20 000,00
Stowarzyszenie Łemków w Legnicy	4 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	365 000,00
Stowarzyszenie Miłośników Filmów Komediowych „Sami Swoi” w Lubomierzu	12 000,00	Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu	17 000,00
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Integracji „Uśmiech” z siedzibą w Dzierżoniowie	1 200,00	Parafia Ewangelicko-Augsburska pw. Św. Trójcy w Świdnicy	10 000,00
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Szczytnej	1 900,00	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Jaworze	10 000,00
Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział we Wrocławiu	8 500,00	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Legnicy	20 000,00
Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków we Wrocławiu	3 000,00	Parafia Prawosławna Św. Apostołów Piotra i Pawła w Jeleniej Górze	8 000,00
Stowarzyszenie Promocji Ziemi Ząbkowickiej „Ząbkowice-Europa”	12 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka Katedralna pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy	30 000,00
Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki „Artbale” w Warszawie	3 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka Katedralna pw. Wniebowzięcia Pańskiego w Świdnicy	20 000,00
Stowarzyszenie Semper Avanti we Wrocławiu	4 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa i Matki Bożej Ostrobramskiej w Sosnowcu	20 000,00
Stowarzyszenie Studenckie WIGGOR we Wrocławiu	2 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Nawiedzenia NMP w Wambierzycach	30 000,00
Stowarzyszenie Studentów Polskich we Wrocławiu	2 500,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. NMP Królowej Polski w Głogowie	30 000,00
Stowarzyszenie Twórców i Animatorów Kultury we Wrocławiu	1 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Jana Chrzciciela w Leśnej	10 000,00
Towarzystwo Artystyczno-Kulturalne Ziemi Kłodzkiej	6 999,79	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Lutyni	10 000,00
Towarzystwo im. F. Chopina we Wrocławiu	3 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Józefa w Świdnicy	20 000,00
Towarzystwo im. Ferenc Liszta	14 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Michała Archanioła we Wrocławiu	20 000,00
Towarzystwo Koncertowe we Wrocławiu	5 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Piotra i Pawła w Jeleniej Górze	20 000,00
Towarzystwo Kultury Sudeckiej Sudetoria w Wałbrzychu	7 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Stanisława B.M. i Wacława w Świdnicy	20 000,00
Towarzystwo Miłośników Dzierżoniowa w Dzierżoniowie	5 990,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Stanisława, Doroty i Wacława we Wrocławiu	20 000,00
Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich	3 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Trójcy w Jedlinie Zdroju	20 000,00
Towarzystwo Miłośników Polanicy w Polanicy Zdroju	5 000,00	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Wniebowzięcia NMP i Św. Maternusa w Lubomierzu	10 000,00
Towarzystwo Miłośników Ziemi Domaniowskiej	3 000,00	Rzymsko-Katolicki Kościół Rektoralny Góra Igliczna – Sanktuarium Marii Śnieżnej Bystrzyca Kłodzka	20 000,00
Towarzystwo Miłośników Ziemi Lubuskiej w Lubinie	4 000,00		
Towarzystwo Polsko-Szwedzkie we Wrocławiu	3 000,00	Kultura fizyczna i sport	2 679 961,69
Towarzystwo Rozwoju Kostrzy	6 000,00	Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	2 679 961,69
Towarzystwo Teatralne Zderzenia w Kłodzku	11 000,00	dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	1 500,00
Towarzystwo Wspierania Sztuki Ulicznej „Busker” we Wrocławiu	2 000,00	Fundacja Hobbit we Wrocławiu	500,00
Towarzystwo Ziemi Głogowskiej w Głogowie	5 000,00		
Wałbrzyskie Towarzystwo Naukowe w Wałbrzychu	2 000,00		
Wrocławskie Stowarzyszenie Muzyki Poważnej „Tech-no Orkestra”	3 000,00		
Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Teatru	2 500,00		
Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Teatru we Wrocławiu	10 000,00		
Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich we Wrocławiu	2 000,00		
Ząbkowickie Towarzystwo Sportowe w Ząbkowicach Śląskich	800,00		
Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Chorągwi Dolnośląskiej we Wrocławiu	7 000,00		
Związek Literatów Polskich Dolnośląski Oddział we Wrocławiu	5 000,00		
Związek Miast i Gmin Książańskich w Wałbrzychu	2 000,00		
Związek Polskich Artystów Plastyków ZO we Wrocławiu	17 000,00		
Związek Ukraińców w Polsce	3 000,00		

Fundacja Wspierania Inicjatyw Regionalnych Świdnica	1 000,00	Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska	
dotacja celowa z budżetu na finansowanie		Dolnośląskie w Jeleniej Górze	6 000,00
i dofinansowanie zadań zleconych do realizacji		Okręgowy Związek Kajakowy we Wrocławiu	1 000,00
stowarzyszeniom	2 678 461,69	Okręgowy Związek Sportów Saneczkowych	1 000,00
Aeroklub Jeleniogórski w Jeleniej Górze	1 500,00	Polskie Stowarzyszenie Biegów we Wrocławiu	5 000,00
Akademicki Zespół Sportowy Państwowej Wyższej		Powiatowe Zrzeszenie LZS Dzierżoniów	1 500,00
Szkoły Zawodowej w Legnicy	1 000,00	Regionalna Rada Olimpijska we Wrocławiu	11 000,00
Amatorski Klub Ujeżdżeniowy „Thomson” we Wrocławiu	4 500,00	Stowarzyszenie „Biathlon Karkonoski” w Jeleniej Górze	5 500,00
Autonomiczna Sekcja Szachowa „Miedź” w Legnicy	500,00	Stowarzyszenie „Bieg Piastów” w Szklarskiej Porębie	
AZS Klub Środowiskowy we Wrocławiu	6 000,00	Jakuszytach	10 000,00
Dolnobrzeski Klub Karate	2 500,00	Stowarzyszenie Gimnastyki Artystycznej SP nr 45	
Dolnobrzeski Klub Sportowy	2 000,00	we Wrocławiu	3 000,00
Dolnośląska Federacja Sportu we Wrocławiu	1 958 528,00	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji	
Dolnośląski Miejski Tenisowy Klub Sportowy		Sportowej SL „Salos” w Pieszczytach	1 000,00
„Spartakus” w Jeleniej Górze	2 000,00	Stowarzyszenie Narciarskie i Wrotkarskie „SKI-ROLL”	
Dolnośląski Okręgowy Związek Tenisa Stołowego		w Jeleniej Górze	1 000,00
we Wrocławiu	6 000,00	Stowarzyszenie Sympatyków Młodzieżowego Klubu	
Dolnośląski Zarząd Wojewódzki Ligi Obrony Kraju		Piłkarskiego „Parasol” we Wrocławiu	2 000,00
we Wrocławiu	1 495,50	Stowarzyszenie Związków Miast i Gmin Książańskich	2 500,00
Dolnośląski Związek Biegu na Orientację	2 000,00	Stowarzyszenie Związków Miast i Gmin Książańskich	
Dolnośląski Związek Judo we Wrocławiu	2 000,00	Wałbrzych	500,00
Dolnośląski Związek Kolarski we Wrocławiu	23 000,00	Szkolny Związek Sportowy „Dolny Śląsk”	
Dolnośląski Związek Lekkiej Atletyki we Wrocławiu	6 000,00	we Wrocławiu	198 000,00
Dolnośląski Związek Narciarski	2 000,00	Szkoła narciarska „Aesculap” w Jeleniej Górze	1 000,00
Dolnośląski Związek Piłki Nożnej we Wrocławiu	3 000,00	Terenowy Klub Sportowy „Biały Orzeł”	
Dolnośląski Związek Piłki Ręcznej we Wrocławiu	1 500,00	w Mieroszowie	3 500,00
Dolnośląski Związek Podnoszenia Ciężarów		Towarzystwo Kolarskie „Karkonosze Tour”	
we Wrocławiu	4 500,00	w Jeleniej Górze	2 500,00
Dolnośląski Związek Strzelectwa Sportowego	4 000,00	Towarzystwo Sportowe „Wałbrzych” w Wałbrzychu	4 000,00
Dolnośląski Związek Szachowy	6 000,00	Towarzystwo Turystyki Rowerowej „Cross” w Wołowie	2 000,00
Dolnośląski Związek Zapaśniczy we Wrocławiu	5 000,00	Trzebnickie Stowarzyszenie Sportowe w Trzebnicy	1 000,00
Dolnośląskie Regionalne Stowarzyszenie Kultury		Uczniowski Klub Sportowy „Orlica”	
Zdrowotnej i Sportu NSZZ Solidarność w Kłodzku	499,91	w Dusznikach Zdroju	1 000,00
Dolnośląskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej		Uczniowski Klub Sportowy „Znicz” w Kłodzku	1 000,00
we Wrocławiu	22 000,00	Uczniowski Klub Sportowy Favorit	
Dolnośląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe		we Wrocławiu	2 000,00
we Wrocławiu	4 980,00	Uczniowski Klub Sportowy OHP „Dolnoślązak”	
Dolnośląskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe		we Wrocławiu	2 995,76
we Wrocławiu	116 033,00	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Czarna Góra”	
Górowskie Stowarzyszenie Brydża Sportowego w Górze	1 000,00	w Bystrzycy Kłodzkiej	4 000,00
GUKS „Sokół” w Jerzmanowej	1 000,00	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Podlasie”	
Jeździecki Klub Sportowy w Jarosławcu	500,00	w Wołowie	2 000,00
Karkonoski Okręgowy Związek Narciarski		UK Narciarski Melafr Czarny Bór	1 000,00
w Jeleniej Górze	5 500,00	UKS „Basket Zgorzelec” w Zgorzelcu	500,00
Klub Koreańskiej Sztuki Walki Taekwon-do w Legnicy	2 000,00	UKS „Bobrzanie” Wleń	1 500,00
Klub Sportowy „Lotnik” we Wrocławiu	3 000,00	UKS „Siódemka” w Jaworze	1 500,00
Klub Sportowy „Olimpia” w Jaworze	1 000,00	UKS „Zdrój” w Długopolu Zdrój	995,14
Klub Sportowy „Wrocławianie” we Wrocławiu	4 500,00	UKS Korona we Wrocławiu	1 000,00
Klub Środowiskowy Akademickiego Związku		ULKS „Triathlon” w Lubinie	1 000,00
Sportowego we Wrocławiu	71 000,00	Wojewódzkie Zrzeszenie Niepełnosprawnych „Start”	
Kolejowy Klub Sportowy „Polonia” we Wrocławiu	1 000,00	we Wrocławiu	1 500,00
KS „Piast” Nowa Ruda	3 000,00	Wojewódzkie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych	
KS AZS Politechnika Wrocławska	4 500,00	„Start” we Wrocławiu	2 500,00
Legnicki Klub Karate	2 500,00	Wojewódzkie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych	
Legnicki Klub Karate Kyokushin w Legnicy	2 000,00	we Wrocławiu	22 000,00
Miejskie Centrum Kolarstwa w Polkowicach	4 000,00	Wojskowy Klub Sportowy „Oleśniczanka” w Oleśnicy	1 500,00
Miejski Klub Sportowy „Rokita” w Brzegu Dolnym	500,00	Wojskowy Klub Sportowy „Śląsk” w Miliczu	2 500,00
Miejszyskolny Klub Sportowy „Karkonosze”		Wrocławski Klub Sportowy Kleczków Wrocław	1 000,00
w Jeleniej Górze	2 000,00	Wrocławski Klub Sportowy Niesłyszących „Świt”	1 000,00
Miejszyskolny Klub Sportowy przy Miejszyskolnym		Wrocławski Klub Sportów Azjatyckich „Budokan”	19 000,00
Ośrodka Sportowym we Wrocławiu	8 000,00	Wrocławski Klub Sportowy „Kolejarz”	10 500,00
Miejszyskolny Klub Karate Kyokushin w Głogowie	3 500,00	Wrocławski Okręgowy Związek Żeglarski	
MKK przy MDK w Jeleniej Górze	1 000,00	we Wrocławiu	1 000,00
MKS „Juwenia” we Wrocławiu	9 962,40	Zapaśniczy Klub Sportowy „Olimpijczyk”	2 000,00
MKS „Olavia” w Oławie	1 500,00	Zapaśniczy Klub Sportowy „Olimpijczyk”	
MKS „Sudety” w Kamiennej Górze	471,98	w Brzegu Dolnym	1 500,00
Młodzieżowy Klub Sportowy „Paulinum” w Jeleniej Górze	3 000,00	Zapaśniczy Klub Sportowy „Zagłębie” w Wałbrzychu	4 000,00

TRZEBNICKI FESTIWAL – MINĘŁO DZIESIĘĆ LAT

JANUSZ MENCEL

„Festiwal ci u nas dostatek” – jak by powiedział imć pan Zagłoba. Nie wszystkim jednak dany dłuższy żywot. Na szczęście nie należy do nich (znaczy do tych efemerycznych) Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej w Trzebnicy, który w ub. roku obchodził jubileusz dziesięciolecia.

Jeśli patrzeć na niego od strony organizacyjnej, to dość dziwny twór. Dziwny jak na nasze, dość zwariowane czasy. Bo nie muzykolodzy czy muzycy go wymyślili; w gronie komitetu organizacyjnego nie czai się komercja, albo – inaczej mówiąc – prywatna. Po prostu: taka była w Trzebnicy potrzeba; trzebnicka inteligencja (a w jej gronie są wspaniali ludzie) uznała, że TO miasto powinno legitymować się czymś szczególnym. No i stało się.

Długo by mówić (i dużo) na temat tego, co w minionym dziesięcioleciu się tu wydarzyło. W tym wypadku w grę wchodzi oczywiście artystyczne wydarzenia. Wydarzenia tym cenniejsze, że zrealizowane zostały w cieniu kulturalnej i artystycznej metropolii jaką jest Wrocław. W obecnej dobie, gdy każdy bodaj dzień przynosi nowe, artystyczne zdarzenia, trudno o odmiennność, o oryginalność. Trzebnicy to się udało. Doce-

nił to także prof. Andrzej Chorościński, pełniący przez kilka pierwszych lat funkcję szefa artystycznego naszego Festiwalu. Zapraszani przez niego artyści tu, w Trzebnicy, najczęściej kończyli swe trasy koncertowe. Bo tu byli najlepiej przyjmowani, tu spotykali się z najlepszą reakcją słuchaczy. I to już dziesięć lat...

Jest rzeczą oczywistą, że ten rok, koronujący pierwszą festiwalową dekadę, powinien być rokiem wyjątkowym. Czy takim rzeczywiście był? Z pewnych względów tak; zbiegł się przecież z 25 rocznicą pontyfikatu Jana Pawła II i właśnie Jemu, Janowi Pawłowi II ten festiwal był dedykowany. A strona artystyczna, repertuarowa? No cóż... mogło być lepiej. Zawsze może być lepiej, jeśli tylko znajdą się odpowiednie fundusze. A z pieniędzmi – jak wiadomo – są problemy; zwłaszcza że festiwal Trzebnicki to nie festiwal Pendereckiego. Ale i tak do satysfakcji powodów było sporo, choć trafiały się też nieporozumienia.

Do nieporozumień (nielicznych na szczęście) zaliczam konieczność przeniesienia terminu koncertu z udziałem Jerzego Zelnika i to niemal w ostatniej chwili, z powodu występu zespołu młodzieżowego przy pobliskim ołtarzu połowym. I niech nam ten „wypadek przy pracy” nie przy-

ślania koncertów, które bez przesady można uznać za wydarzenia. Do nich zaliczam – między innymi koncert inauguracyjny (25 maja) z udziałem Konstantego Andrzeja Kulki. Na wysokim, profesjonalnym poziomie utrzymał się także ukraiński, Tarnopolski Kwartet Wokalny (31 sierpnia) zwłaszcza w repertuarze obejmującym dawną muzykę cerkiewną.

Do ciekawszych należały również: koncert Lindsay Davidsona (dudy szkockie) z Małgorztą Komorowską (harfa) oraz koncert z 29 czerwca z udziałem: Dagmary Świtacz – sopran, Renaty Sadowskiej – klawesyn, Piotra Sadowskiego – skrzypce i Adama Klareckiego – organy.

W tegorocznym, trzebnickim repertuarze koncertowym zdecydowanie wyróżniał się „Tryptyk Rzymski” (20 września w Trzebnicy i 21 września w Oleśnicy) z udziałem aktora Jerzego Zelnika, Grigorija Agratiny (fletnia Pana) i organisty Roberta Grudnia (obecnego dyrektora artystycznego Festiwalu). Dużym zainteresowaniem cieszył się także finałowy koncert z udziałem Chóru Chłopięcego i Męskiego „Poznańskie Słowiki” pod dyr. Stefana Stuligrosza. (Uwaga: proszę nie mylić ze „Słowikami Polskimi”, bo to zupełnie inny zespół.)

Na koncercie „Poznańskich Słowików” bazylika była dosłownie nabita publiczno-

ścią. „Słowiki” kolejny raz potwierdziły swą doskonałą formę, a ich szef artystyczny błysnął także jako doskonały mówca, władający piękną, bogatą polszczyzną.

Ogólnie rzecz biorąc – poziom był niejako najgorszy, choć pozostawił po sobie wrażenie pewnego niedosytu. Zabrakło czegoś wyjątkowego, „wyszczałowego”. Zabrakło wydarzenia na miarę dziesięciolecia. To nie zarzut. To tylko taki drobny żal, że nie można było sobie pozwolić na więcej; ze względów finansowych oczywiście. Cieszymy się jednak tym, co mamy, co osiągnęliśmy.

W drugą dekadę trzebnicki Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej wkracza znacznie wzbogacony; nie tylko o doświadczenia organizacyjne czy kontakty artystyczne. Ma już doborowe grono sympatyków, organizatorów i życzliwych sponsorów, a także poważnie rozbudowany kalendarz koncertowy. Żmigród, Milicz, Oborniki Śląskie, Oleśnica... to nowe miejsca koncertowe, to rzesza nowych, słuchaczy.

Dzięki temu zainteresowaniu można sobie było w tym minionym roku pozwolić na „festiwalowego zwiastuna” w Żmigrodzie z okazji 750-lecia miasta. Zrobiono to po raz pierwszy i od razu z dużym rozmachem, bo z udziałem całej orkiestry Filharmonii Sudeckiej” w Wałbrzychu, pod dyr. Józefa Wiłkomirskiego (15 maja kościół pod wezwaniem św. Trójcy). Znamienny i budujący jest fakt, iż koncerty odbywające się po raz pierwszy poza Trzebnicą, gromadziły za każdym razem wielu słuchaczy, kościoły były wypełnione po brzegi. Cieszy też fakt, że organizatorzy Festiwalu spotykają się z ogromną życzliwością i pomocą ze strony miejscowych władz i organizacji (z wyjątkiem – o dziwo – Trzebnickiego Ośrodka Kultury!?)

Jak szacują organizatorzy, festiwal w 2003 roku zaszczyliło swoją obecnością od 5 do 6 tysięcy melomanów. Może więc pora powrócić do projektów, których nie udało się zrealizować? Mówiło się kiedyś – na przykład – o rowerowej trasie

koncertowej z Wrocławia, tylko że nie miał jej kto wytyczyć i oznakować. Był pomysł na „ekshumację” linii kolejowej Wrocław – Trzebnica ...

Może warto także przywrócić festiwalowe minibusy, z których korzystali melomani wrocławscy? Prawda; organizatorzy mieli prawo do tej usługi się zniechęcić, gdy okazało się, że zaczęli z niej korzystać spryciarze, których koncerty w Bazylice św. Jadwigi absolutnie nie interesowały. Ale Festiwal i tak ma swoje stałe grono słuchaczy z Wrocławia!

A może w ciągu ostatnich lat zrodziły się jakieś nowe pomysły? I nie chodzi tu tylko o Festiwal; on już jest i czuje się dobrze. Więcej: trzebnicki Festiwal ma już taką moc, że może spełnić rolę lokomotywy dla różnorodnych, ciekawych inicjatyw, nawet dość odległych od muzyki.

Tylko że nie może się tym zajmować wyłącznie Komitet Organizacyjny lub jego szef organizacyjny Jan Buczek.

Na zdjęciach górnych od lewej:

– „Tryptyk Rzymski” w wykonaniu aktora Jerzego Zelnika, gromadził komplety widzów. Na zdjęciu Jerzy Zelnik z organizatorem festiwalu Janem Buczkiem.

– W koncercie inauguracyjnym wystąpili: Konstanty Andrzej Kulka – skrzypce, Andrzej Gębski – skrzypce, Andrzej Wróbel – wiolonczela, Robert Grudzień – organy. U dołu od lewej:

– Koncert Hochschulchor der Universität zu Köln / Niemcy: Dyrygował Romano Giefer.

– W duecie wystąpili Małgorzata Komorowska – harfa i Szkot Lindsay Davidson – dudy szkockie.

– „Poznańskie Słowiki” – chór chłopięcy i męski pod dyr. prof. Stefana Stuligrosza.

Przeobrażenia ciepłownictwa komunalnego w Polsce

Bogusław Regulski

Obecny obraz polskiego ciepłownictwa ukształtowany został w wyniku reformy ustroju naszego kraju realizowanej na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Jej efektem było przesunięcie obowiązku zapewnienia zaopatrzenia w ciepło z poziomu państwa na samorząd terytorialny stopnia podstawowego czyli gminy.

Działające do tamtej pory wojewódzkie przedsiębiorstwa energetyki ciepłej zostały podzielone i skomunalizowane, a majątek ciepłowniczy przekazano gminom. Od tej pory za dostawy ciepła odpowiadają gminy (zadanie własne gminy zapisane w ustawie o samorządzie gminnym), które dodatkowo w zdecydowanej większości (około 90% przypadków) sprawują funkcje właścicielskie w stosunku do obecnych przedsiębiorstw ciepłowniczych.

Praktycznie w każdej aglomeracji miejskiej w Polsce istnieje zorganizowane ciepłownictwo komunalne. Zaspokaja ono średnio około 70 % potrzeb na ciepło zużywane do różnych celów. Najwięcej, bo około 80% ciepła dostarczanego przez ciepłownictwo komunalne wykorzystuje się na cele socjalno-bytowe.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zaspokajania potrzeb grzewczych w miastach (źródło dane ARE).

Miejskie scentralizowane systemy ciepłownicze, mające najbardziej znaczący udział w procesie zaspokajania zbiorowych potrzeb aglomeracji, współpracują ze źródłami ciepła różnej wielkości. Ogólny potencjał techniczny tych źródeł jest znaczący, albowiem dyspozycyjna moc

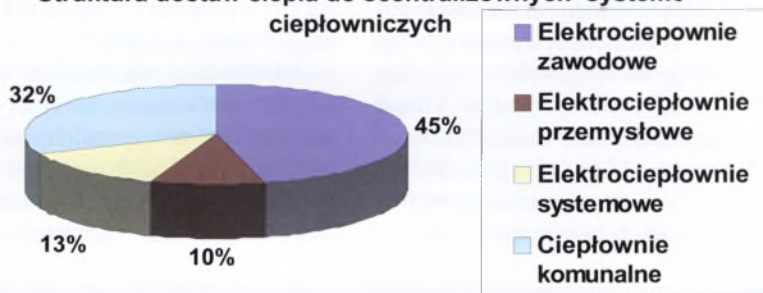
Bogusław Regulski

ciepła wszystkich źródeł wynosi obecnie około 46 000 MWt. Jej wykorzystanie kształtuje się na poziomie 38 – 40 000 MWt, co daje roczną wielkość sprzedaży ciepła na poziomie 270 – 300 000 TJ. Około 85% ciepła dostarczanego do sys-

każda gmina miejska, na skutek podziału dotychczas działających przedsiębiorstw o zasięgu wojewódzkim, wyposażona została w część jego majątku adekwatną do obszaru działalności na jej terenie. Powstało w ten sposób kilkaset różnej wielkości podmiotów gospodarczych. Są wśród tych przedsiębiorstw bardzo małe, sprzedające kilkanaście tysięcy GJ ciepła rocznie, jak również gospodarcze giganty, wśród których prym wiedzie SPEC Warszawa o sprzedaży rocznej ponad 35 mln GJ (stanowi to ponad 10% potrzeb ciepłych polskich systemów ciepłowniczych.) Strukturę tę obrazuje poniższy wykres.

W tych warunkach niezwykle istotne jest znalezienie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób obecne i przyszłe otoczenie organizacyjne, prawne i gospodarcze będzie wpływało na transformację i rozwój sektora ciepłowniczego w naszym kraju.

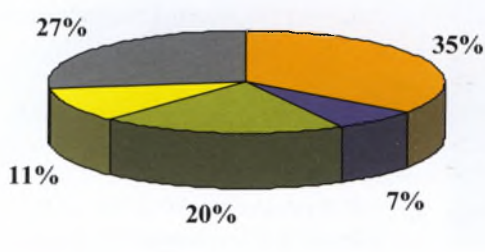
Struktura dostaw ciepła do scentralizowanych systemów ciepłowniczych

temów ciepłowniczych zużywane jest na potrzeby ogrzewania.

Potencjał polskiego ciepłownictwa jest jednak bardzo rozdrobniony. Praktycznie

Źródła ciepła

- Energetyka zawodowa
- Przemysłowe źródła ciepła
- Ciepłownie komunalne
- Kotłownie wbudowane
- Ogrzewanie indywidualne

Ciepłownictwo w planach rządowych.

Sięgnijmy na początek do praktycznie jedyne dokumentu rządowego określającego wizję gospodarki energetycznej kraju w najbliższej perspektywie czasowej. Jest nim Korekta Założeń Polityki Energetycznej Polski do 2020 roku opracowana na początku roku 2002.

Wynika z niego, że przynajmniej do roku 2005 w zakresie wytwarzania energii w elektroenergetyce i ciepłownictwie dominować będą istniejące technologie węglowe. W późniejszym okresie trzeba liczyć się z koniecznością głębokich

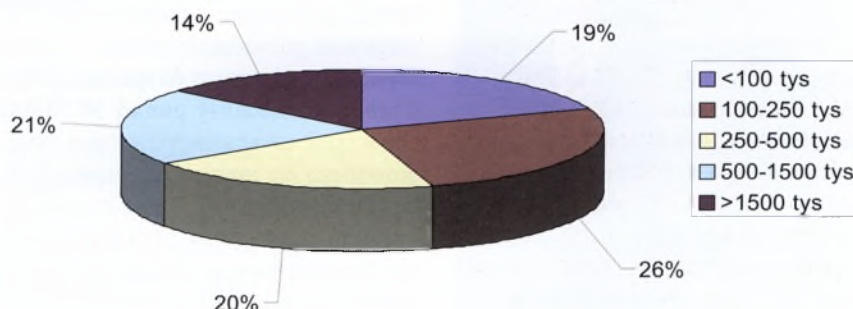
zmian w strukturze bazy paliwowej ze względu na drastycznie rosnące wymagania z zakresu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Twórcy założeń wskazują w swoim dokumencie na możliwość znacznego poszerzenia wykorzystania gazu ziemnego do celów energetycznych, chociaż powszechność substitucji węgla gazem ziemnym wydaje się ograniczona ze względu na niekorzystną na razie relację cen pomiędzy tymi nośnikami. Stawia ona inwestycje w tym zakresie w gronie rozwiązań całkowicie nieefektywnych.

Prognozy rządowe zakładają spadek zapotrzebowania na ciepło. Wynika to z postępującego procesu termomodernizacji obiektów oraz spadkiem zapotrzebowania na ciepło technologiczne ze względu na racjonalizację jego zużycia oraz głęboką restrukturyzację przemysłu. Biorąc pod uwagę fakt, że punktem odniesienia dla analiz rządowych był rok 1999, z dzisiejszej perspektywy można przewidywać w następnych latach okres stabilizacji, w którym spadki zapotrzebowania na ciepło będą rekompensowane przyłączeniami do systemu nowych odbiorców.

Założenia polityki energetycznej uznają za sprawę o małym znaczeniu kwestię poszerzenia stosowania w przyszłości energii odnawialnej. Oczywiście, zgodnie z trendami ogólnosiłowymi, przewidziany jest wzrost wykorzystania tego rodzaju energii, jednak skala przyrostu nie jest znacząca. Jako powód ograniczenia pozycji energetyki odnawialnej dokument rządowy wskazuje m.in. brak możliwości finansowania inwestycji w tym zakresie. Jedynie w zakresie produkcji ciepła zakładana jest możliwość istotnego zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, szczególnie poprzez wykorzystanie biomasy w ciepłowniach i elektrociepłowniach.

Założenia polityki energetycznej państwa odnoszą się również do spraw związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej. W tym zakresie dokument ten bazował na ustaleniach z zamkniętego tymczasowo w roku 2001 obszaru negocjacyjnego „Energia”. W obszarze tym nie ma bezpośrednich odniesień do ciepłownictwa, co nie znaczy, że z poszczególnych elementów procesu negocjacyjnego nie wynikają pewne implikacje dla tej branży. Dotyczy to przede wszystkim implementacji w energetykę ustaleń dyrektywy 2001/80/WE w sprawie ograni-

Struktura przedsiębiorstw ciepłowniczych wg rocznej wielkości sprzedaży w GJ

czania emisji z dużych źródeł spalania paliw, której rozwiązania dotyczą obiektów o mocy powyżej 50 MWt. Jak wskazywali autorzy dokumentu rządowego koszty wdrożenia tej dyrektywy mogą wywołać między innymi wzrost cen energii cieplnej i pogorszenie kondycji całego sektora energetycznego.

Na koniec przytoczmy zapisy założeń polityki energetycznej, zawarte w załączniku dotyczącym spraw bezpieczeństwa energetycznego państwa. Autorzy dokumentu stwierdzili, że w przyszłości w większym stopniu zależeć będzie ono od lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. Będzie to konsekwencją reformy administracyjnej kraju, która ceduje szereg uprawnień administracji centralnej na szczebel samorządu terytorialnego. Wskazuje się wyraźnie na rolę obowiązku planowania energetycznego, obowiązku zakupu energii ze źródeł odnawialnych i wytwarzanej w skojarzeniu jako istotnego elementu wspierającego rozwój lokalnych rynków energii.

Dla ciepłownictwa odpowiedzialnym za tworzenie zrębów takiego systemu jest gmina, która realizować ma zadania w zakresie rozwoju lokalnych rynków potencjałów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, świadczenia lokalnych usług dystrybucyjnych oraz zapewnienia zaopatrzenia odbiorców w te formy energii. Na tle tych założeń niepokoić mogą sugestie o chęci likwidacji mechanizmów promujących wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu, które w z wielu istotnych powodów umożliwia realizację szeregu zamierzeń wpływających na sposób wypełnienia zadań postawionych w „Założeniach polityki energetycznej Polski do roku 2020”.

Wzrost zadań związanych z ochroną środowiska.

Nie jest tajemnicą, że ciepłownictwo, z racji realizowanych przezeń procesów energetycznych, w istotny sposób ingeruje w środowisko naturalne. Stąd niezwykle ważne są uregulowania prawne dotyczące jego ochrony. Punktem wyjściowym do obecnych i docelowych polskich przepisów prawa regulujących sferę ochrony środowiska stały się niewątpliwie uregulowania międzynarodowe, a szczególnie te, które stworzone zostały przez kraje Unii Europejskiej. Te ostatnie, z racji naszego bliskiego już członkostwa w rodzinie zjednoczonej Europy, mają i będą mieć zdecydowanie największy wpływ na kształtowanie się naszego porządku prawnego w tej sferze. Już w roku 2002, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów dokumentem „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003–2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007–2010”, na lata 2003–2006 przyjęto do zrealizowania szereg działań w zakresie ochrony powietrza, w tym m.in.:

- wdrożenie jednolitego krajowego systemu bilansowania i weryfikacji ładunków zanieczyszczeń,
- ratyfikację podpisanych przez Polskę protokołów do konwencji międzynarodowych,
- identyfikację obszarów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń i przygotowanie działań naprawczych,
- opracowanie krajowych norm dopuszczalnej emisji zgodnie z wymaganiami najlepszych dostępnych technik,
- opracowanie i wdrożenie mechanizmów ekonomicznych i rozwiązań organizacyjnych („handel emisjami”),

- opracowanie systemu zintegrowanego zarządzania energią i środowiskiem (dla sektora energetycznego w długich horyzontach czasowych).

Unia Europejska stworzyła już szereg aktów prawnych z zakresu ekologii. Każdy z krajów członkowskich jest zobowiązany, zgodnie z regułami wspólnoty, do implementacji tych rozwiązań do swoich zasad legislacyjnych. Dotyczy to również naszego kraju, który wyprzedzając moment naszej akcesji przyjął do stosowania kilka ważnych ustaw z dziedziny ochrony środowiska, wśród których wymienić należy: ustawę „Prawo ochrony środowiska”, ustawę o odpadach czy też ustawę „Prawo wodne”. Przyjrzyjmy się więc konsekwencjom europejskich uregulowań prawnych przystosowanych do polskich warunków.

Nowy instrument – pozwolenia zintegrowane.

Zdecydowanie na pierwszy plan, ze względu na zakres, jaki obejmie i skalę efektu końcowego, wysuwa się zmiana porządku prawnego w zakresie działalności podmiotów mających wpływ na stan środowiska naturalnego. To konsekwencja implementacji do polskiego prawa ochrony środowiska postanowień dyrektywy 96/61/EC (Council Directive of 24 September 1996 on Integrated Pollution Prevention and Control), określanej skrótem Dyrektywa IPPC.

Wprowadza ona nowy instrument prawny związany z określeniem zasad działalności podmiotów ingerujących w ekologię, w postaci pozwolenia zintegrowanego. Obejmuje ono w jednej decyzji zezwolenie na wprowadzanie zanieczyszczeń pochodzących z instalacji podlegającej takim uregulowaniom do wszystkich komponentów środowiska. Takie podejście jest gwarancją obniżenia do poziomu uzasadnionego względami technicznymi i ekonomicznymi wpływu tej instalacji na środowisko. Szczegółowe regulacje prawne dotyczące pozwoleń zintegrowanych zawiera ustawa prawo ochrony środowiska (art. 201–219 w związku z art. 184–200).

Na podstawie delegacji ustawowych Minister Środowiska określił, w drodze rozporządzenia, rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (tzn. te, dla których istnieje obowiązek uzyska-

nia pozwolenia zintegrowanego) (art. 201 ust. 2 ustawy). Rozporządzenie Ministra Środowiska zostało opublikowane w Dz. U. z 2002 r. Nr 122, poz. 1055.

Zgodnie z przepisami w/w rozporządzenia, pozwolenia zintegrowanego wymaga m.in. prowadzenie instalacji w **przemśle energetycznym do spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MWt**. Obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla instalacji istniejących, tj. takich, których użytkowanie rozpoczęto przed 30 października 1999 roku, zgodnie z procesowanym obecnie projektem rozporządzenia Ministra Środowiska mającym uregulować te kwestię zostanie ustalony na 30 czerwca 2006 r.

Obowiązek posiadania pozwolenia zintegrowanego dotknie poważną grupę producentów ciepła. Trzeba wyraźnie podkreślić, że sprostanie warunkom takiego pozwolenia będzie trudne i formalnie bardzo złożone, ale również kapitałochłonne. **Konieczne będzie** załatwienie wszystkich spraw związanych z ochroną środowiska. Instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego nie mogą bowiem powodować przekroczenia granicznych wielkości emisyjnych oraz obniżenia standardów jakości środowiska. Ponadto instalacje takie powinny spełniać wymagania ochrony środowiska wynikające z najlepszej dostępnej techniki (BAT).

Oznacza to konieczność wskazania metod i technologii unieszkodliwiania zanieczyszczeń powstających w trakcie prowadzonej przez podmiot działalności oraz fizyczne zrealizowanie przyjętych w dokumencie założeń. Pozwolenia zintegrowane obligują również do takiego prowadzenia działalności, aby można było zapobiegać zanieczyszczeniu środowiska już na etapie źródła ich powstawania, prowadzenia jawnej i otwartej działalności ekologicznej oraz prowadzenia monitoringu emisji zanieczyszczeń i regularnych inspekcji stanu ochrony środowiska.

Szczegółowe rozwiązania problemów związanych z wprowadzaniem zanieczyszczeń do środowiska, wynikają z niezwykle istotnych uregulowań międzynarodowych. Do przeniesienia ich na polski grunt obliguje nas akcesja do wspólnoty europejskiej.

Autor jest wiceprezesem Zarządu Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie

Görlitz-Zgorzelec-Zhorelec

Most tworzony przez naukę między Wschodem i Zachodem

Collegium PONTES Görlitz-Zgorzelec-Zhorelec jest od 2002 wzorcowym miejscem transgranicznych badań naukowych. W czerwcu i lipcu 2004 spotkają się uznane autorytety naukowe i autorytety życia publicznego z doktorantami z Europy Wschodniej, Środkowej i Zachodniej, aby wspólnie prowadzić wielodyscyplinarne badania naukowe. W połowie września odbędzie się wspólna dyskusja nad powstałymi w trakcie czerwcowych i lipcowych badań publikacjami. Tematem tegorocznych prac badawczych Collegium Pontes jest „Peryferyjny Środek Europy”, a badania skoncentrują się na tworzeniu strategii polityki kulturalnej, które mogą pokonać granice i prowincjonalność.

Siedzibą Collegium Pontes jest miasto europejskie Görlitz-Zgorzelec, saksoński kandydat do tytułu Europejska Stolica Kultury 2010, miasto które jest uważane ze swoimi ponad 4.000 zabytków za najpiękniejsze miasto Niemiec.

Collegium Pontes współtworzą liczne uniwersytety poczynając od Uniwersytetu Lipskiego, Uniwersytetu w Chemnitz i w Dreźnie poprzez Uniwersytet w Tybindze, Kiel, Konstancji, a kończąc na Uniwersytecie Warszawskim, Poznańskim, Uniwersytecie w Libercu i w Cluj (Rumunia).

Collegium Pontes jest projektem od samego początku trójnarodowym. Zostało ono utworzone przez Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Karola w Pradze i Instytut Infrastruktury Kulturalnej Saksonii. Patronat honorowy objął Minister Spraw Zagranicznych Republiki Czeskiej, pan Cyril Svoboda.

W ramach Collegium Pontes 2004 współdziała również wielu znakomitych uczonych i polityków tworzących procesy transformacji w Europie. Otwarte wykłady poprowadzą m.in. prof. Aleida Assmann z Konstancji; prof. Paul Kirchhof – były sędzia Trybunału Konstytucyjnego z Karlsruhe; prof. Georg Milbradt – premier Saksonii.

Otwarcie konkursu, na udział w Collegium Pontes 2004, zostało przed kilkoma dniami uroczystie dokonane w Instytucie Polskim w Lipsku przez Dr. Milana Dufekę, Konsula Generalnego Republiki Czeskiej w Saksonii oraz Ryszarda Króla, Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Lipsku.

KOLEGIUM EUROPY WSCHODNIEJ

Borysław Zatoka

Idea powołania fundacji pn. Kolegium Europy Wschodniej zrodziła się wczesną wiosną 2000 roku podczas pobytu Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu oraz podróży do Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży w Krzyżowej. Niedługo potem na łamach Tygodnika Powszechnego napisał on:

„Opuszczałem Krzyżową przeświadczony, że jest to strategiczna reduta w walce o szczęśliwą i bezpieczną przyszłość Polski, a także w przekonaniu, że muszą powstać odpowiedniki Krzyżowej jako miejsca spotkań Polaków i Ukraińców, Polaków i Rosjan, Białorusinów i Litwinów.”

Do realizacji tego zadania 9 lutego 2001 roku powołano fundację, której prezesem od początku jest Jan Andrzej Dąbrowski. Fundacja ma charakter pozarządowy, niedochodowy, nie jest związana z żadnymi ugrupowaniami politycznymi i związkami wyznaniowymi. Celem Kolegium Europy Wschodniej jest przede wszystkim budowanie mostów pomiędzy narodami, które przed rozbiorem żyły pod wspólnym dachem Rzeczypospolitej: Polakami, Ukraińcami, Litwinami, Białorusinami, a także przełamywanie dzielącej je nieufności. Służyć ma temu m.in. kształcenie liderów życia politycznego, gospodarczego i społecznego z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, a także propagowanie kultury i języka polskiego w krajach Europy Wschodniej oraz kultury i języków: ukraińskiego, rosyjskiego, litewskiego, białoruskiego w Polsce.

Bieżąca działalność Fundacji to przede wszystkim konferencje, seminaria, festiwale (Festiwal Kultury Ukraińskiej, Festiwal Kultury Białoruskiej), cykl wykładów *Academia Unius Europae*, działalność wydawnicza i koordynacja współpracy Wrocławia z miastami partnerskimi: Lwowem, Kownem i Grodnem.

– Wrocław to miasto, którego mieszkańcy – mówi Jan Nowak-Jeziorański – mają swoje korzenie przede wszystkim na wschodzie. Lwowskie sentymenty Wro-

clawian przekonają mnie, że pomysł powołania organizacji o charakterze pojeźnawczym, a nie rewizjonistycznym zyska poparcie wielu środowisk. Tak też się stało. Samorząd Wrocławia, Urząd Marszałkowski oraz Zakład Narodowy im. Ossolińskich są jednymi z założycieli Kolegium i aktywnie wspierają nasze działania. Pokojowe relacje między narodami buduje się najsukuteczniej na poziomie obywateli, taki fundament pozwala skutecznie współpracować z rządem. Nazywam takie działania dyplomacją społeczną i chciałbym, aby tak działało Kolegium Europy Wschodniej.

Z kolei dr Adolf Juzwenko, dyrektor Ossolineum z zadowoleniem potwierdza efekty tych działań.

– Po trzech latach działalności KEW – stwierdza, dostrzegam korzystne zmiany, do których doszło w stosunkach pomiędzy Zakładem Narodowym im. Ossolińskich, a Lwowską Biblioteką im. W. Stefanyka UAN Ukrainy. Prowadzone w ostatnim roku rozmowy na temat opracowania i udostępniania kolekcji Ossolińskich toczą się w rzeczowej atmosferze, pozbawionej podejrzeń i nieufności.

Najnowszą inicjatywą fundacji jest Wschodnia Szkoła Zimowa organizowana przy współpracy uniwersytetów: Warszawskiego i Wrocławskiego oraz Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Program składa się z wykładów i seminariów, przeznaczonych dla studentów przygotowujących prace dyplomowe z zakresu szeroko rozumianej problematyki historii i współczesności Europy Środkowej i Wschodniej. Wykładowcami będzie międzynarodowe grono znanych specjalistów problematyki regionu, m.in. Dietek Bingen (Darmstadt), Bohdan Osadczyk (Berlin), Roman Czemtyk (Lwów), Imre Molnar (Budapeszt), Jane Curry (Santa Clara). Wśród uczestników znajdują się przedstawiciele 13 krajów: Polski, Niemiec, Czech, Słowacji, Rosji, Ukrainy, Białorusi, Bułgarii, Litwy, Łotwy, Kirgistanu, Kazachstanu i Uzbekistanu.

Prof. Zbigniew Brzeziński w chwili podpisywania umowy o współpracy pomiędzy KEW a gminą Wrocław

RADA FUNDACJI KOLEGIUM EUROPY WSCHODNIEJ

Honorowy Przewodniczący:
Jan Nowak-Jeziorański

Przewodniczący Rady:
Adolf Juzwenko – dyrektor ZN im. Ossolińskich

Członkowie Rady Fundacji:

1. **Jerzy Bahr** – ambasador RP w Wilnie
2. **ks. Adam Boniecki** – redaktor naczelny Tygodnika Powszechnego
3. **Zbigniew Brzeziński** – b. doradca prezydenta USA ds. bezpieczeństwa narodowego
4. **Wiesław Dreko** – prezes ZEC-Service
5. **Grzegorz Dzik** – prezes Grupy IMPEL S.A.
6. **Bronisław Geremek** – b. minister spraw zagranicznych RP
7. **Stanisław Huskowski** – przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia
8. **Marek Jędrzyński** – dyrektor Departamentu Europy MSZ
9. **Leon Kieres** – prezes IPN
10. **Jerzy Kłoczowski** – UNESCO; prezes Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej
11. **Jerzy Koźmiński** – b. ambasador RP w Waszyngtonie
12. **Jan Malicki** – dyrektor Studium Europy Wschodniej UW
13. **Andrzej Nowak** – Wyższa Szkoła Biznesu w Nowym Sączu
14. **Jan Nowak-Jeziorański**
15. **Jarosław Obremski** – wiceprezydent Wrocławia
16. **Bohdan Osadczyk** – em. profesor Freie Universitaet w Berlinie
17. **Zbigniew Ruciński** – dyrektor Biura Bezpieczeństwa Narodowego przy Prezydencie RP
18. **Zbigniew Siemiątkowski** – poseł na Sejm RP
19. **ks. Krystian Sowa SI** – dyrektor Domu Spotkań im. Angelusa Silesiusa
20. **Kazimierz M. Ujazdowski** – poseł na Sejm RP
21. **Andrzej Wajda** – reżyser filmowy
22. **Jan Waszkiewicz** – prof. PWr.
23. **Bogdan Zdrojewski** – poseł na Sejm RP, b. prezydent Wrocławia

Po uśmiech do Legnicy

Elżbieta Pietraszko

Legnicki SATYRYKON jest w Polsce imprezą wyjątkową i bezkonkurencyjną. W czerwcu roku 2003 Legnica już tradycyjnie zamieniła się w stolicę polskiego humoru. Wspomniały wystawy, koncerty i tysiące roześmianych widzów.

Jego inicjatorami w 1977 roku byli: legniczanie Andrzej Tomiałojć i wrocławianin Robert Szczówka. Początkowo Satyrykon miał charakter lokalny – był wówczas wystawą rysunków środowiska wrocławskiego – ale już w roku w 1978 przekształcił się w ogólnopolską, konkursową wystawę rysunku satyrycznego, zaś od 1985 już imprezą międzynarodową.

Przez wiele lat Legnica była pierwszym i jedynym miejscem spotkań twórców polskiej satyry, zaś sam Satyrykon skutecznie przyczyniał się do popularyzacji rysunku satyrycznego w Polsce i za granicą. Obecnie Międzynarodowa Wystawa SATYRYKON jest konkursem otwartym

dla rysowników, grafików, malarzy, rzeźbiarzy, plakacistów i fotografików.

Co roku na Satyrykon wpływają tysiące prac kilkuset autorów z kilkudziesięciu krajów świata. Poza wystawą konkursową, podczas Satyrykonu odbywają się liczne imprezy towarzyszące. Najważniejsze z nich to wystawy autorskie najwybitniejszych twórców.

Dotychczas swe osiągnięcia prezentowali w Legnicy m.in. Eryk Lipiński - twórca warszawskiego Muzeum Karykatury, Szymon Kobylński, Zbigniew Jujka, Andrzej Mleczo, Edward Lutczyński, Sławomir Mrozek, Roman Cieślewicz, Franciszek Starowieyski, Franciszek Maśluszczak, Gerhard Gepp, Janusz Kapusta, Zygmunt Januszewski, Andrzej Cieczot, Jiri Sliva, Andrzej Krauze, Rafał Olbiński, Mirosław Gryń, Grzegorz Szumowski.

Również najwybitniejsi artyści, m.in. Januszewski, Stasys, Kapusta, Get-Stankiewicz, Czerniawski, Sadowski, Wałkuński, Rosocha, Olbiński, Górski, Nitsch,

Gawron, Ross, Stasiński, Kucz, Dobrucza, Ostrogórska, Świerzy, Krauze, Gryń są co roku autorami oprawy graficznej wydawnictw i medali satyrykonowych. Tworzą one obecnie cenną kolekcję.

Legnicki Satyrykon posiada także wspaniały zbiór prac podarowanych przez autorów z Polski, Europy, Azji, obu Ameryk i Australii. Galeria Satyrykonu, bo tak nazywano tę kolekcję, liczy obecnie ponad dwanaście tysięcy prac. Przez te lata udało się organizatorom Satyrykonu skupić wokół imprezy najwybitniejszych twórców tej dziedziny, pozyskać ogromne rzesze odbiorców i sympatyków, jurorów, sponsorów i mecenasów.

Na tegoroczną, 27. już edycję imprezy wpłynęło 3.077 prac, 774 autorów z 56 krajów świata. Jury pod przewodnictwem znakomitego ilustratora prof. Józefa Wilkononia przyznało następujące nagrody:

Grand Prix SATYRYKONU 2004 w wysokości 5.000 zł Mirosławowi GRYNIOWI (Polska) za pracę „Pub”.

W dziale humoru i satyry społecznej:

1. Złoty medal oraz nagrodę pieniężną w wysokości 4.400 zł dla **Norberta SARNECKIEGO** (Polska) za pracę „Ucieczka z biura”

2. Srebrny medal oraz nagrodę pieniężną w wysokości 4.100 zł dla **Willema RASINGA** (Holandia) za pracę bez tytułu

3. Brązowy medal oraz nagrodę pieniężną w wysokości 3.800 zł dla **Mihaila IGNA-TA** (Rumunia) za pracę bez tytułu

oraz dwa równorzędne wyróżnienia po 3.000 zł każde dla:

1. **Jiriego SLIVY** (Czechy) za pracę bez tytułu

2. **Andrzeja GRANIAKA** (Polska) za „Ustąp miejsce kobiecie”

W dziale DIABEL

1. Złoty medal oraz nagrodę pieniężną w wysokości 4.400 zł dla **Lexa DREWŃSKIEGO** (D-PL) za pracę bez tytułu

2. Srebrny medal oraz nagrodę pieniężną w wysokości 4.100 zł dla **Malgorzaty LAZAREK** (Polska) za pracę bez tytułu

3. Brązowy medal oraz nagrodę pieniężną w wysokości 3.800 zł dla **Victora KUDINA** (Ukraina) za pracę bez tytułu

oraz dwa równorzędne wyróżnienia po 3.000 zł każde dla:

1. **Witolda MYSYROWICZA** (Polska) za pracę bez tytułu

2. **Grzegorza SZUMOWSKIEGO** (Polska) za pracę bez tytułu

Nagrody specjalne

1. Nagroda Fundacji SATYRYKON im. Andrzeja Tomiałowicza w wysokości 3.000 zł dla **Igora SMIRNOVA** (Rosja) za pracę bez tytułu.

2. Nagroda Dyrektora Legnickiego Centrum Kultury w wysokości 3.000 zł dla **Gerharda GEPPA** (Polska) za pracę bez tytułu.

Uroczystość wręczenia nagród i otwarcia wystawy pokonkursowej oraz wystaw i imprez towarzyszących odbędzie się w Legnicy w dniach 10-13 czerwca br. Wśród wystaw towarzyszących zaprezentujemy prace Mikhaila Zlatkovskiego (Rosja), Adama Pękalskiego, Jana Zboruckiego, prace pokonkursowe tureckiego festiwalu satyrycznego oraz unikatową kolekcję **DIABEL POLSKI**.

Złotoryjskie dymarki

Ziemia Złotoryjska, obszar bogaty w złoto, miedź, baryt, bazalt, wapienie, piaskowce, kamienie szlachetne, nosi miano „starego zagłębia”. Niestety tu także mieszkańcy borykają się z problemem bezrobocia i zapaści gospodarczej.

Może dlatego, że winno być inaczej i trzeba szukać wyjścia z kryzysowych sytuacji, w 1999 roku zawiązało się w tym regionie – „Kolebce śląskiej miedzi” – Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych, którego celem jest nawiązanie do tradycji i kultywowanie szacunku dla historii górnictwa i hutnictwa oraz związanej z tym aktywności społecznej. Ma ono podkreślać regionotwórczą rolę przemysłu wydobywczego, którego rozwój decydował również o poziomie kulturalnym.

ZTTG rozpoczęło odtwarzanie w regionie namacalnych, trwałych śladów pobytu górnictwa i hutnictwa. Na obrzeżach dawnej kopalni i huty „Ciche szczęście” (Stilles Glück), w sąsiedztwie starego, nieczynnego lecz odrestaurowanego bliźniaczego pieca wapienniczego wybudowano piec hutnicze wg rycin G. Agricoli, w których wytapiana jest miedź.

Część istniejących obiektów adoptowano na Izbę Tradycji. Wokół pieców zbudowano kuźnię, mennicę i piec piekarnicze oraz grotę z wizerunkiem św. Barbary – patronki górników. Tradycyjnie raz w roku jest tam wyjątkowo atrakcyjnie. Organizowane są bowiem tzw. dymarki, na które zjeżdżają się zbieracze kamieni szlachetnych, a przede wszystkim przedstawiciele starych zawodów, którzy prezentują swoje rzemiosło. Wówczas na przepyszne specjały zaprasza karczma górnicza, na estradach prezentuje się miejscowy folklor, artyści z całej Polski, bractwa rycerskie, mistrzowie sztuk walki, akrobaci i wielu innych.

Dymarkami zainteresowały się też uczelnie techniczne i naukowcy z prof. Andrzejem Grodzickim na czele. Przyjeżdżają przedstawiciele francuskiego zagłębia z Alzacji, z niemieckiego Annabergu i z czeskich gmin „Euroregionu Nysa”.

Teren ten powoli lecz systematycznie przekształcany jest w stare miasteczko górniczo-hutnicze (i skansen). Właśnie w nim ZTTG upatruje szansę historyczną i turystyczno-rekreacyjną dla „starego zagłębia miedziowego”, gdzie „skansen”

z ośmiowiekową historią techniki wydobycia i przetwarzania rud miedzi oraz z innymi atrakcjami czynny będzie dla zwiedzających przez okrągły rok, dając zatrudnienie dla około pięćdziesięciu osób.

ZTTG chce go budować na wzór doświadczeń europejskich, bo np. w Niemczech, Francji czy Anglii nie likwiduje się do końca pozamykanych zakładów wydobywczych, a na ich bazie materialnej i historycznej tworzy się nowy przemysł turystyczny. Część ludzi, którzy trącą pracę może ją odzyskać zatrudniając się w turystyce.

Jednym z głównych wydarzeń w „starym zagłębiu miedziowym” są czerwcowe, coroczne Dymarki Kaczawskie, zorganizowane po raz pierwszy w 2000 roku. Symbolizują one powrót do korzeni wszystkim, którzy przez lata czuli się związani z kopalniami i hutami miedzi istniejącymi najpierw w okolicach Złotoryi, później Lubina i Głogowa. Dymarki Kaczawskie w roku 2003 zgromadziły dziesięć tysięcy gości z całej Polski i zza granicy.

Nie mniej atrakcyjną imprezą są słynne już na Dolnym Śląsku Dymarki Edukacyjne w Leszczynie. W ubiegłym roku, w lekcji z udziałem największej liczby uczniów na świecie, wzięło udział ponad trzy tysiące dolnośląskich gimnazjalistów.

W roku 2004 rekord ma być jeszcze pobity, a wynik wpisany do Księgi Guinnessa. Uczniowie przez cały dzień pobytu na lekcji poznają m.in. Dydaktyczną Ścieżkę Przyrodniczo-Kulturową „Synklina Leszczyny” oraz z fascynacją podglądają pracę „średniowiecznych” rzemieślników na stoiskach w górniczo-hutniczym miasteczku.

W tym roku Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych zaprasza zarówno na Dymarki Edukacyjne, jak i na szczególne, bo jubileuszowe V Dymarki Kaczawskie.

(opr. msz)

Lądeckie Lato Baletowe

Walory uzdrowiskowe Łądku Zdroju pozwalające skutecznie leczyć urazy, którym często podlegają tancerze, ściągają tam, zwłaszcza w lecie, wymagających leczenia bądź rehabilitacji artystów tańca. Szczególnie upodobało sobie to miejsce polskie środowisko baletowe, które od lat korzysta z dobrodziejstw sudeckiego uzdrowiska.

Na pomysł swoistego rewanżu i promowania Łądku Zdroju jako letniej stolicy tańca, wpadł Sławomir Pietras – dyrektor Teatru Wielkiego im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu. Zaproponował on wpisanie na stałe do kalendarza tamtejszych zdarzeń, festiwalu pn. „Łądeckie Lato Baletowe”. Wstępem do pomysłu była tradycja organizowania w kawiarni „Małeńka” kameralnych spotkań, kuracjuszy i mieszkańców z przebywającymi w zdroju artystami.

W ramach festiwalu przekształciły się one w miejsce rozważań na temat historii, obecnych problemów i przyszłości baletu. Gośćmi kawiarenki byli już: Ewa Głowacka – primabalerina TW w Warszawie, prezes Stowarzyszenia Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki „Artbale, Olga Sawicka – primabalerina TW w Poznaniu, Liliana Kowalska – dyrektor Baletu TW w Poznaniu, Emil Wesołowski – dyrektor Baletu TW w Warszawie, Waldemar Wołk – Karaczewski – tancerz, choreograf, Igor Markow – tancerz, solista TW w Poznaniu, Paweł Chynowski – kierownik literacki TW w Warszawie, Henryk Konwiński – reżyser, choreograf Opery Śląskiej w Bytomiu i liczni artyści baletu.

Od początku entuzjastycznie do organizacji festiwalu odnieśli się nie tylko miejscowi decydenci, więc władze miasta, prezes uzdrowiska, prezes oddziału FWP, czy tamtejsze Centrum Kultury i Rekreacji. Nieocenionym partnerem okazało się Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki ARTBALE z Warszawy, które podjęło się roli organizatora festiwalu i od pierwszej jego edycji w 1999 roku prowadzi tam warsztaty baletowe dla dzieci i młodzieży.

Animatorka tych warsztatów, dr pedagogiki Bożena Jakubczak opracowała specjalny program edukacyjny, którego celem jest rozbudzenie w młodych ludziach potrzeby obcowania z tego rodzaju sztuką.

– Dążymy do tego – mówi Pani Doktor – by pobyt na festiwalu był dla tych dzieci niezapomnianymi wakacjami w magicznym kręgu sztuki tańca. Mamy nadzieję, że uczestnicząc w tworzeniu spektakli teatralnych, występując na scenie z gwiazdami baletu czy profesjonalnymi tancerzami, a także obcując ze sztu-

ka prezentowaną na coraz liczniejszych w trakcie festiwalu wystawach, ci młodzi ludzie szybko zwiększą krąg świadomych odbiorców sztuki. I o to właśnie chodzi.

W pierwszym festiwalu uczestniczyło około pięćdziesięcioro dzieci i młodzieży, dziesięć gwiazd sceny baletowej i dwóch choreografów-pedagogów tańca pracujących nad dziecięcym spektaklem. W ubiegłym roku, w piątej edycji Łądeckiego Lata Baletowego uczestniczyło 150 dzieci i młodzieży (w tym 50 lądeckich). Ponad 300 osób brało udział w 24 warsztatach z różnych technik – od tańca klasycznego, współczesnego, modernu, jazzowego, salsy, hiphopu, fanky, afro-dan-

ce, flamenco, irlandzkiego, samby czy break-dance. Prowadziło je 25 tancerzy – pedagogów. Organizowane są ponadto spektakle taneczne, wystawy, spotkania i prezentacje mało znanych technik tańca oraz filmów poświęconych tematyce tańca. Ogółem w imprezach festiwalowych brało udział około dwóch tysięcy osób.

Łądecki festiwal tańca stał się już znany. Coraz liczniej przyjeżdżają tu z całej Polski ludzie zainteresowani tańcem artystycznym, jego uprawianiem i oglądaniem. Traktują pobyt na festiwalu jako formę letniego aktywnego wypoczynku, a często rehabilitacji połączonej z kulturalnymi przeżyciami. W 2004 roku organizatorzy po raz pierwszy przywieźli na festiwal kilkunastoosobową grupę z USA.

– Staramy się, aby mieszkańcy miasta aktywnie uczestniczyli zarówno w zajęciach warsztatowych, jak i w organizacji przedsięwzięcia – mówią organizatorzy. Co roku zwiększa się grupa gestorów lądeckiej bazy noclegowej i grono młodych lądeckich wolontariuszy. Bez ich pomocy wielu imprez nie byłibyśmy w stanie zorganizować. Dbamy o to by festiwalowe wydarzenia były dostępne bezpłatnie, ale ciągle – mimo patronatu Ministra Kultury – borykamy się z trudnościami finansowymi. I stale liczymy na wsparcie naszych działań przez sponsorów.

Organizatorom i patronom Łądeckiego Lata Baletowego udało się to, co dla wielu innych stało się nieprzekraczalną przeszkodą: zorganizowali przedsięwzięcie, które przy znikomej skali budżetu funkcjonuje i rozszerza swoją formułę.

– Problemem większości samorządów jest organizowanie lokalnego partnerstwa – mówi Borysław Zatoka z dolnośląskiego ośrodka Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. Poczucie współodpowiedzialności za kreowanie wizerunku miasta i chęć uczestniczenia w przedsięwzięciach wymagających niekiedy wolontarystycznego zaangażowania mieszkańców, lokalne władze starają się budować przez lata. Jako mieszkaniec Łądku Zdroju mogę powiedzieć, że u nas to się udaje. Wszyscy cieszymy się z tej niezwykle atrakcyjnej imprezy kulturalnej. Warto tu przyjechać i zobaczyć Łądeckie Lato Baletowe.

MD

DOM ŚLĄSKI

15 listopada 2001 r. Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Dolnego Śląska podpisało z gminą Mściwojów umowę o wspólnym przedsięwzięciu, którego celem jest uratowanie zdezastrowanego pałacu w Targoszynie i stworzenie w nim ośrodka pn. Centrum Kultury, Edukacji i Promocji „Dom Śląski” w Targoszynie.

Głównym zadaniem centrum ma być rozwój idei samorządności i popieranie przedsięwzięć związanych z kulturą, edukacją i promocją Dolnego Śląska, rozwijanie kontaktów regionalnych i międzynarodowych, jak również działalność w zakresie kultury i oświaty na rzecz wspólnoty gminy Mściwojów.

Obiekt udało się już zabezpieczyć przed dalszą degradacją. Wykonano prace odwadniające, odgrzybiające i instalacyjne w pomieszczeniach przeznaczonych na pracownię dla dzieci. Przeprowadzono także prace porządkowe w parku. Wartość wykonanych robót zabezpieczających zamyka się już kwotą ponad 110 tys. zł.

W Targoszynie organizowane są międzynarodowe plenery malarskie i ceramiczne, których efekty można oglądać na poplenerowych wystawach. Część prac wystawianych jest na aukcjach. Dochód

z nich przeznaczają się na potrzeby Centrum.

We wrześniu 2002 uruchomiono tam pracownię ceramiczną pod patronatem Zakładów Ceramicznych „Bolesławiec” Sp. z o.o. Od maja 2003 roku w Centrum odbywają się regularne zajęcia plastyczne z rysunku, malarstwa i ceramiki dla dzieci z Targoszyna i okolic. Ich prace eksponowane są w zorganizowanej tam stałej galerii plastycznej. Współorganiza-

torem działalności artystycznej i edukacyjnej jest Związek Polskich Artystów Plastyków – Polska Sztuka Użytkowa we Wrocławiu.

– Z zajęć korzysta już ponad siedemdziesiąt dzieci – mówi koordynator programu, artysta plastyk Jerzy Jerych. – To zaskakująco uzdolnione i wrażliwe na sztukę maluchy i nastolatki. Monika Jabłońska, Magda Dudar, Tomasz Dudar, Agata Kula czy Grzegorz Tryniecki to tylko niektóre nazwiska, które za kilkanaście lat mogą być znane w świecie sztuki. Oczywiście nie każdemu pisana jest wielka kariera artystyczna, ale wiele z tych dzieci oprócz pogłębiania zainteresowań zdobywa konkretne umiejętności, które w przyszłości pozwolą nawet na uruchomienie działalności gospodarczej. Turystyka jest prężną branżą, a wyroby dekoracyjne i pamiątkowe zawsze będą miały klientów.

W planach Domu Śląskiego na najbliższe miesiące jest m.in. uruchomienie pracowni komputerowej, powołanie Dolnośląskiego Centrum Rzeźby Plenerowej i Parkowej pod patronatem Związku Polskich Artystów Rzeźbiarzy, stworzenie biblioteki pałacowej (na odpowiednie pomieszczenie czeka już ponad tysiąc wolumentów), oraz organizacja zajęć dydaktycznych.

Uzupełnieniem kompleksu pałacowo-parkowego w niedalekiej przyszłości będzie trzydziestohektarowy Ogród Botaniczny, który tworzy gmina Mściwojów we współpracy z wrocławską Akademią Rolniczą.

Renata Jastrzębska

Jerzy Jerych w trakcie zajęć z dziećmi.

Klub Dolnośląski w Warszawie

Kiedy w maju 1998 roku w gmachu Opery Kameralnej w Warszawie zebrało się kilkudziesięcioosobowe grono byłych wrocławian i Dolnoślązaków niewiele osób przypuszczało, że w ciągu pięciu z górą lat odbędzie się ponad dwadzieścia wieczorów Klubu Dolnośląskiego w Warszawie, a lista jego członków rozrośnie się do trzystu trzydziestu nazwisk.

Są wśród nich politycy z pierwszych stron gazet, profesorowie, dziennikarze, ludzie kultury i sztuki, generalicja, bankowcy, członkowie zarządów firm centralnych i przedstawicielstw zagranicznych oraz parlamentarzyści. Wszyscy deklarują przywiązanie do regionu, z którego pochodzą oraz gotowość wspólnego działania na rzecz jego promocji.

Według opinii „konkurencji” z Krakowa, Poznania, Katowic i Gdańska, Klub Dolnośląski w Warszawie jest najlepiej zorganizowanym klubem w swojej kategorii. Wydaje się, że stanowi on doskonałą bazę do budowania długofalowego, strategicznego i skutecznego lobbingu. Wymaga to jednak zgodnego współdziałania wszystkich dolnośląskich sił politycznych bez względu na to kto, kiedy i gdzie sprawuje władzę.

Gościem ostatniego w 2003 roku wieczoru klubowego był prezes KGHM Polska Miedź S.A. Stanisław Speczik. Profesor mówił o sytuacji koncernu żywo i zajmująco, wywołując dyskusję, którą po dwóch godzinach z braku czasu trzeba było przerwać. Było to jedno z najbardziej udanych spotkań Klubu Dolnośląskiego i można przypuszczać, że organizatorzy zabiegać będą o ponowną wizytę prezesa Speczika w 2004 roku.

Pierwsze tegoroczne spotkanie, w lutym, prowadzili wspólnie posłowie Janusz Krasoń i Grzegorz Schetyna. Tematem dyskusji były: „Pozytywne i negatywne aspekty współpracy i konkurencji politycznej w regionie”. Ponadto w obecności przedstawicieli władz regionu rozmawiano o projekcie Festiwalu Dolnego Śląska w Warszawie w 2005 roku.

Spotkanie z prof. Leonem Kiereselem – prezesem Instytutu Pamięci Narodowej.

Lothar Herbst – nieżyjący już redaktor naczelny Polskiego Radia Wrocław prezentuje nasze czasopismo. Obok Romuald Siepsiak i Bogdan Cybulski.

Prof. Jan Waszkiewicz – wówczas marszałek Województwa Dolnośląskiego i Ryszard Lechki (z lewej) – pomysłodawca i inicjator Klubu.

KALENDARIUM WYDARZEŃ 2001-2003

18-20.01.2001 – W Kudowie Zdroju odbyło się II Dolnośląskie Forum Samorządu Terytorialnego. Omawiano założenia budżetowe na 2001 rok, ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, współpracę regionu z Republiką Czeską i możliwości wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o fundusze przedakcesyjne Unii Europejskiej.

Tematami czterech spotkań panelowych były:

- Udział jednostek samorządu terytorialnego w realizacji programu Odra 2006
- Walory turystyczne i uzdrowiskowe regionu.
- Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – wyzwania dla gmin do prowadzenia własnej polityki energetycznej i ekologicznej w procesie dostosowywania infrastruktury technicznej do standardów UE.
- Inwestycje drogowe na Dolnym Śląsku w latach 2001-2006.

06.05.2001 – Pod patronatem SPDS w Katedrze Wrocławskiej im. św. Jana Chrzciciela została zorganizowana i otwarta stała wystawa pn. „SZTUKA I MISJE”. Zgromadzono na niej głównie zbiory misjonarza z Wybrzeża Kości Słoniowej, ks. T. Farysia.

Uroczystość otwarcia wystawy

18.05.2001 – We Wrocławiu odbyła się skromna uroczystość z okazji jubileuszu 5-lecia działalności Stowarzyszenia na Rzecz Promocji Dolnego Śląska. W nadesłanym z tej okazji liście gratulacyjnym Wojewoda Dolnośląski napisał m.in.

... „W ciągu pięciu lat swojej działalności Stowarzyszenie potrafiło skupić przedstawicieli różnych środowisk, którzy postawili sobie cel, aby pokazać Polsce i Europie, że Dolny Śląsk to region ludzi twórczych, przedsiębiorczych i pracowitych. Stowarzyszenie uznało za swoją ideę regionalizmu i realizowało ją w praktyce, uwydatniając w podejmowanych inicjatywach oryginalne oblicze kulturalne i gospodarcze Dolnego Śląska.” (...)

24.05.2001 – Pod patronatem Stowarzyszenia we Wrocławiu odbyła się konferencja nt. „Zarządzanie wodociągami na Dolnym Śląsku – szanse i zagrożenia”. Przewodniczył Sławomir Najnigier – przewodniczący Walnego Zgromadzenia SPDS.

Celem konferencji było zainicjowanie rozmów na temat integracji wodociągów w naszym regionie. To konieczne ze względów na potrzebę dostosowywania standardów sanitarnych do wysokich wymogów norm UE, a także ze względów ekonomicznych. Uczestniczyło ponad 100 osób, wśród których przeważali działacze samorządowi.

09.06.2001 – W Operetce Wrocławskiej odbyło się uroczyste rozdanie wyróżnień i dyplomów nominatom i laureatom V edycji „Dolnośląskiego Klucza Sukcesu”. Laureatami w poszczególnych kategoriach zostali:

- Największa osobowość w promocji regionu
Prof. dr hab. Jan Miodek
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca do 50 osób
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o.
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca do 250 osób
MARTEX S.C. Piekarnictwo-Cukiernictwo S. M. P. Furtak z siedzibą w Zębolicach
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca powyżej 250 osób
P. F. JELFA S.A. w Jeleniej Górze
- Najbardziej gospodarna gmina wiejska
Gmina ZGORZELEC
- Najbardziej gospodarna gmina miejska i wiejsko-miejska
Gmina DUSZNIKI ZDRÓJ
- Najlepsza organizacja pozarządowa
Chorągiew Dolnośląska ZHP we Wrocławiu
- Najlepsza instytucja kultury, inicjatywa kulturalna lub edukacyjna
Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu
- Najlepszy klub sportowy, ośrodek sportu i rekreacji, organizator masowych imprez rekreacyjnych lub przedsięwzięcia turystycznego
Hotel Tumski i Międzynarodowe Schronisko Młodzieżowe PTSM we Wrocławiu

WYRÓŻNIENIA SPECJALNE OTRZYMAŁY:

Renata Mauer – dwukrotna mistrzyni olimpijska w strzelectwie
Opera Dolnośląska – za wspaniałe, wielkie widowiska operowe wystawiane w Hali Ludowej

7-9.10.2001 – Udział SPDS w V Międzynarodowych Targach Chleba w Jaworze. Stowarzyszenie, które od początku wspiera organizatorów tej imprezy, zostało przez nich wyróżnione kamienną statuetką „Honorowy Rogal Targów”.

W KREGU STOWARZYSZENIA

- **19-21.IX** – Pod patronatem SPDS w Krzyżowej odbyły się „Regionalne Dni Gospodarcze Dolny Śląsk – Obwód Dniepropietrowski”.

Gości powitał prof. Jan Waszkiewicz – marszałek Województwa Dolnośląskiego

01.10.2001 – Przebywająca we Wrocławiu pani Sikose Mij – ambasador Republiki Południowej Afryki złożyła wizytę w siedzibie Stowarzyszenia na Rzecz Promocji Dolnego Śląska. Podczas spotkania z przedstawicielami Zarządu i zaproszonych gości omawiano możliwości nawiązania współpracy i organizacji „Dni RPA we Wrocławiu”.

ROK 2002

16-18.01.2002 r. – W następstwie zorganizowanego w czasie II Dolnośląskiego Forum Samorządu Terytorialnego panelu na temat walorów turystycznych i uzdrowiskowych naszego regionu, w Kudowie Zdroju odbyła się pod patronatem Stowarzyszenia konferencja pn. „Bogactwa przyrodnicze Dolnego Śląska.” Wszechstronnej pomocy organizacyjnej udzieliły: dyrekcja Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Trzydniowe spotkanie poświęcone zostało wy-

Wystąpienie wicewojewody Wacława Dziendziela

mianie doświadczeń między instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę bogactwa przyrodniczego regionu Dolnego Śląska, realizujących swoje obowiązki wynikające z ustaw o ochronie przyrody, ochronie środowiska, prawie budowlanym, prawie wodnym.

28.02-02.03.2002 r. – Około 300 osób uczestniczyło w III Dolnośląskim Forum Samorządu Terytorialnego w Kudowie Zdroju. Podczas obrad plenarnych wysłuchano m.in. wykładu o źródłach finansowania deficytu budżetowego jednostek samorządu terytorialnego. Jacek Uczkiewicz – wiceminister finansów – przedstawił tezy nowego projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i związaną z tym debatę o systemie finansowania samorządów. Uczestnicy forum mieli także możliwość zapoznania się z przygotowaniami do organizacji Światowej Wystawy EXPO 2010 we Wrocławiu. Atrakcją pierwszego dnia był występ Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”. W trakcie spotkań panelowych omawiano następujące tematy:

- Duże przedsięwzięcia infrastrukturalne oraz kompleksowe przygotowania terenów pod inwestycje szansą rozwoju społeczności lokalnych.
- Współpraca j.s.t. z organizacjami pozarządowymi.
- Środki pomocowe dla obszarów wiejskich.
- Ustawy o zwalczaniu stanów kryzysowych.

18-20.04.2002 r. – Stowarzyszenie i Polska Agencja Informacyjna zorganizowały trzydniową wizytę dziennikarzy zagranicznych na Dolnym Śląsku. Goście zwiedzali Wrocław, zamek Kliczków, Zgorzelec/Gorlitz. Spotkali się z prezesem Dolnośląskiej Izby Gospodarczej, przedstawicielami Euroregionów „Nysa” i „Glacensis”, dyrektorem Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Wrocław S.A., Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu oraz BCC. Zapoznali się także z przygotowaniami Wrocławia do EXPO 2010. Odbyli wizyty w „Wydawnictwie Dolnośląskim”, KGHM w Legnicy oraz Elektrowni „Turów” w Bogatyni.

8.06.2002 –Uroczyste wręczenie nagród dla laureatów i nominatów VI edycji Wyróżnienia „Dolnośląski Klucz Sukcesu” odbyło się w Bolesławieckim Ośrodku Kultury w Bolesławcu. W uroczystości udział wzięli m.in. marszałek województwa dolnośląskiego Emilian Stańczyzyn oraz przedstawiciele władz wojewódzkich i samorządowych, a także parlamentarzyści i senatorowie IV kadencji Sejmu RP. Laureatami w poszczególnych kategoriach zostali:

- Największa osobowość w promocji regionu
Julian Gozdowski – Szklarska Poręba
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca do 50 osób
SJOS Sp. z o.o. – Wrocław
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca do 250 osób
Zakład Mięsny D. M. Niebieszczańscy w Proszówce, gm. Gryfów Śląski
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca powyżej 250 osób
P P-H VITBIS Sp. z o.o. w Złotoryi
- Najbardziej gospodarna gmina wiejska
Gmina WARTA BOLESŁAWIECKA

- Najbardziej gospodarna gmina miejska i wiejsko-miejskiej
Miasto i Gmina ŻMIGRÓD
- Najlepsza organizacja pozarządowa
Stowarzyszenie „Konsorcjum Turystyczna Szóstka” w Szczytnej
- Najlepsza instytucja kultury, inicjatywa kulturalna lub edukacyjna
Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju
- Najlepszy klub sportowy, ośrodek sportu i rekreacji, organizator masowych imprez rekreacyjnych lub przedsięwzięcia turystycznego
Centrum Turystyczno-Sportowe Sp. z o.o. w Nowej Rudzie

WYRÓŻNIENIA SPECJALNE OTRZYMAŁY:

Olga Tokarczuk

- za rozślawianie piórem walorów Dolnego Śląska
Elektrownia TURÓW
- za znakomite osiągnięcia proekologiczne

29.06.2002 – W Targoszynie odbyło się Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Udział w spotkaniu wzięli m.in. przedstawiciele Zarządu gminy Mściwojów. Omówiono stan prac zabezpieczających oraz remontowo-adaptacyjnych w Centrum Kultury, Edukacji i Promocji „Dom Śląski”, a także przedstawiono działania związane z uruchomieniem pracowni plastycznej i ceramicznej. Ponadto odbyło się tan posiedzenie Kapituły Znaku Promocyjnego „Produkt Dolnośląski”.

5.09. 2002 – Uruchomienie pracowni plastycznej i ceramicznej w Centrum Kultury, Edukacji i Promocji „Dom Śląski” w Targoszynie. Objęcie patronatu nad pracownią ceramiczną przez Zakłady Ceramiczne „Bolesławiec” Sp. z o.o. z Bolesławca.

15–16.09.2002 – Odbyły się I Dolnośląskie Prezentacje Gospodarcze w Świdnicy. Stowarzyszenie było współorganizatorem tej imprezy. W trakcie jej otwarcia przedstawiono Znak Promocyjny „Produkt Dolnośląski”. Na stoisku Stowarzyszenia informowano o tej nowej inicjatywie promowania wyrobów pochodzących z Dolnego Śląska.

30.11.2002 r. – Podczas Dolnośląskiego Forum Politycznego i Gospodarczego w Krzyżowej odbyło się uroczyste wręczenie

nie dyplomów firmom, których produkty zostały wyróżnione w I edycji konkursu Znak Promocyjny „Produkt Dolnośląski”.

Wyróżnienia przyznano następującym produktom:

● **Wody mineralne Staropolanka, Staropolanka 2000, Staropolanka Zdrój** produkowane przez Zespół Uzdrawisk Kłodzkich S.A z siedzibą w Polanicy Zdrój.

● **Kamionkowy zestaw naczyń stołowych w dekoracji 166A oraz kamionkowy zestaw naczyń stołowych w dekoracji DU–14** produkowane przez Zakłady Ceramiczne „BOLESŁAWIEC” Sp. z o.o. z siedzibą w Bolesławcu.

● **szklane ozdoby choinkowe** produkowane przez PP–H „Vitbis” Sp. z o.o. z siedzibą w Złotoryi.

● **produkty z młyna kukurydzianego: mąka, kaszki, grysy, pasze i koncentraty dla trzody chlewnej, bydła, zwierząt futerkowych, drobiu, ziarno kukurydzy (paszowe i konsumpcyjne)** produkowane przez BH–U „Euro-Farm” Witold Duchiewicz z siedzibą w Ząbkowicach Śląskich.

● **parkiet trójwarstwowy DRECO System** produkowany przez Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. z siedzibą we Wrocławiu.

ROK 2003

05–07.03.2003 – Odbyło się IV Dolnośląskie Forum Samorządu Terytorialnego w Kudowie Zdroju. Udział wzięło ponad 210 przedstawicieli samorządu, 15 dziennikarzy – wśród nich znany publicysta red. Andrzej Jonas oraz 34 zaproszonych ekspertów i gości. Prof. dr **Michał Kulesza** – współtwórca ustawy o samorządzie terytorialnym, wygłosił odczyt „Relacje między organem stanowiącym a wójtem, burmistrzem, prezydentem – problemy i dylematy wynikające z nowych regulacji prawnych”. Prof. dr hab. **Leonard Etel** z Uniwersytetu Białostockiego wygłosił wykład: „Podatki i opłaty lokalne po nowelizacji z listopada 2002 r.”, a dr **Wiesława Miemieć** z Uniwersytetu Wrocławskiego omówiła w swym wykładzie temat: „Środki pomocowe UE a problem długu publicznego w j.s.t.”

W czasie trwania Forum obradował Konwent Starostów Województwa Dolnośląskiego. W obradach udział wzięli wicemarszałek Janusz Pezda. Omawiano sytuację dolnośląskiej służby zdrowia. W trakcie Forum odbyły się cztery spotkania panelowe, na których omawiano następujące tematy:

- Zabezpieczenie interesów j.s.t.. w kontaktach z inwestorami oraz przedsiębiorcami.
 - Komputeryzacja w j.s.t.; e–urząd, sprawna i przyjazna administracja.
 - Partnerstwo publiczno-prywatne
 - Środki pomocowe Unii Europejskiej dla samorządu terytorialnego.
- Obradowały także dwa zespoły problemowe. Tematami ich dyskusji były:
- Gminy uzdrowiskowe i uzdrowiska.
 - Kierunki polsko-czeskiej współpracy transgranicznej.

21–23.03.2003 – Prezentacja Stowarzyszenia na Międzynarodowych Targach Budowlanych „Tarbud-Wiosna’ 2003” w Hali Ludowej we Wrocławiu. Na stoisku pokazano m.in. tablice laureatów i nominatów dotychczasowych 6 edycji wyróżnienia „Dol-

➤ „Dolnośląski Klucz Sukcesu”, tablicę z logo Znak Promocyjnego „Produkt Dolnośląski” oraz informowano o działalności SPDS.

31.05.2003 – W Legnicy, w Hotelu Qubus, odbyła się uroczysta gala finałowa VII edycji konkursu „Dolnośląski Klucz Sukcesu”. Patronat nad konkursem objął Marszałek Województwa Dolnośląskiego. Stowarzyszenie, jako organizator gali, współpracował z Urzędem Miasta Legnicy. Wyróżnienia w poszczególnych kategoriach otrzymali:

- Największa osobowość w promocji regionu
Jacek Glomb – Dyrektor Naczelny i Artystyczny Teatru im. H. Modrzejewskiej w Legnicy
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca do 50 osób
Zakład Elektroniczny TATAREK – Wrocław
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca do 250 osób
P P- ARAJ Sp. z o.o., Kąty Wrocławskie
- Najlepsza dolnośląska firma produkcyjna zatrudniająca powyżej 250 osób
Zakłady Ceramiczne BOLESŁAWIEC Sp. z o.o. w Bolesławcu
- Najbardziej gospodarna gmina wiejska
Gmina KAMIENNA GÓRA
- Najbardziej gospodarna gmina miejskiej i wiejsko-miejska
Miasto LEGNICA
- Najlepsza organizacja pozarządowa
Towarzystwo Miłośników Niemczy i Ziemi Niemczańskiej
- Najlepsza instytucja kultury, inicjatywa kulturalna lub edukacyjna
Kłodzki Ośrodek Kultury – Kłodzko
- Najlepszy klub sportowy, ośrodek sportu i rekreacji, organizator masowych imprez rekreacyjnych lub przedsięwzięcia turystycznego
Zamek Kliczków Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowe

WYRÓŻNIENIA SPECJALNE PRZYZNANO:

Józefowi Wilkomirskiemu – za szczególne osiągnięcia w krzewieniu kultury muzycznej

Dzielnicy Wzajemnego Szacunku we Wrocławiu – za godny najwyższego uznania przykład współpracy czterech wyznań: katolickiego, prawosławnego, protestanckiego oraz judaizmu

24.06.2003 – W Świdnicy odbyło się spotkanie z wiceprezydentem miasta Ryszardem Wawryniewiczem w sprawie II Dolnośląskich Prezentacji Gospodarczych oraz strategii marketingowej rozwoju gminy. Stowarzyszenie już od dwóch lat wspiera organizacyjnie i merytorycznie powyższe przedsięwzięcie.

26.06.2003 – W siedzibie Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu odbyło się spotkanie z Jego Eminencją ks. kardynałem Henrykiem Gulbinowiczem w sprawie wręczenia „Dolnośląskich Kluczy Sukcesu” za Dzielnicę Wzajemnego Szacunku. W spotkaniu ze strony Stowarzyszenia udział wzięli: prezes zarządu Bogdan Cybulski, przewodniczący Walnego Zebrania Członków Sławomir Najnigier oraz sekretarz zarządu Ryszard Chruścicki.

04.07.2003 – W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego odbyło się spotkanie z Janem Laszem – dyrek-

torem Wydziału Informatyki w sprawie przejęcia przez Urząd Marszałkowski domeny **dolnyslask.pl**, która została użyczona naszemu Stowarzyszeniu na wspólnie przygotowywaną prezentację regionu Dolny Śląsk w trakcie Światowej Wystawy EXPO 2000 w Hanowerze.

05.09.2003 – Stowarzyszenie bardzo aktywnie włączyło się w przygotowanie Dnia Gospodarczego zorganizowanego przez Cameron Film i Wydział Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Wrocławia, w ramach cyklu „Japonia wczoraj i dziś: kultura, sztuka, gospodarka”. Seminarium gospodarcze, które odbyło się w ramach dni japońskich towarzyszyła ekspozycja przygotowana przez Stowarzyszenie dotycząca możliwości inwestycyjnych naszego regionu.

12.09.2003 – W Domu Jana Pawła II Ristorante Cathedrale odbyło się uroczyste wręczenie „Dolnośląskich Kluczy Sukcesu” czterem hierarchom reprezentującym Dzielnicę Wzajemnego Szacunku, przekazane przez prezesa zarządu Polskiego Radia Wrocław. W spotkaniu udział wzięli: JE ks. Henryk kardynał Gulbinowicz, JE ks. arcybiskup Jeremiasz, JE ks. biskup Ryszard Bogusz, przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej Jerzy Kichler, członkowie Kapituły Dolnośląskiego Klucza Sukcesu oraz zaproszeni goście. Prezes Wydawnictwa Dolnośląskiego Andrzej Adamus wręczył hierarchom 3-tomową Historię Wrocławia. Hierarchowie otrzymali również nagranie o Dzielnicy Wzajemnego Szacunku.

Na zdjęciu od lewej: Jerzy Kichler, bp. R. Bogusz, kardynał H. Gulbinowicz, abp. Jeremiasz, prof. L. Kieres

13–14.09.2003 – Udział Stowarzyszenia w II Dolnośląskich Prezentacjach Gospodarczych w Świdnicy. Podczas trwania imprezy Stowarzyszenie prezentowało tablice laureatów i nominatów dotychczasowych edycji konkursu „Dolnośląski Klucz Sukcesu”, Znak Promocyjny „Produkt Dolnośląski” oraz jego pierwszych laureatów. Na stoisku Stowarzyszenia swoją ofertę przedstawiał laureat „Dolnośląskiego Klucza Sukcesu” – firma konsultingowa SJOS z Wrocławia oraz eksponowano wyroby Zakładów Ceramiki Bolesławieckiej BOLESŁAWIEC Sp. z o.o.

22.09.2003 – Na stronach internetowych Stowarzyszenia przygotowanie i prezentacja bazy danych o wszystkich gminach i powiatach Dolnego Śląska w formie „wizytówek” zawierających podstawowe dane o jednostce samorządowej (herb, dane teleadresowe, władze, adresy internetowe i konta e-mail poszczególnych jednostek samorządowych z możliwością przekierowania na własne strony jednostek samorządowych).

O działalności pożytku publicznego

Aldona Wiktorska-Świętska

W dniu 1. 01. 2004 weszła w życie ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o **działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**, opublikowana w dniu 29 maja 2003 r. w **Dz. U. Nr 96 poz. 873** – w dalszej części opracowania nazywana ustawą. Omawiana ustawa została napisana w duchu realizacji konstytucyjnej zasady pomocniczości. Intencją osób nad nią pracujących było finansowe, instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych. Konstytucyjna idea subsydiarności zakłada, że wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, kompetencje i zdolność do działania powinny zostać przypisane w pierwszej kolejności obywatelom i ich organizacjom. Dopiero w wypadku, gdy ich działania okazują się niewystarczające do realizacji określonych zadań społecznych i rozwiązywania określonych problemów, kompetencje przechodzą na bardziej złożone struktury społeczne, aby w ostateczności jeżeli inne instytucje społeczne okazały się nieskuteczne – przejść w gestię państwa. Dlatego też w ustawie wprowadzono nowy model współpracy organizacji pozarządowych z organami administracji publicznej polegający na nałożeniu na te organy obowiązku współdziałania z organizacjami pozarządowymi.

Z zasadą pomocniczości silnie związana jest koncepcja prywatyzacji usług publicznych. Ustawa przewiduje daleko idące zmiany w zasadach przekazywania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych oraz środków finansowych na ich realizację przez administrację publiczną. Wprowadzone zmiany mają na celu wzmocnienie pozycji organizacji wobec administracji oraz umożliwienie jak najszerszego wykonywania usług publicznych przez organizacje obywatelskie poprzez zapewnienie tym organizacjom równego prawa realizacji zadań publicznych z administracją rządową i samorządową.

Działalność organizacji pozarządowych w zakresie pożytku publicznego regulują następujące ustawy:

1. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o **działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**, opublikowana w dniu 29 maja 2003 r. w **Dz. U. Nr 96 poz. 873**

– w dalszej części opracowania nazywana ustawą oraz

2. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. **Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**, opublikowana w dniu 29 maja 2003 r. w **Dz. U. Nr 96 poz. 874** – w dalszej części opracowania nazywana przepisami wprowadzającymi.

Ustawa obejmuje swoim zakresem wszystkie organizacje pozarządowe (w definicji jako najważniejsze zostały wymienione fundacje i stowarzyszenia), jak również inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Należy jednak zauważyć, że przepisy działu II ustawy dotyczące działalności pożytku publicznego stosuje się nie do wszystkich organizacji pozarządowych (wyłączone zostały m.in. fundacje tworzone przez partie polityczne i fundacje utworzone przez samorząd terytorialny i Skarb Państwa) oraz kościelnych (wyznaniowych) jednostek organizacyjnych i osób prawnych, a jedynie do takich których cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego.

Ustawa reguluje zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, reguły i formy zlecania realizacji zadań publicznych przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym, uzyskiwanie przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, a także warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

W ustawie zostały stworzone podstawy prawne do systematycznej współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Dzięki wprowadzonym w niej rozwiązaniom dotychczasową uznaniowość strony rządowej i samorządowej przy rozdzielaniu środków publicznych zastąpił obowiązek współpracy władz publicznych z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Tym samym zostały stworzone podstawy dla rzeczywistej konkurencji w obszarze zadań publicznych.

Ustawa nakłada obowiązek współpracy administracji publicznej z organizacja-

mi pozarządowymi w sferze zadań publicznych, określonych w art. 4 ustawy (tj. w zakresie prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego).

Obowiązek i zasady współpracy dotyczą nie tylko organizacji pożytku publicznego, ale wszystkich organizacji pozarządowych i innych podmiotów, prowadzących działalność pożytku publicznego. Ustawa jako najważniejsze formy współpracy wymienia:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności przez organy administracji publicznej i zainteresowane organizacje, konsultowanie projektów aktów prawnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej pożytku publicznego organizacji, tworzenie wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych, składających się z przedstawicieli sektora pozarządowego i administracji publicznej,

- zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie.

Zlecanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym może nastąpić w dwóch formach:

1. powierzania wykonywania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie jego realizacji, oraz

2. wspierania wykonywania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na częściowe dofinansowanie jego realizacji.

Organizacja pozarządowa może także z własnej inicjatywy wystąpić do organu administracji publicznej z ofertą realizacji zadania publicznego, również takiego, które jest już realizowane w inny sposób przez organ administracji publicznej. W takim przypadku organ administracji publicznej ma obowiązek rozważenia celowości realizacji danego zadania publicznego przez organizację. Przy rozpatrywaniu złożonej przez organizację oferty organ administracji publicznej bierze pod uwagę, czy oferta odpowiada priorytetom zadań publicznych, czy organizacja daje gwarancję realizacji zadania zgodnie ze standardami właściwymi dla danego zadania oraz czy posiada własne środki przeznaczone na realizację określonych zadań. Organizacja pozarządowa powinna być poin-

formowana o podjętej decyzji w ciągu dwóch miesięcy od daty złożenia oferty.

Organy administracji publicznej (między innymi: wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa, wojewoda, minister) ma obowiązek ogłoszenia konkursu ofert w celu powierzenia lub wsparcia realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową, jednostki kościelne (których cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego) oraz jednostki organizacyjne podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej co najmniej miesiąc przed terminem składania ofert. Ogłoszenie, w zależności od rodzaju zadania, powinno być zamieszczone w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej, dzienniku o zasięgu lokalnym bądź ogólnopolskim, jak również w siedzibie organu na tablicy ogłoszeń lub w innym miejscu przeznaczonym do zamieszczania ogłoszeń.

Ogłoszenie powinno m.in. zawierać informacje o:

- rodzaju zadania i wysokości środków przeznaczonych na jego realizację,
- terminie składania ofert, terminie, trybie, kryteriach stosowanych przy dokonywaniu wyboru oferty,
- zasadach przyznawania dotacji oraz terminach i warunkach realizacji zadania,
- zrealizowanych przez organ ogłaszający zadaniach podobnego rodzaju w roku ogłoszenia i roku poprzedzającym wraz z informacją o wysokości poniesionych kosztów.

Po dokonaniu wyboru określonej oferty organ administracji publicznej podpisuje umowę na mocy, której organizacja zobowiązuje się do realizacji zadania na określonych warunkach, a organ administracji publicznej do przekazania środków na jego realizację.

Umowy mogą być zawarte na czas realizacji zadania lub na czas określony, nie przekraczający trzech lat.

Organ, który zlecił realizację zadania organizacji pozarządowej ma obowiązek dokonywać okresowej kontroli i oceny stanu realizacji zleconego zadania publicznego, w tym efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania przez organizację pozarządową.

Organizacja pozarządowa, która realizowała zadanie zlecone w trybie określonym ustawą obowiązana jest najpóźniej w terminie 30 dni po upływie terminu zakończenia realizacji zadania określonego

w umowie, złożyć organowi zlecającemu – sprawozdanie z wykonania zadania. Okresem sprawozdawczym jest rok budżetowy.

Zasadą jest, że zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert. Jeżeli jednak odrębne przepisy przewidują inny tryb zlecania, obowiązuje tryb w nich określony – z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku ustawy: o pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, o zakładach opieki zdrowotnej, o grobach i cmentarzach wojennych oraz w ustawie o Komitecie Badań Naukowych. Przedstawione wyżej rozwiązania, wprowadzone ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dają organizacjom pozarządowym możliwość inicjowania, tworzenia i realizacji programów społeczno-gospodarczych na szczeblu lokalnym.

Ustawa nakłada ponadto obowiązek budowania programów współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi.

Zakres podmiotowy programów współpracy tworzonych w formie uchwał jednostek samorządu terytorialnego określony został w art. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z nim, podmiotami takich programów współpracy są, z jednej strony, organy jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, powiatu i województwa, a z drugiej organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzące, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów jednostek samorządu terytorialnego, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym działaniom tych organów.

Należy pamiętać, że program współpracy dotyczy organizacji pozarządowych w ogóle, a nie wyłącznie organizacji pożytku publicznego. Ma on charakter obligatoryjny. Formalnie program współpracy ma charakter roczny, ale powinien być tworzony z perspektywą współpracy wieloletniej. Sam proces budowania programu współpracy powinien być efektem współpracy

dwóch podmiotów: właściwej jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych działających na jej obszarze. Ponadto program współpracy dotyczyć powinien różnorodnych form współpracy a nie jedynie zlecania zadań.

Ustawa nie zawiera wskazówek, co do stopnia szczegółowości programu, ani nawet co do jego powiązania z budżetem jednostki samorządu terytorialnego. Należy stwierdzić, że roczny program współpracy nie musi być ściśle powiązany z budżetem, a jego tworzenie nie musi pokrywać się równolegle z przygotowaniem budżetu.

Nie można jednak wykluczyć sytuacji, w której przygotowanie programu może następować równolegle z wypracowywaniem „budżetu zadaniowego” jako materiału poprzedzającego sporządzenie projektu budżetu zgodnie z samorządowymi przepisami ustrojowymi oraz przepisami o finansach publicznych.

W razie nieuchwalenia programu każdy podmiot, który ma interes w jego uchwaleniu (w tym w szczególności organizacje pozarządowe działające na terenie danej jednostki samorządu), może – po bezskutecznym wezwaniu do uchwalenia programu – zaskarżyć jego brak do sądu administracyjnego (art. 101a ustawy o samorządzie gminnym, art. 88 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, art. 91 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa).

Celem programu współpracy jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu może wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

Inne cele to:

1. umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;
2. zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie / powiecie / województwie;
3. poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
4. integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art. 4 ustawy;

5. udział zainteresowanych podmiotów przy tworzeniu programu współpracy;

6. otwarcie na innowacyjność konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd;

7. wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego jako elementu długoterminowego programu współpracy obejmującego okres np. kilku lat

Powyższe cele powinny być realizowane poprzez:

- równy dostęp do informacji oraz wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałaniu w celu zharmonizowania tych kierunków (stosownie do ustawy o dostępie do informacji publicznej);

- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, wykorzystując zasady dialogu społeczno – obywatelskiego;

- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;

- zlecanie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe poprzez powierzenie wykonywania zadań publicznych, wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspieranie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na ich dofinansowanie

- współpracę na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności, przy czym:

- **w myśl zasady pomocniczości przy suwerenności stron** organy administracji publicznej, respektując odrębność i suwerenność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznają ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących także do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracują z tymi organizacjami, a także wspierają ich działalność oraz umożliwiają realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawie;

- **zgodnie z zasadą partnerstwa** organizacje pozarządowe, na zasadach

i w formie określonej w ustawie oraz według trybu wynikającego z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązania oraz wykonywaniu zadań publicznych;

- **kierując się zasadą efektywności** organy administracji publicznej, przy zlecaniu organizacjom pozarządowym zadań publicznych, dokonują wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, przestrzegając zasad uczciwej konkurencji oraz z zachowaniem wymogów określonych w art. 25 i art. 28 ust. 3 ustawy o finansach publicznych;

- **mając na względzie zasadę jawności**, organy administracji publicznej udostępniają współpracującym z nimi organizacjom pozarządowym informacje o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, w których możliwa jest współpraca z tymi organizacjami oraz o kosztach realizacji zadań publicznych już prowadzonych w tym zakresie przez jednostki podległe organom administracji publicznej lub nadzorowane przez te organy, wraz z informacją o sposobie obliczania tych kosztów, tak aby możliwe było ich porównanie z kosztami realizacji analogicznych zadań przez inne instytucje i osoby. Jednym z instrumentów upubliczniania informacji powinien być Biuletyn Informacji Publicznej (BIP). Art. 13 ustawy wprost mówi, o tym, że ogłoszenia konkursów adresowanych do organizacji pozarządowych winny być ogłaszane w BIP. Rozsądne wydaje się umieszczenie w strukturze tworzonego przez administrację publiczną BIP części adresowanej do organizacji pozarządowych. Wygodną formą informowania organizacji o konkursach jest też umieszczenie bezpłatnego ogłoszenia na portalu organizacji pozarządowych www.ngo.pl

- promocję i wsparcie działalności organizacji pozarządowych, np. poprzez zapraszanie do udziału w posiedzeniach merytorycznych, informowanie społeczeństwa o udziale organizacji pozarządowych w pracach na rzecz gminy / powiatu w lokalnych gazetach, publikacjach, tablicach informacyjnych; wspieranie inicjatyw organizacji na rzecz społeczności lokalnych (udostępnianie nieodpłatnie sali, sprzętu, umieszczanie informacji na stronach internetowych urzędu), pomoc

w uzyskiwaniu sprzętu i wsparcia technicznego; dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych;

- stworzenie systemu monitorowania potrzeb społecznych na obszarze danej jednostki samorządowej opartego na ścisłej współpracy władz samorządowych i organizacji pozarządowych.

Ustawa zakłada, że efektem tak zbudowanych programów będzie:

1. upowszechnienie modelu realizacji zadań w drodze współpracy sektora obywatelskiego z administracją publiczną, budowanie dialogu obywatelskiego;

2. zwiększenie kompetencji pracowników samorządu i organizacji pozarządowych w zakresie realizowania lokalnych programów skierowanych w stronę rozwiązywania problemów społecznych;

3. budowanie podstaw metodologicznych i merytorycznych dla kształtowania strategii rozwoju: gmin, powiatów, województw.

Wywiązując się z nałożonego przez ustawę obowiązku współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w sferze zadań publicznych, określonych w art. 4 ustawy (tj. w zakresie prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego) Urząd Marszałkowski opracował projekt **Karty Współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku**. Projekt był konsultowany na etapie powstawania z przedstawicielami organizacji pozarządowych, a po przyjęciu koncepcji Karty przez Zarząd Województwa znajduje się powszechnej konsultacji. Karta umieszczona została na stronie www.umwd.pl lub dostępna jest w Departamencie Spraw Społecznych w sekretariacie wicedyrektora.

Dr Aldona Wiktorska-Święcka: wicedyrektor Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego; odpowiedzialna za współpracę samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi oraz politykę socjalną. Nadzoruje Penomocnika Marszałka do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Dolnośląski Ośrodek Polityki Socjalnej oraz Pełnomocnika Marszałka ds. Profilaktyki Uzależnień.

Ukończyła wrocławską germanistykę, jest adiunktem w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, w roku 2001 ukończyła Menedżerskie Studia Podyplomowe w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Na swoim koncie ma liczne pobyty stypendialne na uniwersytetach w Heidelbergu/Niemcy, Groningen/Holandia, Wiedniu/Austria pobyty oraz naukowe w Berlinie i Frankfurt nad Menem. Jest autorką publikacji o charakterze naukowym, popularno – naukowym z zakresu literatury pięknej oraz kulturoznawstwa.

Microsoft zapewnia pomoc

Polska stanęła przed wyzwaniem dokonania trudnych przemian cywilizacyjnych, wynikających z globalnej konkurencji i akcesu do Unii Europejskiej. Sprostanie mu wymaga przede wszystkim zarządzania krajem z wykorzystaniem nowoczesnych technologii komunikacji i informacji.

Polskiej administracji publicznej – centralnej, regionalnej i lokalnej – będzie trudno uporać się z tym problemem, zapewniając jednocześnie odpowiednią jakość usług. Potrzebny jest system usług administracyjnych dla obywateli realizowanych poprzez elektroniczne, interaktywne narzędzia komunikacji i Internet oraz informatyczne systemy wspomagania, zarządzania i podejmowania decyzji administracyjnych. Ponadto potrzebny jest prosty, dostosowany do szczupłego budżetu sposób na zapewnienie dostępności potrzebnej technologii. Realizacja strategii informatycznej opracowanej przez instytucje rządowe jest nie lada wyzwaniem przy ograniczonych budżetach.

Polski oddział Microsoftu stara się wychodzić na przeciw potrzebom sytuacji w jakiej znalazła się administracja naszego kraju w czasach integracji z Unią Europejską. Dokłada wszelkich starań, żeby pomóc instytucjom rządowym i samorządowym zrealizować wizję e-government i zrealizować stojące przed nimi wyzwania związane z obsługą nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego.

Microsoft swoją współpracę z administracją chce oprzeć o partnerów, firmy które wykorzystują naszą technologię do produkcji narzędzi pozwalających na tworzenie komunikacji on-line ze społeczeństwem, narzędzi do zarządzania jednostkami administracji rządowej i samorządowej, zaczynając od elektronicznego obiegu dokumentów, a na Biuletynach Informacji Publicznej kończąc. Microsoft przygotował szereg szkoleń, warsztatów oraz podejmie szereg działań zapewniających wsparcie firmom partnerskim.

Do pełnej partnerskiej współpracy potrzebny jest dialog, dlatego został utworzony specjalny adres emailowy: gov@microsoft.com pod którym dyżurują specjaliści z firmy Microsoft, odpowiadając na pytania, zarówno techniczne, jak i biznesowe.

Przy współpracy z instytucjami publicznym Microsoft chce wykorzystać również doświadczenia swoich oddziałów na całym świecie, a przede wszystkim w krajach Unii Europejskiej.

Urszula Ptak-Matysiak, Lokal Government Group Manager

Przyjęty na szczycie państw UE w Lizbonie dokument o nazwie „e-Europa 2002, Społeczeństwo informacyjne dla wszystkich” zawiera wyszczególnienie 20 podstawowych usług publicznych jakie powinny zostać udostępnione za pomocą platformy elektronicznej. Obywatel drogą elektroniczną powinien mieć możliwość zrealizowania następujących czynności:

- Rozliczenie podatków
- Załatwienie ubezpieczenia społecznego
- Załatwienie dokumentów osobistych
- Poszukiwanie pracy
- Rejestracja samochodu
- Złożenie wniosku o pozwolenie na budowę
- Uzyskanie świadectwa urodzenia, ślubu, i innych
- Zapisanie się na wyższą uczelnię
- Zmiany meldunku
- Zarejestrowanie się w przychodni lub w szpitalu.

Przedsiębiorstwa będą zaś miały możliwość załatwienia następujących spraw:

- Ubezpieczenia pracowników

- Rozliczenia podatkowe
- Rozliczenia VAT
- Rejestracja działalności gospodarczej
- Dostarczanie danych do urzędu statystycznego
- Uzyskiwanie zezwoleń i koncesji
- Uczestniczyć w przetargach publicznych.

Biorąc pod uwagę kompetencje administracji samorządowej oraz zlecone jej zadania administracji państwowej, istnieje możliwość implementacji następujących usług publicznych:

- Rozliczanie podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych i prawnych
- Składanie wniosku o wydanie dokumentów osobistych
- Rejestracja działalności gospodarczej
- Rejestracja samochodu
- Składanie wniosku o pozwolenie na budowę
- Uzyskanie świadectwa urodzenia, ślubu itp.
- Zmiana meldunku
- Uzyskanie pozwoleń i koncesji
- Uczestniczenie w przetargach
- Poszukiwanie pracy
- Uzyskanie środków z pomocy społecznej.

Na drodze współpracy z jednostkami służby zdrowia oraz placówkami edukacyjnymi możliwe jest także wdrożenie dodatkowych usług na jednolitej platformie:

- Zarejestrowanie się w przychodni, zapisanie się na wizytę u lekarza.
- Zapisanie się na kurs, zarejestrowanie dziecka w szkole, zapisy na studia.

Aby realizacja wymienionych powyżej potrzeb była możliwa na drodze elektronicznej, konieczna jest budowa właściwej infrastruktury. Oprócz sieci teleinformatycznej, dającej możliwość komunikowania się pomiędzy urzędami i obywatelami, i składa się ona w przeważającej części z systemów informatycznych wspomagających realizację poszczególnych usług. Na nic nam bowiem przyspieszenie wymiany danych z urzędem i skrócenie czasu, w którym wniosek dociera do urzędu w ciągu kilku minut a nie dni, jeżeli urzędnicy będą nadal potrzebowali tygodni lub miesięcy aby załatwić konkretną sprawę. Muszą oni zostać wyposażeni w odpowiednie proce-

dury pracy oraz narzędzia informatyczne, które radykalnie przyspieszą obieg informacji wewnątrz urzędu i pomiędzy jednostkami administracji publicznej.

Narzędzia wspierające pracę administracji to przede wszystkim dwa typy rozwiązań: Systemy wspomagania zarządzania jednostką administracji publicznej oraz narzędzia do wymiany informacji i wspierania obsługi procesów. Przykładami takich wysoko zaawansowanych rozwiązań są protokoły wymiany danych pomiędzy jednostkami administracji publicznej oparte o protokoły Forum XML oraz elektroniczne systemy obiegu dokumentów.

Obywatele nie są zainteresowani, która konkretnie komórka organizacji rządowej czy samorządowej jest odpowiedzialna za rozpatrzenie i załatwienie jego sprawy. Poprzez stronę internetową, będącą takim miejscem startu, mającą w swoich możliwościach kontaktowanie się z innymi dowolnymi systemami w sposób przejrzysty dla użytkownika, otrzymujemy oczekiwaną przez obywatela funkcjonalność.

Rozumiemy, że ambitne wyzwania stojące przed instytucjami publicznymi stają się jeszcze trudniejsze wobec szczupłości budżetu jakim dysponują. Dlatego Microsoft szuka coraz to nowych rozwiązań, aby umożliwić jak najtańszy i najłatwiejszy

dostęp do tak potrzebnej technologii i usług.

W styczniu 2004 roku pomiędzy Microsoftem a Komitetem Badań Naukowych została podpisana Umowa Ramowa Select, obejmująca wszystkie kategorie produktów Microsoft: systemy operacyjne, aplikacje biurowe i zaawansowane technologie serwerowe. W porównaniu do poprzednich Umów Ramowych, z uwagi na przewidywaną liczbę licencji, KBN uzyskał najkorzystniejsze z możliwych warunki nabywania licencji. Ponadto w nawiązaniu do negocjacji nowej Umowy Ramowej Microsoft wprowadził dodatkowe, korzystniejsze poziomy upustów cenowych w cennikach licencji dla administracji rządowej w ramach programu Open.

Program licencyjny Open jest powszechnie używany przez mniejsze jednostki administracji, które nie korzystają z programu Select. Zmiany w programie Open weszły w życie z dniem 1 lutego 2003. Umożliwiają one bardziej optymalne cenowo nabywanie licencji na produkty i technologie Microsoft także przez małe urzędy.

Nowa umowa ramowa Select będzie obowiązywała przez trzy lata, do końca stycznia 2006 roku. Z warunków licencyjnych Umowy Ramowej Microsoft Select,

mogą korzystać organy administracji rządowej, organy administracji rządowej i organy samorządów terytorialnych wszystkich szczebli.

W realizacji wizji e-governmentu kluczową rolę odgrywa technologia. Microsoft pracuje i coraz szerzej wdraża technologie nowej generacji, pozwalające na interaktywny dostęp do informacji i Internetu w każdym miejscu, w każdym czasie i z każdego urządzenia. Technologia, zwana „net” jest dokładną realizacją idei e-governmentu i społeczeństwa informacyjnego.

Zrozumienie i implementacja nowej technologii wymaga wiedzy, dlatego w Microsoft wraz z partnerami i przedstawicielami administracji regionalnej organizuje szereg szkoleń, dedykowanych do ludzi pracujących w administracji publicznej. Chodzi o to, by mieli oni możliwość oceny i wyboru niezbędnych narzędzi i technologii oraz zrozumieli znaczenie i rolę informatyki. Szeroko pojęta akcja edukacyjna nie będzie ograniczać się tylko do wiedzy technicznej. Są również dostarczane materiały i prowadzone szkolenia wyjaśniające zawiłości licencyjne oraz problemy związane z przestrzeganiem prawa autorskiego.

Wizyta Billa Gatesa w Polsce.

Wpływ zaawansowanych technologii na efektywność działania administracji samorządowej

Dużymi krokami zbliża się moment przyjęcia Polski do Unii Europejskiej. Jest on poprzedzony ogromnym wysiłkiem, jaki bez wątpienia stanowią wszystkie programy przedakcesyjne przystosowujące nasz kraj do standardów unijnych.

Realizacja tych programów, to nie tylko warunek konieczny przystąpienia i kolejna procedura do wykonania. To przede wszystkim szansa zbudowania narzędzi komunikacyjnych przynoszących wymierne korzyści zarówno dla kraju, jak i obywateli przy wykorzystaniu unijnego współfinansowania. Właściwe wykorzystanie tych narzędzi nie tylko może przynieść setki milionów euro oszczędności, ale również może zmienić stereotypowy obraz administracji w oczach każdego obywatela.

W 2001 roku Uniwersytet Berkeley, Cisco Systems, The Brookings Institution oraz Momentum Research Group przepro-

wadziły wspólne badanie rynku pod kątem wykorzystania nowych technologii w różnych sektorach gospodarki. Badanie to, znane jako Net Impact, ukazało potencjał tkwiący w nowych technologiach sieciowych, których wdrożenie może przynieść wymierne oszczędności.

Estymacja oszczędności podmiotów europejskich oparta na opracowaniu Net Impact 2001:

	1. Obecne	2. Spodziewane
Administracja	3,4 %	7,4 %
Handel	0,2 %	7,2 %
Przemysł	2,8 %	15,6 %
Telekom	5,8 %	7,7 %
Inne	0,8 %	5,1 %

1. Dotychczasowe oszczędności w procentach, osiągnięte w wyniku wdrożenia Internetowych Rozwiązań dla Biznesu (IRB)

2. Oszczędności spodziewane po pełnym wdrożeniu zaplanowanych systemów IRB

W biorących udział w badaniu urządach i administracji (rządowej i samorządowej) wdrożenie nowych technologii komunikacyjnych powinno więc przynieść 7,4% oszczędności.

Dane te – choć uśrednione – pomagają ocenić zasadność realizacji przedsięwzięć informatycznych. Przy założeniu, że koszty informatyzacji urzędu powinny się zwrócić w okresie trzech do pięciu lat, koszt budowy kompleksowego rozwiązania informatycznego powinien zawierać się w przedziale 22,2 – 37,0% rocznych kosztów utrzymania urzędu.

Przy osiągnięciu zakładanych oszczędności na poziomie 7,4% kosztów otrzymamy zwrot inwestycji w założonym terminie, natomiast dalsza eksploatacja systemu będzie już przynosić korzyści „na czysto”.

Pomyślne wdrożenie jakiegokolwiek rozwiązania wymaga zdefiniowania wymiernego wskaźnika, który można potraktować jako miernik sukcesu. Tylko wtedy można stwierdzić czy dane przedsięwzięcie rzeczywiście zakończyło się powodzeniem. Czy dla administracji samorządowej można zdefiniować takie wskaźniki? Odpowiedź brzmi: tak. Wskaźnikiem takim mogą być np. całkowite koszty operacyjne urzędu, średni czas załatwiania sprawy petenta albo średni koszt obsługi sprawy petenta.

Koszty operacyjne można ograniczyć wdrażając np. rozwiązania do zarządzania szkoleniami pracowników administracji oraz zdalnego nauczania. Wkrótce po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej – a najlepiej już w samym momencie przystąpienia – w każdej gminie i w każdym powiecie powinni być urzędnicy na tyle znający unijne wymagania i procedury, aby móc skutecznie współpracować z instytucjami europejskimi. Jest to niezbędny warunek efektywnego wykorzystania unijnych środków pomocowych i strukturalnych.

W wywiadzie dla Gazety Wyborczej w czerwcu ub.r. minister Włodzimierz Cimoszewicz określił liczbę w skali kraju na ok. 8000 pracowników. To ogromna rzesza ludzi, którzy muszą zdobyć i opa-

nować całkowicie nową dla siebie dziedzinę wiedzy. Szkolenia na tak ogromną skalę i w tak krótkim czasie są modelowym wręcz środowiskiem do zastosowania e-learningu.

Z drugiej strony, dotychczasowa wiedza się dezaktualizuje: zmienia się otoczenie prawne, wchodzą nowe przepisy, wzory dokumentów itp., które urzędnicy muszą poznać, aby skutecznie wypełniać swoje obowiązki. Raz zbudowane narzędzia pozwolą więc nie tylko na szkolenie nowych pracowników przychodzących w ramach naturalnej rotacji kadr, ale także na doszkalanie urzędników w zakresie, w którym ich wiedza się zdezaktualizowała.

Warto też zauważyć, że systemy zdalnego nauczania mają bardzo wysokie współczynniki zwrotu z inwestycji i często zwrot poniesionych nakładów następuje w czasie krótszym od jednego roku. Oznacza to, że w pewnych warunkach można je budować w oparciu o środki bieżące, przeznaczone na szkolenia, bez konieczności wcześniejszego budżetowania.

Jednak nie wszystkie korzyści uzyskiwane w wyniku wprowadzenia nowoczesnych narzędzi informatycznych są łatwe do zmierzenia. Wiele aspektów związanych z komunikacją pomiędzy urzędami, a obywatelami (**G2C**, ang. *Government to Citizen*), podmiotami gospodarczymi (**G2B**, ang. *Government to Business*) oraz innymi urzędami (**G2G**, ang. *Government to Government*) jest trudnych do zmierzenia, choć wpływają na jakość i komfort życia czy prowadzenia interesów w danej gminie oraz na zaufanie do urzędów i struktur samorządowych.

Warto zauważyć, że wykorzystanie nowoczesnych narzędzi internetowych nie zawsze musi nakładać na obywatela konieczność posiadania komputera z dostępem do Internetu. Choć narzędzia te są coraz powszechniejsze, do wielu czynności – głównie pozyskiwania informacji – można wykorzystać tzw. kioski internetowe, czyli specjalnie przystosowane i zabezpieczone komputery ustawiane w miejscach publicznych, np. poczekalniach urzędów. Innym, niedocenianym narzędziem są Centra Telefonicznej Obsługi Petenta (IP Contact Center). IPCC w połączeniu z bazami wiedzy administracji samorządowej umożliwia kontakt z petentem – i np. udzielanie informacji – drogą telefoniczną, mailową oraz przez chat. Jest to znakomite i efektywne narzędzie uzupełniające serwisy realizowane drogą internetową.

Wpływ zaawansowanych technologii na efektywność działania administracji samorządowej.

Oczywiście, udostępnianie petentom usług korzystających z baz danych będących w dyspozycji urzędu, powoduje konieczność zbudowania odpowiednich mechanizmów bezpieczeństwa uniemożliwiających niepowołany dostęp do zgromadzonych informacji. (rys.)

Dużym ułatwieniem wdrażania rozwiązań opartych o nowe technologie jest wcześniejsze ustalenie zakresu projektu. Bardzo pomocne jest tu przeprowadzenie analizy określającej stopień zaawansowania technologii używanych w urzędzie. Pozwala ona na ustalenie punktu odniesienia dla wszystkich projektów, które będą służyły wprowadzaniu zaawansowanych technologii.

Taka analiza wstępna może być dokonana przy użyciu programu Net Ready, pozwalającego na szybkie zidentyfikowanie stopnia zaawansowania technologii w urzędzie, opartego na opracowaniu Amira Hartmana i Johna Sifonisa. Program ten jest udostępniony bezpłatnie na stronach firmy Cisco Systems, pod adresem <http://www.cisco.com/go/IONetreadiness>.

E-Learning

- Szybkie przeszkolenie grupy pracowników
- Powszechny dostęp – przez 24h
- Indywidualne tempo szkolenia
- Monitorowanie postępów
- Jednakowa i aktualna treść szkoleń
- Wysoki współczynnik zwrotu kosztów inwestycji

Elektroniczny obieg dokumentów

- Korespondencja / wymiana dokumentów z obywatelami i przedsiębiorstwami
- Zdecydowane usprawnienie wewnętrznego obiegu dokumentów
- Łatwy dostęp do archiwum dokumentów
- Skrócony czas uzyskania decyzji
- Lepsza praca zespołowa

Zarządzanie kadrami

- Wydatki służbowe, podróże
- System „samoobsługowy”
- Zakupy, rekrutacja
- Portale wydziałów
- Ścieżka kariery
- Wiadomości
- Place

Voice over IP i telefonia IP

- Jednolita i bogata funkcjonalność w oddziałach / delegaturach
- Zintegrowanie komunikacji: Głos, Poczta, Internet
- Jeden kabel / gniazdko do komputera i telefonu
- Niski koszt dodania / przeniesienia numeru
- Łatwe uruchamianie aplikacji internetowych
- Łatwa rozbudowa i przenośność
- Proste zarządzanie

Aplikacje podnoszące atrakcyjność regionu:

- rozliczanie podatków
- poszukiwanie pracy
- zasiłki socjalne
- realizacja dokumentów osobistych
- rejestracja samochodu
- pozwolenie na budowę
- dostęp do bibliotek publicznych
- dostęp do aktów urodzenia, małżeństwa
- rejestracja na uczelni
- meldunek
- dostęp do opieki medycznej
- pozwolenia związane z ochroną środowiska
- dostarczanie danych statystycznych
- rozliczanie podatku dochodowego
- realizacja przetargów publicznych
- ubezpieczanie pracowników
- składanie deklaracji celnych
- rozliczanie podatku VAT
- rejestracja firm.

Łączmy się szerokopasmowo

Elektryczność, gaz, woda, ciepło ...

a czy Twój dom ma dostęp do sieci szerokopasmowej?

Sieć szerokopasmowa – podstawowy element infrastruktury regionu

Sieć szerokopasmowa to rozległa (miejska, regionalna) sieć umożliwiająca transmisję i odbiór użytkownikom końcowym wielu usług jednocześnie, przy czym bardzo ważna jest jej zdolność do przesyłu dużej ilości danych w ciągu jednostki czasu (tzw. przepływność, przepustowość).

Sieć szerokopasmowa stanowi bardzo ważny i stale przybierający na znaczeniu element infrastruktury regionu. Rynek usług telekomunikacyjnych, telewizyjnych staje się bardziej konkurencyjny – z korzyścią dla klientów. Rozszerzony wybór metod komunikacji znacząco obniża koszty związane z wymianą informacji. Ma to bezpośrednie przełożenie na wzrost aktywności gospodarczej i powstawanie nowych miejsc pracy. Ewolucji i przeobrażeniu ulegają dotychczasowe formy pracy, rozwijane są nowe formy zatrudnienia, możliwa staje się aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych.

Sieć szerokopasmowa stanowi oś, wokół której można rozpocząć budowę elektronicznych platform zarządzania regionem (m.in. e-Administracja). Społeczeństwo informacyjne bez powszechnego dostępu do sieci umożliwiającej szybki przesył danych oraz wdrażanych rozwiązań informatycznych byłoby jedynie życzeniem.

Sieć szerokopasmowa stymuluje najbardziej obiecującą dziedzinę gospodarki – informatykę. Jest to niezwykle cenne dla rozwoju regionu. Prężne ośrodki technologii informatycznych to zazwyczaj enklawy wykształconych mieszkańców, większych szans na pracę i wyższy standard życia. Ośrodki takie przyciągają nowe inwestycje, powstają nowe przedsiębiorstwa, biurowce, wzrastają ceny gruntów, rosną przychody gmin.

Sieć szerokopasmowa musi być traktowana obok sieci ciepłowniczych, gazowych, wodociagowych czy dróg jako podstawowa infrastruktura.

Gminna sieć szerokopasmowa

Okazuje się, że to właśnie gminy, mają największe możliwości budowy i rozwoju takich przedsięwzięć. Kilkanaście lat temu, gdy dokonywano najważniejszych inwestycji telekomunikacyjnych, nie było popytu na szybkie łącza a zastosowana wtedy przez operatorów technologia telekomunikacyjna, obecnie nie pozwala na szybkie podniesienie przepływności.

Alternatywą jest budowa nowej sieci. Dzięki wykorzystaniu infrastruktury firm komunalnych jest to możliwe. Kanalizacje wodociagowe, trakty drogowej sygnalizacji świetlnej, nowe inwestycje drogowe – są to potencjalne możliwości do budowy sieci szerokopasmowej.

Wykorzystując ten pomysł, we Wrocławiu zrealizowano nowoczesny projekt budowy miejskiej infrastruktury szerokopasmowej – Miejskie Sieci Informatyczne e-wro. MPEC Wrocław S.A. zdecydował się wykorzystać posiadaną infrastrukturę telemetryczną i świadczyć usługi szerokopasmowe. Co więcej usługi

te, w tym m.in. stały i szybki dostęp do Internetu, są dostępne dla przeciętnego gospodarstwa domowego. W trakcie realizacji inwestycji zamontowano ponad 8.000 szerokopasmowych łącz. W tym roku prowadzone będą dalsze inwestycje.

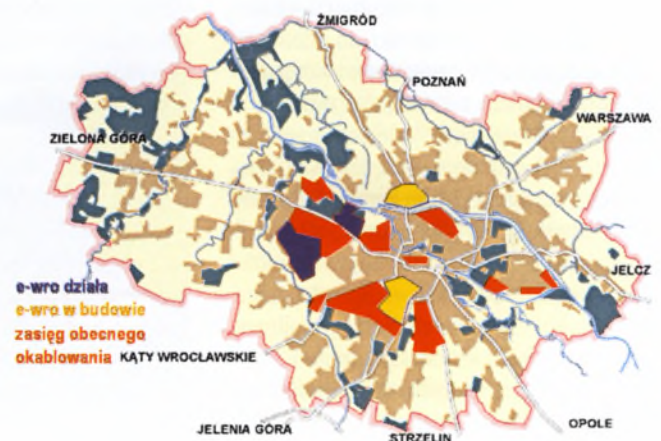
Doceniając wagę i rolę szerokopasmowej infrastruktury do przesyłania danych, władze Wrocławia umieściły e-wro w strategii rozwoju miasta, a wiele cennych inicjatyw będzie opierało się na jego wykorzystaniu (programy e-bezpieczeństwo, e-edukacja). MPEC Wrocław S.A. stał się ośrodkiem koordynującym działania inwestycyjne na terenie miasta, w zakresie umożliwiającym rozbudowę sieci szerokopasmowej.

Budowę sieci szerokopasmowych żywo interesuje się wiele europejskich miast. Działające na szeroką skalę, komercyjne projekty, to włoski FastWeb (Mediolan) i wrocławskie e-wro. W wielu miejscach planuje się uruchamianie projektów pilotażowych i testów. Wrocławski pomysł na sieć zaskakuje i mobilizuje, jest też przedmiotem rozważań kilku polskich miast...

Internet – jeden krok przed siecią szerokopasmową

Internet rozpoczął proces łączenia wielu rodzajów komunikacji w jednej usłudze: przesyłanie tekstu, obrazu i dźwięku. Granice pomiędzy np. rozmową telefoniczną a przesyłaniem danych szybko się zatarły. Zalety Internetu szybko zostały docenione przez „zwykłych użytkowników”. Internet stał się zjawiskiem powszechnym i masowym, a zasadniczym zagadnieniem stało się zapewnienie taniego i powszechnego dostępu do sieci.

Jednak dostęp do Internetu, to jeszcze nie dostęp do usług szerokopasmowych. Obrazowo, dostęp szerokopasmowy to możliwość jednoczesnego oglądania filmu (w jakości DVD), korzystania z Internetu oraz prowadzenia rozmowy telefonicznej za pomocą jednej instalacji. W tym miejscu tradycyjne usługi dostępu do Internetu nie zdają egzaminu. Do wielu zaawansowanych i ciekawych usług niezbędna jest instalacja, która szybko (z prędkością nie mniejszą niż 6 Mbps) przetransportuje film czy obraz telewizyjny do naszych odbiorników. Wtedy łączymy się naprawdę szerokopasmowo.

MPEC to więcej niż ciepło!

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Wrocław S.A.

ul. Walońska 3-5, 50-413 Wrocław
<http://www.mpec.wroc.pl>

tel. (071) 3405555, fax (071) 3430434
e-mail: mpec@mpec.wroc.pl

e-wro to „internet z kaloryfera”

e-wro to szybkość !

e-wro to 100 MB/s

e-wro to dodatkowe wykorzystanie
okablowania informatycznego
miejscowej sieci ciepłowniczej
Wrocławia

Zapraszamy w przyszłość!

e-wro
już działa!

Miejskie Sieci
Informatyczne
– nowa usługa
MPEC Wrocław S.A

strona internetowa e-wro: www.e-wro.pl

tel. 79-654-54

ZPB Kaczmarek[®]

kostka brukowa

Infolinia 0801 361 255

www.zpbkaczmarek.com.pl